

รายงานสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

รายงานสรุปผลการดำเนินการ ตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓

ของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ
และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา

ประธาน และรองประธานวุฒิสภา

ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย
ประธานวุฒิสภา

พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร
รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง

นายศุภชัย สมเจริญ
รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง

รายนามคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

วุฒิสภา

พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร
ประธานคณะกรรมการ

พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

พลเรือเอก ชุมนุช อัจฉริยะ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
(ประธานคณะอนุกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์
และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
คณะที่ 6 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและ
พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

ศาสตราจารย์พิเศษกาญจนารัตน์ สิริโรจน์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่

พลเอก วรพงษ์ สง่าเนตร
เลขาธิการคณะกรรมการ
(ประธานคณะอนุกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์
และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
คณะที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง)

พลเอก ไพชยนต์ คำตันเจริญ
รองเลขาธิการคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

พลเอก อาชาไนย ศรีสุข
รองเลขาธิการคณะกรรมการ
คนที่สอง

พลเอก สกล ชื่นตระกูล
รองเลขาธิการคณะกรรมการ
คนที่สาม

นายดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม
โฆษกคณะกรรมการ

นายพลเดช ปิ่นประทีป
รองโฆษกคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง
(ประธานคณะอนุกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์
และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ 2
ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน)

นางสาวดาวน้อย สุทธินิภาพันธ์
รองโฆษกคณะกรรมการ
คนที่สอง

นายเจด็จ อินสว่าง
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายประมนต์ สุธีวงศ์
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

พลเอก สำเร็จ ติवादำรงค์
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายอำพล จินดาวัฒนะ
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
(ประธานคณะอนุกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์
และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ 4
ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม)

นายจรินทร์ จักกะพาก
กรรมาธิการ
(ประธานคณะอนุกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์
และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
คณะที่ 3 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ
เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์)

พลเอก ไปฏุก บุญนาค
กรรมาธิการ
(ประธานคณะอนุกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์
และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
คณะที่ 5 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความเติบโต
บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม)

นางกอบกุล อภากร ญ อยุธยา
กรรมาธิการ

นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์
กรรมาธิการ

นายณรงค์ อ่อนสะอาด
กรรมาธิการ

นางดวงพร รอดพยาธิ์
กรรมาธิการ

พลเอก ชงชัย สาระสุข
กรรมาธิการ

ศาสตราจารย์นิสตรรก์ เวชยานนท์
กรรมาธิการ

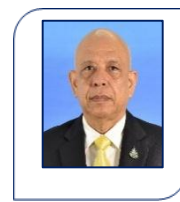
คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์
กรรมาธิการ

นายสมชาย ชาญณรงค์กุล
กรรมาธิการ

นายสมศักดิ์ โชติรัตน์ศิริ
กรรมาธิการ

พลเอก สลิท ทองภักดี
กรรมาธิการ

พลเอก สุรพงษ์ สุวรรณอัตถ์
กรรมาธิการ

พลอากาศเอก อติศักดิ์ กลั่นเสนาะ
กรรมาธิการ

นายอนุศักดิ์ คงมาลัย
กรรมาธิการ

รายนามประธานคณะกรรมการธิการสามัญ

ประจำวุฒิสภา ๒๖ คณะ

นายสังคีต พิริยะรังสรรค์

ประธานคณะกรรมการธิการการแก้ปัญหา
ความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ

พลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์

ประธานคณะกรรมการธิการการกีฬา

พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลป์ยะ

ประธานคณะกรรมการธิการ
การเกษตรและสหกรณ์

พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ

ประธานคณะกรรมการธิการการคมนาคม

นายวิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ

ประธานคณะกรรมการธิการ
การเศรษฐกิจการเงิน และการคลัง

นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์

ประธานคณะกรรมการธิการการต่างประเทศ

พลเอก บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์

ประธานคณะกรรมการธิการการทหาร
และความมั่นคงของรัฐ

พลเอก ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร

ประธานคณะกรรมการธิการการท่องเที่ยว

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช

ประธานคณะกรรมการธิการการปกครองท้องถิ่น

พลเอก อภิษฐ์ หมิ่นสวัสดิ์

ประธานคณะกรรมการธิการ
การบริหารราชการแผ่นดิน

พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์

ประธานคณะกรรมการธิการการพลังงาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์

ประธานคณะกรรมการธิการ
การพัฒนาการเมือง
และการมีส่วนร่วมของประชาชน

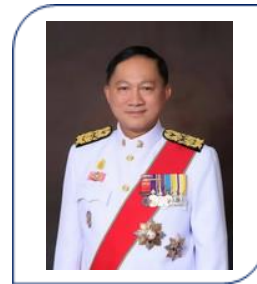
นายวัลลภ ตังคณานุก์ษ์

ประธานคณะกรรมการธิการ
การพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร

ประธานคณะกรรมการธิการการกฎหมาย
การยุติธรรม และการตำรวจ

พลตำรวจเอก อุดลย์ แสงสิงแก้ว

ประธานคณะกรรมการธิการการแรงงาน

พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง

ประธานคณะกรรมการธิการการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

พลเอก อนันตพร กาญจนรัตน์
 ประธานคณะกรรมการธิการ
 การเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร
 และการโทรคมนาคม

นายมรรณพ เดชวิทักษ์
 ประธานคณะกรรมการธิการการศาสนา
 คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม

นายตวง อันทะไชย
 ประธานคณะกรรมการธิการการศึกษา

นายเจตน์ ศิรธรานนท์
 ประธานคณะกรรมการธิการการสาธารณสุข

นายกล้านรงค์ จันทิก
 ประธานคณะกรรมการธิการ
 กิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

พลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์
 ประธานคณะกรรมการธิการ
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พลเรือเอก ศิขรุวัชร วงษ์สุวรรณ
 ประธานคณะกรรมการธิการ
 ศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต
 ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล

นางอภิรดี ตันตราภรณ์
 ประธานคณะกรรมการธิการพาณิชย์
 และการอุตสาหกรรม

นายสมชาย แสวงการ
 ประธานคณะกรรมการธิการสิทธิมนุษยชน
 สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค

พลเอก ชาทอุดม ดิตตะสิริ
 ประธานคณะกรรมการธิการติดตาม
 การบริหารงบประมาณ

(สำเนา)
บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศฯ โทร. ๙๒๓๗ - ๘

ที่ สว ๐๐๑๙.๑๙/ร ๒๗๙

วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ
ประจำปี ๒๕๖๓

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ตามที่ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๗๕ ขึ้น โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด กระทู้พิจารณาพิจารณาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในภาพรวมให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ รวบรวมและจัดทำสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์รายงานผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งกำหนดแนวทางดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และประสานงานกับคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาอื่นทุกคณะ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าว และผลักดันให้คณะกรรมการดังกล่าวมีการทำงานร่วมกัน อย่างบูรณาการ ซึ่งคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร	ประธานคณะกรรมการ
๒. พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเรือเอก ชุมชุม อัจฉริยะ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. ศาสตราจารย์พิเศษกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. พลเอก วรพงษ์ สง่าเนตร	เลขานุการคณะกรรมการ
๗. พลเอก ไพชยนต์ คำตันเจริญ	รองเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๘. พลเอก อาชาไนย ศรีสุข	รองเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
๙. พลเอก สกล ชื่นตระกูล	รองเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สาม

๑๐. นายดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม	โฆษกคณะกรรมการธิการ
๑๑. นายพลเดช ปิ่นประทีป	รองโฆษกคณะกรรมการธิการ คนที่หนึ่ง
๑๒. นางสาวดาวน้อย สุทธินิภาพันธ์	รองโฆษกคณะกรรมการธิการ คนที่สอง
๑๓. นายจเด็จ อินสว่าง	ที่ปรึกษาคณะกรรมการธิการ
๑๔. นายประมนต์ สุธีวงศ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการธิการ
๑๕. นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการธิการ
๑๖. พลเอก สำเริง ศิวาดำรงค์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการธิการ
๑๗. นายอำพล จินดาวัฒนะ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการธิการ
๑๘. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	กรรมการธิการ
๑๙. นายจรินทร์ จักกะพาก	กรรมการธิการ
๒๐. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	กรรมการธิการ
๒๑. นายณรงค์ อ่อนสอาด	กรรมการธิการ
๒๒. นางดวงพร รอดพยาธิ์	กรรมการธิการ
๒๓. พลเอก ธงชัย สาระสุข	กรรมการธิการ
๒๔. ศาสตราจารย์นิสดาร์ก เวชยานนท์	กรรมการธิการ
๒๕. พลเอก ไปฏก บุนนาค	กรรมการธิการ
๒๖. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	กรรมการธิการ
๒๗. นายสมชาย ชาญณรงค์กุล	กรรมการธิการ
๒๘. นายสมศักดิ์ โชติรัตน์ศิริ	กรรมการธิการ
๒๙. พลเอก สติน ทองภักดี	กรรมการธิการ
๓๐. พลเอก สุรพงษ์ สุวรรณอัตถ์	กรรมการธิการ
๓๑. พลอากาศเอก อติศักดิ์ กลั่นเสนาะ	กรรมการธิการ
๓๒. นายอนุศักดิ์ คงมาลัย	กรรมการธิการ

ในการนี้ ...

ในการนี้ คณะกรรมการได้จัดทำรายงานสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ เสร็จแล้ว คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานดังกล่าวต่อที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณา เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๗๘ ประกอบข้อ ๑๗๕ วรรคสอง (๒) และ (๔) ต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาบรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร
(สิงห์ศึก สิงห์ไพร)

รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง

ในฐานะประธานคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นายตันพงศ์ ตั้งเต็มทอง)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการติดตาม
เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
คนที่หนึ่ง

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวจिरวิณ คะประสิทธิ์)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการติดตาม
เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
คนที่สอง

บทสรุปผู้บริหาร

แผนการปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยประกอบด้วยประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคี สังคมมีความสุขเป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ซึ่งเป็นการยกระดับศักยภาพของการพัฒนาประเทศไทยอย่างเป็นองค์รวมในทุกมิติให้สามารถเตรียมความพร้อมและรองรับกับบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” และบรรลุวิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในช่วงปลายปีพ.ศ. ๒๕๖๒ ถึงปัจจุบันได้แพร่ระบาดอย่างรุนแรงทั่วโลกทำให้เศรษฐกิจโลกและประเทศไทยส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและห่วงโซ่อุปทานเข้าสู่ภาวะถดถอยทั้งภาคการผลิตและภาคการบริโภค รวมถึงห่วงโซ่อุปทานหยุดชะงัก ซึ่งในหลายประเทศมีแนวโน้มเน้นการบริโภคภายในประเทศเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ และมีการกระจายความเสี่ยงทางเศรษฐกิจจากการพึ่งพาเพียงประเทศใดประเทศหนึ่งไปยังหลายประเทศมากขึ้น ดังนั้น จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ส่งผลกระทบต่อการบริหารประเทศในห้วงปีพ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ โดยเฉพาะลำดับ ความจำเป็นเร่งด่วนในการใช้งบประมาณบริหารราชการแผ่นดิน รวมถึงกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตต้องปรับตัวแบบ “ปกติใหม่ (New Normal)” เช่น การเพิ่มการใช้เทคโนโลยี ระบบดิจิทัลในชีวิตประจำวันซึ่งนำไปสู่การปรับค่านิยมและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต อาทิ ประชาชนมีการดำเนินชีวิตโดยมีระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางสังคมที่มีคนหมู่มากได้ ปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการปิดประเทศ (Lock Down) เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค และการเดินทางข้ามประเทศที่ต้องหยุดชะงักเป็นเวลานาน เป็นต้น

ประกอบกับสถานการณ์ทางการเมืองการปกครองที่ยังคงมีความขัดแย้งหรือขาดความเข้าใจ ขาดความร่วมมือกัน และขาดความสามัคคีจะทำให้แผนการปฏิรูปประเทศไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยเฉพาะด้านความมั่นคงที่ภัยจากการของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) จะทำให้ลดทอนความสำคัญภัยคุกคามหรืออาจส่งผลให้ภัยอื่น เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และภัยคุกคามทางไซเบอร์ฉวยโอกาสในช่วงเวลาที่ประเทศไทยให้

ความสำคัญกับปัญหาโรคระบาดดังกล่าวได้เข้ามาสร้างความเสียหายต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ ซึ่งจำเป็นต้องมีความพร้อมรับมือกับภัยคุกคามอื่น ๆ ตลอดเวลา รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีที่ยังมีความหลากหลายและคาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง ดังนั้น จากสถานการณ์ดังกล่าวทั้งหมดได้ทำให้มีผลกระทบทั้งในด้านที่เป็นปัญหาอุปสรรค และในด้านที่เป็นโอกาสต่อการปฏิรูปประเทศ เช่น ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุข ด้านสังคม และด้านการศึกษา เป็นต้น

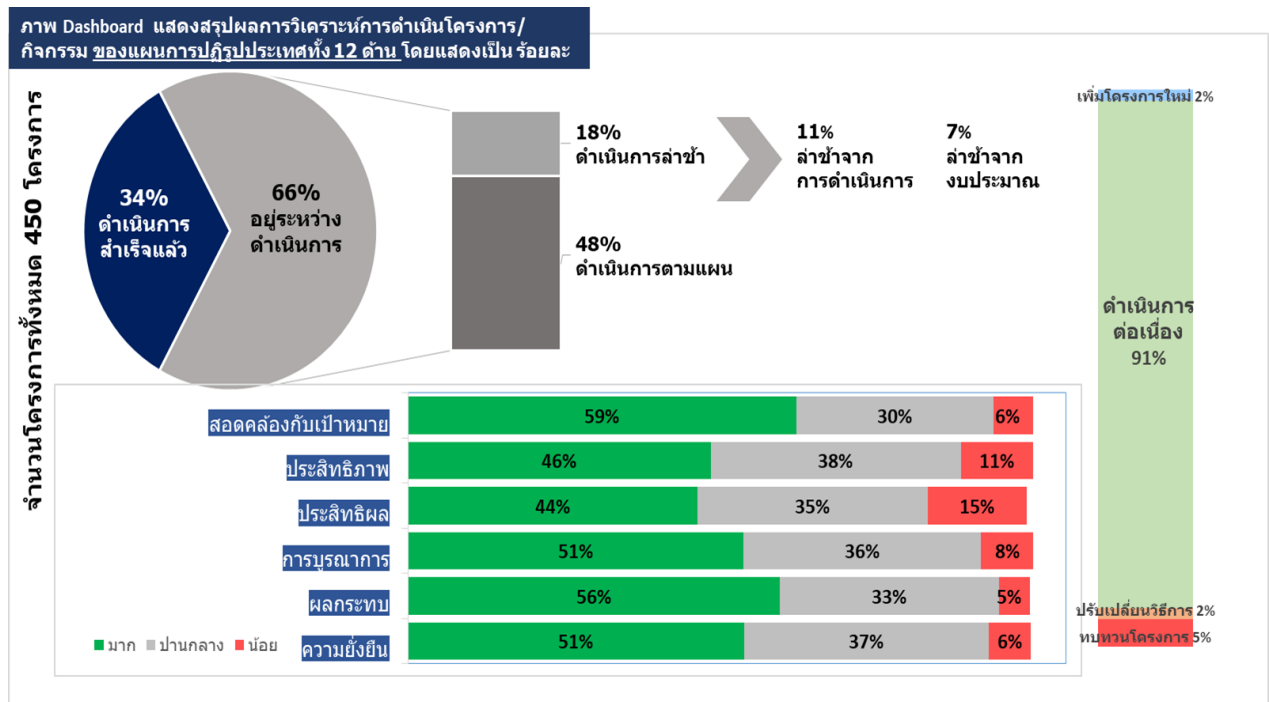
คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ” (คณะกรรมการ ตสร.) ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจสำคัญในการรวบรวมและจัดทำสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามกฎหมายเพื่อเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา สรุปผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ดังนี้

๑. ผลการติดตามและวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในภาพรวม

พบว่า การขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับ ๒๕๖๑ ที่สำคัญยังคงมีการดำเนินการมาต่อเนื่องมาถึงปี ๒๕๖๓ แม้ว่าโครงการส่วนใหญ่จะเป็นภารกิจประจำของหน่วยงานรัฐ และในโครงการจำนวนมากนั้นได้เริ่มปรากฏเห็นผลในการตอบสนองต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ ซึ่งทำให้ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการปฏิรูปประเทศเริ่มชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้นเป็นลำดับ

ในปี ๒๕๖๓ ถึงปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงทั้งด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การสาธารณสุข และด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณและระยะเวลาการดำเนินการที่อาจต้องเลื่อนออกไปหรือไม่เป็นไปตามแผน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประชาชนที่จะต้องปรับตัวเข้าสู่ภาวะปกติใหม่ ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามแผนการปฏิรูปประเทศสำหรับการวิเคราะห์ผลการดำเนินการที่คัดเลือกจากโครงการอันถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวนทั้งสิ้น ๔๕๐ โครงการ/กิจกรรม ซึ่งผลการติดตามการดำเนินโครงการ/กิจกรรมปีงบประมาณ ๒๕๖๓ พบว่า โครงการ/กิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างดำเนินการ จำนวน ๒๙๗โครงการ/กิจกรรม ร้อยละ ๖๖ และวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตัวชี้วัดหลัก ๖ มิติ ซึ่งประเทศสมาชิก OECD ใช้เป็นบรรทัดฐานสำหรับการประเมินแผนงานการดำเนินงาน โครงการและผลลัพธ์อย่างเป็นระบบและตามวัตถุประสงค์ของแผนงานหรือโครงการที่กำลังดำเนินงานอยู่หรือดำเนินการสำเร็จแล้วเพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องและการบรรลุวัตถุประสงค์ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน

พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ๖ มิติ และการพิจารณาสถานะโครงการ/กิจกรรมควรดำเนินการต่อเนื่องเป็นส่วนมาก จำนวน ๔๑๒ โครงการ/กิจกรรม ร้อยละ ๙๑ แสดงดังภาพ

ผลจากติดตามภาพรวมสะท้อนให้เห็นสถานการณ์และความท้าทายในการขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อโอกาสประสบความสำเร็จซึ่งโครงการหรือกิจกรรมที่นำไปสู่การปฏิบัติตามแผนในภาพรวมส่วนใหญ่เป็นภารกิจปกติหรือแผนงานประจำของหน่วยงานขาดงบประมาณรองรับในการขับเคลื่อนตามแผน และปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ที่เกิดชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ทำให้สังคมไทยและสังคมโลกจะมีการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างฉับพลันได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างกว้างขวางและรุนแรง และกระทบต่อแผนการปฏิรูปประเทศทุกด้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยรัฐบาลจำเป็นต้องทำอย่างเต็มที่ที่จะต้องทุ่มเทสรรพกำลังต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เช่น ปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ ปัญหาการประกอบอาชีพ ปัญหารายได้ของประชาชนที่ลดลงหรือไม่เพียงพอต่อการยังชีพ ปัญหาการว่างงานหรือตกงานอันเนื่องมาจากการเลิกจ้างของบริษัทหรือห้างร้านต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญจำเป็นเร่งด่วน แม้ว่ารัฐบาลได้มีการกำหนดมาตรการในการช่วยเหลือเยียวยาประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีการใช้งบประมาณจำนวนมากรวมถึงการกู้เงินด้วย นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยเชิงโครงสร้างที่เป็นปัญหาเรื้อรังมานานในสังคม เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำและการกระจายรายได้ของภาคครัวเรือน และรวมถึงปัญหาหนี้ครัวเรือน เป็นต้น ดังนั้น ปัญหาดังกล่าวล้วนเป็นความท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศทุกด้านทั้งสิ้น

๒. สรุปผลการติดตามความคืบหน้าการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๒ ด้าน ต่โอกาสประสบความสำเร็จ

แผนการปฏิรูปประเทศ	การประเมินโอกาสประสบความสำเร็จ			ติดตามประเด็น/พันธกิจ/ แผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม/อื่น ๆ	
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ทั้งหมด	คัดเลือก
๑. ด้านการเมือง (มี ๕ ประเด็นการปฏิรูป)		✓		๑๑๖	๑๙
๒. ด้านบริหารราชการแผ่นดิน (มี ๖ ประเด็นการปฏิรูป)		✓		๑๒๙๐	๑๙
๓. ด้านกฎหมาย (มี ๑๐ ประเด็นการปฏิรูป)	✓			๒๒๖	๘
๔. ด้านกระบวนการยุติธรรม (มี ๑๐ ประเด็นการปฏิรูป)	✓			๓๘	๖
๕. ด้านเศรษฐกิจ (มี ๕๕ ประเด็นการปฏิรูป)		✓		๑,๕๑๗	๑๖๓
๖. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มี ๖ ประเด็นการปฏิรูป)		✓		๓๘๙	๓๖
๗. ด้านสาธารณสุข (มี ๑๐ ประเด็นการปฏิรูป)		✓		๒๔๗	๒๑
๘. ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (มี ๖ ประเด็นการปฏิรูป)	✓			๑๓๘	๕๒
๙. ด้านสังคม (มี ๕ ประเด็นการปฏิรูป)		✓		๔๒๕	๒๑
๑๐. ด้านพลังงาน (มี ๑๗ ประเด็นการปฏิรูป)		✓		๗๑	๖๕
๑๑. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ (มี ๔ ประเด็นการปฏิรูป)		✓		๑๔๓	๒๒
๑๒. ด้านการศึกษา					
- การอุดมศึกษา (มี ๗ ประเด็นการปฏิรูป)		✓		-	๗
- การศึกษาขั้นพื้นฐาน (มี ๕ ประเด็นการปฏิรูป)				๖๗๘	๑๑
รวม	๓	๙	-	๕,๒๗๘	๔๕๐

* โครงการ/กิจกรรม/ประเด็นเป็นโครงการฯ ที่คณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภาทั้งหมดที่พิจารณาคัดเลือกเป็นโครงการฯ ศึกษาติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลติดตามเพื่อเสนอแนะและเร่งรัด ตัวอย่าง เช่น ด้านการเมือง คณะกรรมการฯ คัดเลือก ๑๙ โครงการฯ จาก ๑๑๖ โครงการฯ เป็นต้น

๓. สรุปข้อเสนอแนะ และเร่งรัดที่สำคัญต่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ในภาพรวม

จากผลการวิเคราะห์ผลจากโครงการอันถือนว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบรรลุเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศ จึงมีข้อเสนอแนะ และเร่งรัดในภาพรวมต่อการขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับ ๒๕๖๑ ให้สอดคล้องและสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ ดังนี้

๓.๑ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศไปสู่การปฏิบัติ บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ และแนวทางการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ ดังนี้

๓.๑.๑ จัดให้มี “ฐานข้อมูลแห่งชาติ” ที่เป็นเอกภาพเชื่อมโยงกันได้ และใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับต่าง ๆ

๓.๑.๒ กำหนดประเด็นการขับเคลื่อนที่ชัดเจนและเห็นผลเป็นรูปธรรม : Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนาที่มีผลต่อการตอบสนองความต้องการของประชาชน และการพัฒนาประเทศ

๓.๑.๓ การบูรณาการในการปฏิบัติ มีแผนบูรณาการ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา ๓ ระดับ ได้แก่

(๑) แผนบูรณาการ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา ทุกประเด็น

(๒) แผนปฏิบัติราชการ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา กระทรวง/กรม

(๓) แผนปฏิบัติราชการ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา จังหวัด ซึ่งบูรณาการกันทั้งกิจกรรม/โครงการ งบประมาณ (ในปี ๒๕๖๔- ๒๕๖๕ จำต้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณเป็นกรณีพิเศษจากงบกลาง หรืองบอื่นที่ไม่ใช่งบประมาณรายจ่ายประจำปี) ทรัพยากร บุคลากร องค์ความรู้ ฯลฯ

๓.๑.๔ การสร้างความเข้มแข็งของกลไกระดับพื้นที่ โดยมอบหมายและให้ความสำคัญ รวมทั้งให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ และทรัพยากรทางการบริหารต่าง ๆ ฯลฯ แก่คณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

ทั้งนี้ รายละเอียดข้อ ๓.๑ ปรากฏตามหน้า ~ ต่อ ~

๓.๒ การแก้ไขปัญหาความล่าช้าและโครงสร้างของระบบราชการ ควรปรับโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐที่ส่งผลกระทบต่อความคล่องตัวในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้งต้องมีระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Management) เพื่อสะท้อนให้เห็นผลสัมฤทธิ์ และการขับเคลื่อนที่เกิดประโยชน์แก่ประชาชน ดังเช่นที่ได้เสนอในข้อ ๓.๑

๓.๓ ควรขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ ควบคู่กับแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับ ๒๕๖๑ สู่การบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องและให้เสนอผลการดำเนินการในรายงานแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๐ ตามความเหมาะสม

๓.๔ ควรพิจารณาทบทวนปรับปรุง หรือปรับเปลี่ยนแผนการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับแผนหรือมาตรการในการช่วยเหลือเยียวยา หรือฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) โดยเฉพาะปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนทุกมิติเป็นเรื่องที่สำคัญจำเป็นเร่งด่วนลำดับแรกที่รัฐจะต้องดำเนินการให้เกิดเป็นรูปธรรมในรูปแบบของ Big Rock

๓.๕ หน่วยงานภาครัฐควรมีการปรับโครงสร้างองค์กร การพัฒนาระบบงาน และวิธีการทำงานที่มีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการทำงานขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศให้มากขึ้นเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของประชาชน

๓.๖ ควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านงบประมาณและตอบสนองต่อการปฏิรูปประเทศภายใต้การดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศและนโยบายของรัฐบาลเป็นพิเศษนอกเหนือจากภารกิจตามปกติของหน่วยงานของรัฐ ด้วยกลไกงบประมาณเป็นเรื่องสำคัญที่ควรพิจารณาทบทวนและกำหนดรูปแบบและวิธีการพิจารณา งบประมาณ เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศใหม่ โดยอาจพิจารณางบประมาณรายจ่าย กระทรวง/หน่วยงาน (Function) และเพิ่มงบประมาณรายจ่ายยุทธศาสตร์และบูรณาการ (Agenda) เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนของแผนต่าง ๆ

๓.๗ หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ Big Rock ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเร่งด่วนและดำเนินการร่วมกันหลายหน่วยงานจะต้องถ่ายทอด เป้าหมายและตัวชี้วัดของกิจกรรมปฏิรูปเพื่อให้หน่วยงานจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ตอบสนองเป้าหมาย และตัวชี้วัดเพื่อรวมเป็นแผนปฏิบัติการของหน่วยงานที่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศและนโยบายของ รัฐบาลเป็นพิเศษนอกเหนือจากภารกิจตามปกติของหน่วยงานของรัฐ

๓.๘ การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศเกือบทุกด้านต้องมีการตรากฎหมาย แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบ อาชีพดังนั้น รัฐบาลควรเร่งรัดและผลักดันกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ ให้มีผลใช้บังคับภายในปี ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ ทุกฉบับ

๓.๙ ควรมีการจัดทำโปรแกรมเพิ่มแรงจูงใจแก่หน่วยงานรัฐและเจ้าหน้าที่ เช่น การให้ รางวัล ความดี และความชอบแก่หน่วยงานรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งสามารถทำงานและขับเคลื่อน การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ/โครงการหรือกิจกรรมภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศและภารกิจงาน

ประจำได้สำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อสร้างบรรยากาศในการแข่งขันระหว่างหน่วยงานรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐ เพราะผลที่ได้รับ คือ ประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดบทในการให้คุณให้โทษแก่ส่วนราชการหรือหัวหน้าส่วนราชการที่ไม่ดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓.๑๐ ควรเสนอให้มีการบรรจุมติการประชุมคณะรัฐมนตรีทุกครั้งเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้รัฐมนตรีประจำกระทรวง ประธานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน และปลัดกระทรวงเข้าร่วมประชุม เพื่อนำเสนอประเด็นความคืบหน้า และนำเสนอปัญหาที่จะเกิดจากการดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการติดตามความคืบหน้าการดำเนินการอย่างจริงจัง และกระตุ้นให้เกิดการดำเนินการของหน่วยงานที่เป็นไปตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น โดยถือเป็นการตรวจสอบถ่วงดุล และป้อนข้อมูลย้อนกลับต่อรัฐบาล

๓.๑๑ ต่อกรณีการรายงานการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศตาม มาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ และสรุปประเด็นการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภาที่ผ่านมา ดังนั้น หาก สสช. เห็นว่าประเด็นตามที่วุฒิสภาได้เคยเสนอไว้อันปรากฏตามสรุปผลการรายงานการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒ และตามสรุปผลการรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ รวมถึงสรุปประเด็นการ อภิปรายของสมาชิกวุฒิสภาที่ผ่านมาหรือที่คณะกรรมการสิทธิฯ ทสร. เสนอว่าควรต้องติดตาม แม้ประเด็นดังกล่าวจะมีได้ปรากฏอยู่ใน Big Rock สสช. ก็ควรที่จะต้องรายงานความคืบหน้ามาด้วยตามความเหมาะสม

๔. ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศและสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ ด้านเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศและวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” สรุปดังนี้

๔.๑ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ได้แก่

๔.๑.๑ ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ เนื่องจากแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองทั้ง ๕ ประเด็นปฏิรูปจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จในปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของประเด็นปฏิรูปที่ต้องเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จตามกำหนด ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ (๕ ปี) ดังนั้น รัฐบาลต้องมอบหมายให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการจะต้องพิจารณาให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการแปลงแผนกิจกรรมปฏิรูปทั้ง ๕ กิจกรรมปฏิรูปไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จภายในปี ๒๕๖๕ คือ การพิจารณาคัดเลือก แผนงานและโครงการจะต้องมิใช่เป็นไปในลักษณะภารกิจหรืองานประจำของหน่วยงาน แต่จะต้อง

คำนี้ถึงเป้าหมายเป็นหลัก ได้แก่ (๑) การเร่งรัดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนระดับ ๓ (แผนปฏิบัติการด้านแผนปฏิรูปราชการ ๕ ปี และ ๑ ปี) รองรับและสอดคล้องทั้งในระดับประเด็นปฏิรูป และพันธกิจ ให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ (เป็นรูปเล่ม) ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (๒) การเร่งรัดให้มี “กลไกและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี และส่งเสริมความปรองดองและสมานฉันท์ให้คนในชาติมีความรู้รักสามัคคี” (๓) การเร่งรัดใน “การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการกำหนดบทลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตประพฤติมิชอบอย่างเป็นรูปธรรมและจับต้องได้” (๔) การเร่งรัดให้มีการกระจายอำนาจและถ่ายโอน ทรัพยากรและภารกิจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้ร่วมพัฒนาท้องถิ่นตนเองและเป็นการกระจายโอกาสให้แก่ประชาชน ในการพัฒนาถิ่นฐานบ้านเกิด อันจะนำไปสู่ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจอีกด้วย

๔.๑.๒ ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการ ยุติธรรม สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ (๑) การเร่งรัดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนระดับ ๓ (แผนปฏิบัติการด้าน แผนปฏิรูปราชการ ๕ ปี และ ๑ ปี) รองรับและสอดคล้องทั้งในระดับประเด็นปฏิรูปและ กลยุทธ์ให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ (เป็นรูปเล่ม) ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (๒) การเร่งรัดการ ดำเนินการในระบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดีเกี่ยวกับ เรื่อง “การ ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ.” ให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว (๓) รัฐบาลต้องเร่ง ให้หน่วยงานดำเนินการตามห้วงกรอบปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ (๔ ปี) ที่ยังคงต้องดำเนินการต่อ ๙ ประเด็น ปฏิรูปให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๙๐ ของประเด็นปฏิรูปที่ต้องเร่งรัดให้แล้วเสร็จตาม กำหนด ทั้งนี้คงเหลือระยะเวลาในการดำเนินการอีก ๑ ปี (ปี ๒๕๖๔)

๔.๑.๓ ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้าน สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ (๑) การเร่งรัดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดทำแผนระดับ ๓ (แผนปฏิบัติการด้าน แผนปฏิรูปราชการ ๕ ปี และ ๑ ปี) รองรับและสอดคล้องทั้ง ในระดับประเด็นปฏิรูปและกลยุทธ์ ให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ (เป็นรูปเล่ม) ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (๒) การเร่งรัดให้มีการจัดตั้งคณะทำงานยกร่างพระราชบัญญัติ ประกอบด้วยตัวแทนคณะกรรมการ กฤษฎีกา ตัวแทนองค์กรวิชาชีพสื่อ ผู้ประกอบกิจการสื่อ ตัวแทนภาควิชาการด้านนิเทศศาสตร์และ สื่อสารมวลชน และตัวแทนคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ เป็นรูปธรรมโดยเร็ว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยี สารสนเทศในภาพรวมต่อไป

๔.๑.๔ ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ (๑) การเร่งรัดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ เข้าร่วมแผนบูรณาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอันเป็นการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูป ประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติตามแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและ

ประพฤติมิชอบฯ (๒) การเน้นย้ำการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA) โดยเฉพาะจากการถอดบทเรียนพบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีบทบาทสำคัญสำหรับการกำกับดูแลเพื่อให้การประเมินค่า ITA ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านเกณฑ์การประเมิน รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดซื้อจัดจ้าง การก่อสร้างภาครัฐ (Infrastructure Transparency : CoST) ให้มีความโปร่งใส่ปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน โดยให้มีการพัฒนาระบบเปิดเผยข้อมูลภาครัฐให้ทันสมัยและประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ง่าย (๓) ควรพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๕๙ โดยเฉพาะประเด็นที่รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะ และควรพิจารณาประเด็นการทุจริตเชิงนโยบาย พัฒนามาตรฐานการป้องกันการทุจริต ดำเนินการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการฟุ้งงุ่มง่ามผู้แจ้งเบาะแส รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนมีความตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันตามบทบาทและความสามารถของตน โดยการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อต่อต้านคอร์รัปชัน

๔.๒ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่

๔.๒.๑ ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เนื่องจากผลกระทบโดยตรงจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เฉพาะด้านเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ ได้แก่ ภาคเศรษฐกิจจริง ภาคการผลิต ภาคการค้าชายแดน และภาคการท่องเที่ยวมีแนวโน้มว่าเศรษฐกิจประเทศไทยจะเข้าสู่ภาวะถดถอยหรือการลดลงของภาคการผลิต การใช้จ่ายภาคอุปโภค บริโภค การลงทุน การส่งออกสินค้าและภาคบริการอันอาจนำไปสู่การลดลงของการจ้างงาน จึงมีข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญ ดังนี้ (๑) การบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่จำเป็นต้องยกระดับการเข้าถึงข้อมูลดิจิทัลที่สำคัญของภาครัฐให้มีคุณภาพ สะดวก และรวดเร็ว มากยิ่งขึ้น รวมถึงมีแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อให้การบริการของภาครัฐตรงต่อความต้องการ ของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถมองเห็นภาพรวมของภาครัฐและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถทางด้านต่าง ๆ ได้ (๒) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจในหลายประเด็นจากการดำเนินงานที่ผ่านมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ยังมีข้อจำกัดในการบูรณาการการทำงาน ร่วมกันระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบที่ระบุไว้ในแผนปฏิรูป ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการปฏิรูปบางประเด็นล่าช้า หรือไม่ครบถ้วนตามกิจกรรมที่ระบุไว้ ดังนั้นการดำเนินการ ในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงต้องมีการเสริมสร้างกลไกเพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบ ตลอดจนการส่งเสริมให้ภาคีการพัฒนาอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศให้มากยิ่งขึ้น (๓) ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องการปฏิรูปในหลายประเด็นต้องอาศัยการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย เพื่อผลักดันการดำเนินการให้เกิดผลอย่าง

เป็นรูปธรรม เอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกำกับดูแลบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างเข้มงวด (๔) พัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาแรงงานใหม่ทักษะเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง ยกกระดับคุณภาพสถานศึกษาและพัฒนาการเรียนการสอนสู่ความเป็นเลิศในแต่ละสาขา พร้อมทั้งส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาที่มีศักยภาพ

๔.๒.๒ ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน สรุปลสาระสำคัญ ดังนี้ (๑) ประเด็นปฏิรูป/กิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จ เช่น ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ โครงสร้างแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า หรือประเด็นปฏิรูปที่ ๑๓ การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าในกลุ่มอุตสาหกรรม เป็นต้น เห็นควรนำผลการศึกษาไปสู่การกำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติต่อไป (๒) ประเด็นปฏิรูป/กิจกรรมที่มีความคืบหน้าตามแผนการดำเนินงาน เช่น ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ ส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขัน ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ หรือประเด็นปฏิรูปที่ ๑๕ การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐเห็นเป็นต้น ควรเร่งรัดและผลักดันให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของประเด็นปฏิรูป/กิจกรรม โดยต้องมีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๓) ประเด็นปฏิรูป/กิจกรรมที่มีผลการดำเนินการล่าช้าหรือไม่สอดคล้องกับเป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน เช่น ประเด็นปฏิรูปที่ ๙ ระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล หรือประเด็นปฏิรูปที่ ๑๑ การส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี เป็นต้น ควรมีการปรับปรุงกิจกรรมเหล่านั้นให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปหรือหากยังไม่ดำเนินการควรพิจารณายกเลิกกิจกรรมและนำงบประมาณการดำเนินการในส่วนนั้น มาปรับใช้สำหรับดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับเดิม) หรือแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) ต่อไป (๔) มีประเด็นปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ที่ควรดำเนินการควบคู่กับ Big Rock ๓ เรื่อง ได้แก่ ประเด็นรวม ๓ การไฟฟ้า ประเด็นพื้นที่อัจฉริยภาพห้วงระหว่างไทย – กัมพูชา และประเด็นพัฒนารถยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicle : EV)

๔.๓ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คือ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

มีข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญ สรุปลสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๓.๑ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (๑) หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายโดยเร็ว และต้องเร่งจัดทำแผนพัฒนากฎหมายรองรับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติฯ ให้เกิด

ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (๒) ควรส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน และส่งเสริมให้คนไทยทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ (๓) ควรบุกเบิกนวัตกรรมจัดการศึกษาระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือการจัดการระดับพื้นที่ โดยกระจายอำนาจให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ผ่านการขับเคลื่อนเรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการและระบบนิเวศที่สนับสนุนการดำเนินการ ของสถานศึกษา พร้อมกับปรับหลักสูตรการจัดการศึกษา (๔) กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลัก ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงศึกษาธิการ จำเป็นต้องเร่งพิจารณาและเตรียมความพร้อม ในการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ให้บรรลุเป้าหมายตามห้วงเวลาที่กำหนด (๕) กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งดำเนินการให้ส่วนราชการในสังกัดจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องและรองรับกับแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูป Big Rock ด้านการศึกษา (๖) รวมทั้งควรเร่งจัดทำแผนงานการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันและมีเอกภาพ มีการบริหารจัดการภาครัฐที่ดี

๔.๓.๒ อุดมศึกษา (๑) ขอให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติจัดเตรียมข้อมูลการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษา ให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ ครบถ้วน ทันสมัย ตรงประเด็น โดยมีระบบที่นำเสนอข้อมูลต่อวุฒิสภาอย่างเข้าใจได้ง่าย รวมถึงสามารถนำข้อมูลที่เสนอมาใช้ประโยชน์ได้ทันที (๒) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบรวบรวมข้อมูลและเสนอต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ครบถ้วนตามข้อ ๑. เช่น ผู้บริหารระดับมาตรการและนโยบาย ควรศึกษาทำความเข้าใจแผนการปฏิรูปประเทศอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถกำหนดมาตรการและนโยบายที่สอดคล้องต่อการปฏิรูปประเทศ หน่วยงานขับเคลื่อนด้านอุดมศึกษา เช่น คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สปอว.) ควรเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินการที่สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปประเทศซึ่งเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เป็นต้น (๓) ขอให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รับผิดชอบรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้น แยกออกมาเพิ่มเติมจากข้อมูลการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เสนอต่อวุฒิสภาในการรายงานผลการดำเนินงานครั้งต่อไป ได้แก่ จัดทำตารางเปรียบเทียบผลการดำเนินงานรอบไตรมาสปัจจุบันกับไตรมาสที่ผ่านมาและพิจารณานำข้อเสนอแนะของวุฒิสภาในแต่ละประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มเติมเป็นประเด็นอย่างน้อยที่สุดสำหรับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาต่อไป

๔.๔. แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ได้แก่

๔.๔.๑ ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข
สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ (๑) ควรเร่งรัดการพัฒนาศักยภาพของระบบบริการสุขภาพและหลักประกันสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่ โดยการจัดการระบบบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ การจัดหา ยา อุปกรณ์การแพทย์ และวัคซีน การเตรียมความพร้อมของสถานพยาบาลเพื่อใช้ในการบำบัดรักษา ป้องกัน และควบคุมโรค โดยให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง ทั้งมีอัตราของกำลังคนสุขภาพที่เพียงพอต่อการให้บริการในระดับพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาระบบการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (๒) ควรกำหนดให้มีกลไกในการรับผิดชอบที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากกว่าการกำหนดให้กระทรวงเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในการดำเนินการ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการหรือการทำให้เกิดห่วงโซ่แห่งคุณค่า (Value Chain) จนเห็นภาพกรอบแนวคิดที่ชัดเจนของแต่ละเรื่อง (๓) ควรมีการกำหนดกระบวนการติดตามและประเมินผลที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการติดตามผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ eMENSUR อาจไม่เพียงพอ (๔) ควรมีการกำหนดบทในการให้คุณให้โทษแก่ส่วนราชการหรือหัวหน้าส่วนราชการที่ไม่ดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (๕) กลไกงบประมาณเป็นเรื่องสำคัญ ควรพิจารณาทบทวนและกำหนดรูปแบบและวิธีการพิจารณางบประมาณเพื่อดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศใหม่ โดยอาจพิจารณางบประมาณรายจ่ายกระทรวง/หน่วยงาน (Function) และเพิ่มงบประมาณรายจ่ายยุทธศาสตร์และบูรณาการ (Agenda) เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนของแผนต่าง ๆ

๔.๔.๒ ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม
สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ (๑) ควรมีการพิจารณาติดตาม เร่งรัด และขยายผลการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม เช่น พิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมาย การเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรองและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ปรากฏในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม (เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒) และการติดตามการตราร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นต้น (๒) นโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการออกแบบโครงสร้างระบบขนส่งสาธารณะควรคำนึงถึงหลักการออกแบบสภาพแวดล้อมให้กับคนทุก ๆ กลุ่ม (Universal Design: UD) และหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับหลักการ UD เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ (๓) ควรเร่งรัดสนับสนุนการเสริมสร้างชุมชน/ตำบลเข้มแข็งให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่โดยการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งด้วยจุดพลัง ประกอบด้วย ท้องที่ ท้องถิ่น ประชาสังคม และหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อให้เกิดการสานพลังจากภาคส่วนต่าง ๆ ให้ไปสู่การสร้างเสริม

ชุมชนเข้มแข็ง (๔) เร่งรัดติดตามผลการดำเนินงานของกรมการปกครองในการขึ้นทะเบียนผู้ไร้สถานะทางทะเบียนตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศด้านสังคม และการจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายและข้อมูลทางสังคมของชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยชุมชน และเพื่อให้ชุมชนได้นำไปใช้ให้มีความเชื่อมโยงกับหน่วยงานระดับกระทรวง รวมถึงเร่งรัดส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฯลฯ จัดทำแผนที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียน โดยเฉพาะกลุ่มคนพิการคนยากจน กลุ่มบุคคลบนพื้นที่สูง กลุ่มชาติพันธุ์ ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๔.๕ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คือ แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ (๑) ด้านทรัพยากรทางบก ควรมีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการเร่งพัฒนาปรับปรุงฐานข้อมูลของแนวเขตที่ดินป่าไม้ที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้เป็นเอกภาพอยู่บนฐานข้อมูลชุดเดียวกัน เพื่อให้เกิดฐานข้อมูลกลางของประเทศในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐาน (๒) ด้านทรัพยากรน้ำ ควรดำเนินการให้การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการน้ำตั้งแต่ในระดับนโยบายไปจนถึงระดับพื้นที่ โดยการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศการวางแผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์น้ำและความร่วมมือจากภาคประชาชน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ (๓) ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การดำเนินการระยะต่อไป ควรตรากฎหมายหรือมาตรการต่าง ๆ มาใช้เป็นการชั่วคราว เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาได้ทันทั่วถึง และเพื่อนำปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการออกกฎหมายดังกล่าวมาปรับปรุงและแก้ไขร่างกฎหมายที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคต รวมทั้งควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การออกนโยบายการจัดทำแผนและร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนเอง (๔) ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ การดำเนินงานในระยะต่อไปควรมุ่งเน้นการกำหนดกฎหมาย นโยบาย มาตรการข้อบัญญัติต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน และจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อประสานงานและบูรณาการกับทุกภาคส่วนในการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้ครอบคลุมในทุกมิติ รวมถึงการพัฒนาฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้มีครบถ้วนและสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในมิติต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืน (๕) ด้านสิ่งแวดล้อม การดำเนินการในระยะต่อไป ควรมุ่งเน้นในการแก้ปัญหาโดยบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการจัดการปัญหามลพิษทั้งระบบ และสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนในการดำเนินการ โดยยึดกรอบแนวคิดการป้องกันไว้ก่อน เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้าตลอดจนการสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อโดยเฉพาะในระดับปัจเจกที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง (๖) ด้านระบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม ควรเร่งดำเนินการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ให้เป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วนจำเป็นต้องดำเนินการสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และสร้างกลไกเชิงสถาบัน เพื่อให้การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ได้ขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการทำให้เครื่องมือการประเมินสิ่งแวดล้อมจากภาครัฐอื่น ๆ เป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วนโดยปรับปรุงขั้นตอนหรือกลไกในการจัดทำประเมินสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมการรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วนด้วย

๔.๖ แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ได้แก่

๔.๖.๑ ข้อเสนอแนะเร่งรัดที่สำคัญต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ ควรดำเนินการให้เกิดระบบการบริหารงานภาครัฐที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ (๑) การนำหลักการบริหารผลการปฏิบัติงานมาใช้เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาให้เกิดระบบการบริหารงานภาครัฐที่ดี มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทั้งในมิติของแผนงาน งบประมาณ บุคลากร และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างคุณค่าทั้งในเรื่องของความเท่าเทียม ความร่วมมือ ความยุติธรรมทางสังคม และความโปร่งใส (๒) การเร่งรัดการพัฒนาระบบดิจิทัล และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการการให้บริการแก่ประชาชนทั้งระบบ เช่น ระบบการบริหารทรัพยากรขององค์กร การรายงานผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาระบบ Big Data การสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนเพื่อให้องค์กรภาครัฐมีขนาดกะทัดรัด มีกำลังคนในขนาดที่เหมาะสม มีสมรรถนะสูงและมีการบริหารจัดการที่ดีสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีมาตรฐานและเป็นธรรม นำไปสู่ความไว้วางใจของประชาชน

๔.๖.๒ ข้อเสนอแนะเร่งรัดต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ (๑) การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายมีแนวโน้มที่จะสำเร็จบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโครงการส่วนใหญ่มีความคืบหน้าในการดำเนินการใกล้เคียงกับเป้าหมาย ดังนั้น จึงควรดำเนินการติดตามโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายอย่างต่อเนื่อง (๒) เนื่องจากประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการขออนุญาต อนุมัติ ขึ้นทะเบียนเป็นจำนวนมาก เห็นควรเร่งรัดให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายพิจารณาทบทวนกฎหมายให้มากที่สุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน โดยควรให้ความสำคัญกับกฎหมายที่มีผลกระทบกับการขออนุญาตประชาชนเป็นสำคัญ และควรมีการจัดลำดับกฎหมายที่จะดำเนินการก่อน - หลัง รวมทั้งเร่งรัดการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (๓) ควรเร่งรัดให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอร่างพระราชบัญญัติการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาโดยเร็ว (๔) ควรมีการเร่งรัดให้มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปฏิรูปการศึกษาด้านกฎหมายเพื่อให้ได้ผู้ประกอบการวิชาชีพที่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย มีคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามหลักนิติธรรม

๔.๖.๓ ความท้าทายแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ภาครัฐต้องมุ่งเน้นในการเป็นองค์กรดิจิทัลโดยการนำเทคโนโลยี 5G เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ รวมถึงต้องมุ่งเน้นการใช้กลไก “ประชารัฐ” ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อสร้างดุลอำนาจในกระบวนการ พัฒนาระบบพื้นฐานที่เท่าเทียม ก่อให้เกิดความไว้วางใจและร่วมมือในการดำเนินการอย่างสร้างสรรค์ อันจะเป็นหนทางเพิ่มศักยภาพของภาครัฐในฐานะผู้ให้บริการสาธารณะให้มีสมรรถนะสูง ในขณะที่เดียวกันก็จะสามารถลดขนาดองค์กรและลดขนาดอำนาจรัฐที่ไม่มีความจำเป็นลงได้

๕. ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศในห้วงปี ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ สรุปดังนี้

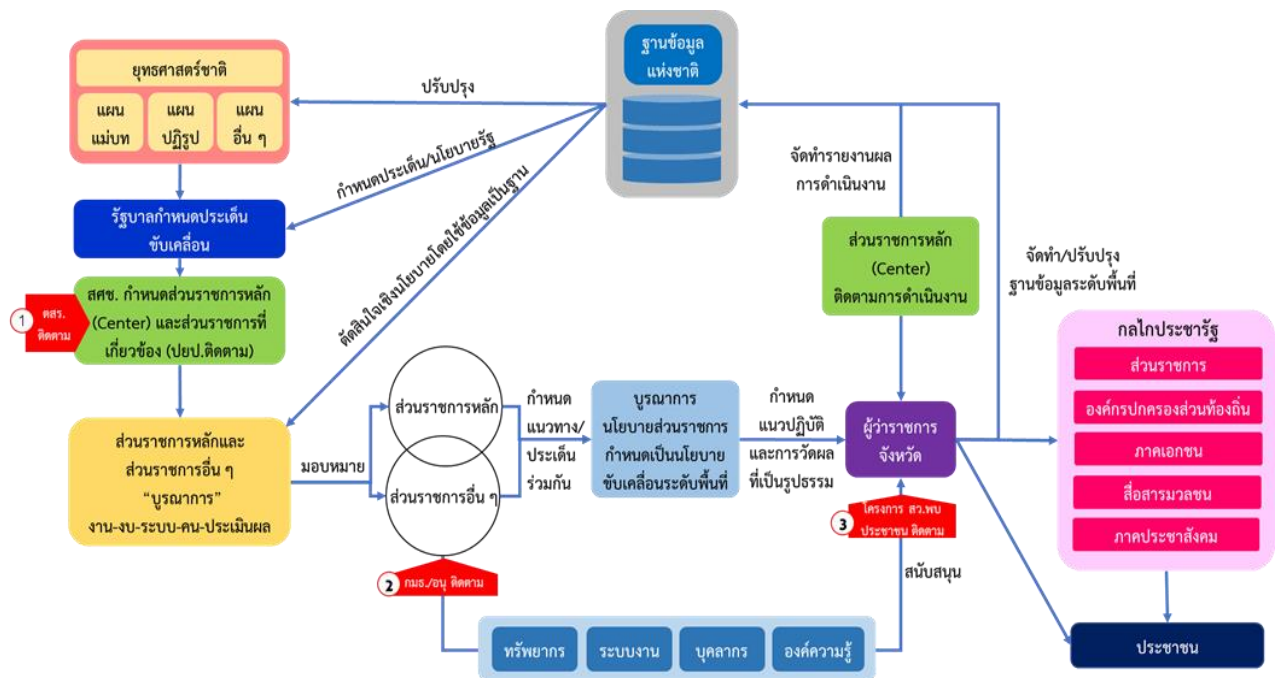
๕.๑. กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับ ๒๕๖๑ จำนวน ๒๑๔ ฉบับ ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๘๐ ฉบับ คงเหลือ จำนวน ๑๓๔ ฉบับ รัฐบาลควรพิจารณาเร่งรัดให้มีดำเนินการเสนอกฎหมายที่คงเหลือ จำนวน ๑๓๔ ฉบับดังกล่าว

๕.๒. กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุง (๒๕๖๔) จำนวน ๔๕ ฉบับ รัฐบาลควรต้องเร่งรัดดำเนินการเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๕ ทุกฉบับ

๕.๓. กฎหมายที่วุฒิสภาเห็นควรเร่งรัดเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๖ ฉบับ รัฐบาลควรพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติแล้วเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา

๖. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ “นโยบายสู่การปฏิบัติ จาก ภาครัฐสู่ประชาชน”

ประเทศไทยกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อเป็นเป้าหมายในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนอย่างเต็มกำลัง เพื่อการแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยได้กำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศรองรับ พร้อมกันนี้รัฐบาลได้กำหนดแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูป และแผนการปฏิรูปประเทศ(ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ ที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ “Big Rock” ๖๒ กิจกรรม และแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๕ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ

สัญลักษณ์ **➡** แทนกลไกการติดตามของวุฒิสภา จำแนกเป็น 3 ระดับ ได้แก่
 ระดับที่ 1 หมายถึง การติดตามของคณะกรรมการการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา
 ระดับที่ 2 หมายถึง การติดตามของคณะกรรมการสามัญ และคณะอนุกรรมการสามัญ วุฒิสภา
 ระดับที่ 3 หมายถึง การติดตามของวุฒิสภาผ่านโครงการ สว. พบประชาชน

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ชาติบรรลุเป้าหมายเป็นรูปธรรม คณะกรรมาธิการ ตสร. จึงขอเสนอแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติสรุปได้ดังนี้

๑) จัดทำฐานข้อมูลแห่งชาติ ที่เป็นเอกภาพ หนึ่งเดียวและเชื่อมโยงกันได้ เพื่อ “แก้ไขให้ตรงเป้า-เข้าใจประชาชน” เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รัฐบาลจำเป็นจะต้องมี “ฐานข้อมูลแห่งชาติ” ที่เป็นเอกภาพ เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยมีการกำหนดชั้นความลับและการเข้าถึงข้อมูลให้แต่ละส่วนราชการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่เท่านั้น โดย ฐานข้อมูลแห่งชาติจะต้องระบุข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของประชาชนตามช่วงอายุ อาชีพที่อยู่อาศัย (ตามทะเบียนบ้าน และที่อยู่จริงปัจจุบัน) ข้อมูลทางการศึกษา (วุฒิการศึกษาใด หรือกำลังศึกษาคณะ/สาขา/ภาควิชาใด) และข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ เพื่อกำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อน เชื่อมโยง และใช้ประโยชน์ร่วมกันกับส่วนราชการและภาคเอกชนอย่างเป็นเอกภาพในขณะเดียวกันฐานข้อมูลแห่งชาติดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงประเด็นและเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของประชาชน (สอดคล้องกับ มติ ครม. เมื่อ ๑๘ พ.ค. ๖๔ เรื่อง การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์)

๒) กำหนด “ประเด็นการขับเคลื่อน” ที่ชัดเจนและเห็นผลเป็นรูปธรรม

รัฐบาลได้กำหนดประเด็นการขับเคลื่อน กิจกรรมการปฏิรูปประเทศที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ “Big Rock” ๖๒ กิจกรรม แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๕ เพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติในลำดับต่อไปแล้ว คำถามสำคัญต่อมา คือ การกำหนดประเด็นการขับเคลื่อนดังกล่าวเป็นการกำหนดบนพื้นฐานของข้อมูลต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทความเป็นจริงและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงหรือไม่ เพียงใด

หากมีและใช้ประโยชน์จาก “ฐานข้อมูลแห่งชาติ” (โดยข้อเสนอแนะของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) หรือสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สมช.)) รัฐบาลจะสามารถระบุลำดับความสำคัญก่อน-หลัง ของ Big Rock แผนย่อยในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาในแผนแม่บทเฉพาะกิจฯ ได้ว่า จะทำอะไร (โครงการ/กิจกรรม) ที่ไหน (พื้นที่เป้าหมาย) เท่าไหร่ (จำนวน) ทำกับใคร (กลุ่มเป้าหมาย) ใครเป็นคนทำ (หน่วยงานรับผิดชอบ) และงบประมาณเท่าไร เพื่อให้มีความชัดเจนแต่ละ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา โดย สศช. สมช. และสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) กำหนดตัวชี้วัด เป้าหมาย ผลผลิต ผลสัมฤทธิ์ ให้ชัดเจนแต่ละ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา ในการมอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ รับผิดชอบดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ รวมทั้งการกำหนดการบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล เพื่อที่จะสามารถสรุปผลงานในรอบปี ๖ เดือน และ ๓ เดือน ได้ว่า ประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินการตาม Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา ประการใดบ้าง อย่างไร จังหวัดใดประสบความสำเร็จมากที่สุด เป็นต้น

๓) การบูรณาการในการปฏิบัติ จาก สศช. สมช. สำนักงาน ป.ย.ป. (และสำนักงานงบประมาณ) ซึ่งได้กำหนดและมอบหมายให้มีเจ้าภาพหลักและหน่วยงานสนับสนุนในแต่ละ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา โดยให้หน่วยงานเจ้าภาพหลักแต่ละ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา จัดการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับหน่วยงานสนับสนุนและนำนโยบายและแนวทางที่ได้รับมอบหมาย มาบูรณาการกำหนดบทบาทหน้าที่ส่งเสริมสอดคล้องและเกื้อกูลซึ่งกันและกันในประเด็นนั้น ๆ โดยใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลแห่งชาติ และข้อมูลที่ลงรายละเอียดแต่ละพื้นที่ของแต่ละหน่วยงานนั้น มาจัดทำแผนบูรณาการ พร้อมทั้งกำหนดโครงการ/กิจกรรม พื้นที่เป้าหมาย จำนวน งบประมาณ ระยะเวลาปฏิบัติ ก็จะได้แผนบูรณาการที่สมบูรณ์ในแต่ละ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา นั้น ๆ ที่ระบุได้ว่า Big Rock ที่ ../แผนย่อย ../แนวทางการพัฒนา .. (๑) มีหน่วยงานใดเป็นเจ้าภาพหลัก หน่วยงานใดสนับสนุน (๒) แต่ละหน่วยงานมีกิจกรรม/โครงการอะไร จำนวนเท่าไร (๓) ทำที่ไหน

(จังหวัด) เท่าไหร่ (แต่ละจังหวัด มีกิจกรรมโครงการอะไร จำนวนเท่าไร ซึ่งแตกต่างกันตามฐานข้อมูลและความจำเป็น) ทำเมื่อใดและทำอย่างไร (๔) งบประมาณทั้งหมดเท่าไร (แยกตามรายจังหวัด)

ยกตัวอย่าง กรณี Big Rock “การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี”

จากฐานข้อมูลแห่งชาติจะทราบว่า เด็กอายุ ๐-๓ ปีมีจำนวนเท่าไร อายุ ๓-๕ ปี มีจำนวนเท่าไร และทราบจำนวนของเด็กเล็กที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

แผนบูรณาการ : เจ้าภาพหลัก คือ กระทรวงสาธารณสุข รับผิดชอบเรื่องสุขภาวะและระดับโภชนาการของเด็ก ฯลฯ

หน่วยสนับสนุน:

- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาเรื่องการสงเคราะห์ครอบครัวของเด็กที่มีปัญหาเรื่องสุขภาวะและโภชนาการ ฯลฯ
- กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สื่อการสอนให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครอบครัว รวมทั้งการพัฒนาครูพี่เลี้ยง ฯลฯ
- กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดสรรงบประมาณและความช่วยเหลือที่จำเป็นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพน้อยในลำดับต้น ๆ รวมทั้งการดูแลและสงเคราะห์ครอบครัวของเด็กที่มีพัฒนาการน้อย และเข้าไม่ถึงบริการต่าง ๆ ของรัฐ ฯลฯ

ดังนั้น ในขั้นนี้ นอกจากแต่ละ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา จะมี**แผนบูรณาการ**ที่ระบุกิจกรรม/โครงการ จำนวน พื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย งบประมาณของหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยสนับสนุนแล้ว ซึ่งจะรวบรวมไว้ที่ สศช. และสำนักงาน ป.ย.ป. หน่วยงานต่าง ๆ ก็จะมี**แผนปฏิบัติการ**ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา ในประเด็นการขับเคลื่อนต่าง ๆ เช่นเดียวกัน

จากนั้นส่วนราชการจะมอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดของตนในระดับจังหวัดจัดทำ**แผนปฏิบัติการ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา จังหวัด** ขึ้นตามหลักเกณฑ์เงื่อนไข และเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ที่กำหนดให้ ทั้งนี้ หน่วยงานในจังหวัดสามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่เป้าหมายหรือจำนวนกลุ่มเป้าหมายได้ตามความจำเป็น หากมีข้อมูลรายละเอียดที่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ดีกว่า

๔) **ความเข้มแข็งของกลไกในระดับพื้นที่** โดยมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ในการกำกับ บูรณาการ และประสานงานในการดำเนินการในขั้นนี้ จะมีการรวบรวมและจัดทำ**แผนปฏิบัติการแต่ละ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา** ของจังหวัดขึ้น ดำเนินการโดย

คณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน เมื่อมีแผนปฏิบัติราชการชัดเจน การปฏิบัติตามแผนในพื้นที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ การระดมสรรพกำลังต่าง ๆ จะเป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย รวมทั้งเป็นการสร้างการรับรู้ที่สำคัญให้กับประชาชนอีกด้วยในขณะเดียวกัน เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งของกลไกในระดับพื้นที่ ขอเสนอเป้าหมายทางเลือกที่ ๒ กล่าวคือ

๔.๑) ตามขั้นตอนที่ ๓, ๔ ควรจะเป็นการจัดสรรงบประมาณในลักษณะพิเศษ เฉพาะ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา จากงบกลาง หรืองบอื่นที่ไม่ใช่งบประมาณรายจ่ายประจำปี

๔.๒) จากขั้นตอนที่ ๓ ที่มีการมอบหมายและกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา แทนที่หน่วยงานในส่วนกลางจะกำหนดทั้งหมดแล้วให้หน่วยงานในระดับพื้นที่ดำเนินการ ขอเสนอให้ดำเนินการ ดังนี้ ให้หน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนในแผนบูรณาการแต่ละ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา กำหนดเพียงเงื่อนไข หลักเกณฑ์ ตัวชี้วัด เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ กรอบงบประมาณของกิจกรรม/โครงการ แต่ละจังหวัดตามฐานข้อมูลแห่งชาติและอื่น ๆ ที่สำคัญ แล้วให้แต่ละจังหวัดโดยคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) บูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติราชการแต่ละ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา ขึ้นตามกรอบและแนวทางที่ส่วนกลางกำหนด แล้วส่งให้ส่วนกลาง ซึ่งรัฐบาลอาจจะตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง ทำหน้าที่พิจารณาแผนปฏิบัติราชการ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา จังหวัดขึ้น โดยสนับสนุนงบประมาณจากงบกลาง ซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งของกลไกในระดับพื้นที่ได้อย่างดี ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๕ นี้ ควรมีการพิจารณาดำเนินการ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา ตามลำดับความสำคัญ จากฐานข้อมูลแห่งชาติ และฐานข้อมูลอื่นที่แสดงให้เห็นว่าเป็นความต้องการของประชาชน และมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ในขณะนี้ ซึ่งแต่ละจังหวัดจะไม่เหมือนกันตามแต่สถานการณ์และความจำเป็นของพื้นที่ (สอดคล้องกับมติ ครม. เมื่อ ๑๘ พ.ค. ๖๔ เรื่องแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในระดับพื้นที่)

๕) บทบาทของวุฒิสภา/สมาชิกวุฒิสภา ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภา/สมาชิกวุฒิสภา สามารถจำแนกได้ ดังนี้

๕.๑) คณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา (ตสร.) ติดตามการดำเนินงานของ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) และสำนักงานขับเคลื่อน

การปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) จากแผนบูรณาการของแต่ละประเด็นการขับเคลื่อน Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา

๕.๒) คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา ทั้งจำนวน ๒๖ คณะ และคณะอนุกรรมาธิการในคณะกรรมาธิการ ตสร. ตามยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง ๖ คณะอนุกรรมาธิการ ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินงานของส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานเจ้าภาพหลัก และหน่วยงานสนับสนุน จากแผนปฏิบัติราชการ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา ระดับกระทรวง/กรม

๕.๓) โครงการสมาชิกวุฒิสภาพบประชาชน ติดตาม เสนอแนะ เร่งรัดจากแผนปฏิบัติราชการ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา ของแต่ละจังหวัด

หลังจากนั้น นำผลการติดตามการดำเนินการในทุกระดับดังกล่าวมาบูรณาการรวบรวม สรุป และจัดทำเป็นข้อเสนอต่อรัฐบาลต่อไป

บทสรุป จะเห็นได้ว่าการจัดให้มี **“ฐานข้อมูลแห่งชาติ”** จึงมีความสำคัญอย่างมากในการสะท้อนภาพของความเป็นจริงของประเทศ และมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ เพราะหากแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ มาจากข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงของสังคม ก็สามารถเชื่อมั่นได้ว่า แผนนั้นจะประสบความสำเร็จต่อการพัฒนาประเทศและมีผลต่อประชาชนอย่างแน่นอน ตั้งแต่การกำหนดยุทธศาสตร์ การกำหนดประเด็นการขับเคลื่อน/พัฒนา เป้าหมายความสำเร็จ รวมทั้งประเด็นที่สำคัญอื่น ๆ ดังที่กล่าวมา การมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการบูรณาการในการดำเนินการก็มีความชัดเจนจากฐานข้อมูลแห่งชาติดังกล่าว และเมื่อลงไปดำเนินการในแต่ละพื้นที่ ก็จะเกิดความยุติธรรมในผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ จากการรับรู้ร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน ในขณะเดียวกันจากผลการปฏิบัติตามแผนที่เป็นรูปธรรม และตรงกับความต้องการของประชาชน ก็จะทำให้มีการปรับเปลี่ยนฐานข้อมูลแห่งชาติตามผลการพัฒนาที่ผ่านมา และปรับปรุงยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาอื่น ๆ ตามสถานการณ์ที่เป็นจริงอยู่ตลอดเวลา

นอกจากนี้ กระบวนการในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (Implementation) ก็มีความสำคัญอย่างยิ่งเช่นกันที่จำเป็นต้องมีการกำหนดระยะเวลา (Timeline) ของการปฏิบัติแต่ละขั้นตอน (กระบวนการ) ที่ชัดเจนและสอดคล้องต้องกัน กล่าวคือ การกำหนดให้หน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักของแต่ละ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนาร่วมกับหน่วยงานสนับสนุนจัดทำ **“แผนบูรณาการ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา”** หน่วยงานต่าง ๆ (กระทรวง/กรม) จัดทำแผนปฏิบัติราชการ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนากระทรวง/กรม และแผนปฏิบัติราชการ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา จังหวัด แล้วเสร็จเมื่อไหร่ตามลำดับ รวมทั้ง การจัดลำดับ

ความสำคัญก่อน – หลังของ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนา การสนับสนุนงบประมาณและการปฏิบัติตามแผน (ตามระยะเวลาที่สมควร) จนถึงกระบวนการในการติดตามและประเมินผลที่เป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นการตรวจราชการ การรายงานผลการดำเนินการ การวิจัยประเมินผล ฯลฯ ควบคู่ไปกับกระบวนการในการสร้างการรับรู้และตระหนักเห็นความสำคัญร่วมกันของแผนทุกระดับและ Big Rock/แผนย่อย/แนวทางการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศและประชาชน ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ และที่สำคัญ คือ สร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนเพื่อเสริมสร้างความรู้สึกรับรู้เป็นเจ้าของ และการเข้ามามีส่วนร่วมในที่สุด ซึ่งจะเป็นผลงานที่สำคัญที่รัฐบาลสามารถแถลงต่อสาธารณชนได้ว่าประชาชนได้ประโยชน์อะไรจากยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศในห้วงที่ผ่านมาซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร

~ ก ~

คำกล่าวรายงานของรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑

ส่วนที่ ๒ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด

๙

๒.๑ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน

๙

- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๑๑
- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๒๗
- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๓๗
- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๔๕
- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๕๓
- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ๖๕

๒.๒ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ

๗๓

- แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ๗๕
- แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ๗๙
- แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ๘๒
- แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ๘๕
- แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ๘๗
- แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๙๘

สารบัญ (ต่อ)

- แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข	๑๐๒
- แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ	๑๐๕
- แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม	๑๐๘
- แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน	๑๑๔
- แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๑๑๘
- แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา	๑๒๒
๒.๓ ความก้าวหน้าพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย	๑๓๑
ส่วนที่ ๓ บทสรุป	๑๔๕
- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง	๑๔๗
- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	๑๔๗
- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	๑๔๘
- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	๑๔๘
- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๑๔๘
- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ	๑๔๙
ส่วนที่ ๔ ผลการศึกษาด้านงบประมาณเพื่อสนับสนุนการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ	๑๕๑

(QR Code)

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ตารางเมทริกซ์ (Matrix) เพื่อตัดสินใจเสนอแนะทางเลือกในการดำเนินโครงการที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ	๖
ภาพที่ ๒ แสดงความเชื่อมโยงของแผนการปฏิรูปประเทศ กับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง	๑๓
ภาพที่ ๓ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประจำปี ๒๕๖๓	๑๘
ภาพที่ ๔ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๓	๓๓
ภาพที่ ๕ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๓	๔๑
ภาพที่ ๖ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๓	๔๙
ภาพที่ ๗ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๓	๕๗
ภาพที่ ๘ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปี ๒๕๖๓	๖๙
ภาพที่ ๙ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ประจำปี ๒๕๖๓	๗๖
ภาพที่ ๑๐ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๓	๘๐

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ ๑๑	แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย ประจำปี ๒๕๖๓	๘๔
ภาพที่ ๑๒	แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม ประจำปี ๒๕๖๓	๘๕
ภาพที่ ๑๓	แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ประจำปี ๒๕๖๓	๙๖
ภาพที่ ๑๔	แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๓	๑๐๐
ภาพที่ ๑๕	แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข ประจำปี ๒๕๖๓	๑๐๓
ภาพที่ ๑๖	แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ประจำปี ๒๕๖๓	๑๐๖
ภาพที่ ๑๗	แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคม ประจำปี ๒๕๖๓	๑๑๑
ภาพที่ ๑๘	แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน ประจำปี ๒๕๖๓	๑๑๖
ภาพที่ ๑๙	แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปี ๒๕๖๓	๑๑๙
ภาพที่ ๒๐	แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ประจำปี ๒๕๖๓	๑๒๕
ภาพที่ ๒๑	แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา (อุดมศึกษา) ประจำปี ๒๕๖๓	๑๒๗

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ มิติทั้ง ๖ ด้านของรายการตรวจสอบ ในส่วนของการติดตามผลการดำเนิน โครงการ	๕
ตารางที่ ๒ แสดงภาพรวมการติดตามกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓	๑๓๑
ตารางที่ ๓ แสดงการเปรียบเทียบจำนวนกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้งหมด	๑๓๒

ส่วนที่ ๑

บทนำ

❖ บริบทแผนการปฏิรูปประเทศ

ความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๗ กำหนดเป้าหมายไว้ ๓ ประการ คือ

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

แผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปี ๒๕๖๑ มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนในเชิงโครงสร้าง วิธีและกระบวนการ หรือกฎระเบียบที่สำคัญเพื่อให้การดำเนินงานของทุกภาคส่วนมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลอันพึงประสงค์ตามรัฐธรรมนูญ องค์ประกอบของแผนการปฏิรูปประเทศ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังให้บรรลุภายในระยะเวลา ๕ ปี แผนขั้นตอนและวิธีการ กรอบระยะเวลา หน่วยงานรับผิดชอบ วงเงินที่คาดว่าจะใช้ โดยโครงสร้างของแผนการปฏิรูปประเทศ แบ่งออกเป็น ๑๒ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านการเมือง (๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (๓) ด้านกฎหมาย (๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม (๕) ด้านเศรษฐกิจ (๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๗) ด้านสาธารณสุข (๘) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (๙) ด้านสังคม (๑๐) ด้านพลังงาน (๑๑) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และ (๑๒) ด้านการศึกษา

โดยในแต่ละด้านประกอบด้วย เรื่องและประเด็นปฏิรูป และกิจกรรม/โครงการ ภายใต้เรื่องและประเด็นปฏิรูปดังกล่าว เพราะฉะนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงมุ่งหวังที่จะให้มีการขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างเป็นขั้นตอนสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งในทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ผ่านกลไกการปฏิรูปประเทศตามหมวด ๑๖ ดังกล่าวที่เป็นกลไกสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายตามที่รัฐธรรมนูญและยุทธศาสตร์ชาติกำหนดไว้

❖ แนวโน้มสถานการณ์ประเทศ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่แพร่ระบาดรุนแรงทั่วโลก ทำให้เศรษฐกิจโลก รวมทั้งประเทศไทยประสบภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ส่งผลกระทบต่อการบริหารประเทศ ในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ โดยเฉพาะลำดับความจำเป็นเร่งด่วนในการใช้งบประมาณบริหารราชการแผ่นดินเพื่อการพัฒนาประเทศที่เปลี่ยนไป นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทย และประชากรทั้งโลก ก่อให้เกิดการปรับตัว และวิถีการดำเนินชีวิตแบบ “ปกติใหม่ (New Normal)” เช่น การเพิ่มการใช้เทคโนโลยี ระบบดิจิทัลในชีวิตประจำวันซึ่งนำไปสู่การปรับค่านิยมและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตอย่างรุนแรง อาทิ ประชาชนมีการดำเนินชีวิตโดยมีระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางสังคมที่มีคนหมู่มากได้ ปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการปิดประเทศ (Lock Down) เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค และการเดินทางข้ามประเทศที่ต้องหยุดชะงักเป็นเวลานาน เป็นต้น สถานการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบทั้งในด้านที่เป็นปัญหาอุปสรรค และในด้านที่เป็นโอกาสต่อการปฏิรูปประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สาธารณสุข การศึกษา และด้านสังคม เป็นต้น

โดยเหตุนี้ภาพอนาคตในภาครัฐของไทยกำลังเผชิญกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโลกอย่างรวดเร็ว รุนแรง และผันผวน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการภายในองค์กร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการปฏิรูปประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ได้มีการจัดทำขึ้นก่อนที่จะเกิดวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรค และจำเป็นต้องมีการปรับแผนการปฏิรูปในระดับประเด็นการปฏิรูป พันธกิจ และโครงการ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป

❖ ประเด็นท้าทายการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศให้บรรลุเป้าหมาย

จากภาพรวมของบริบทและสถานการณ์การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศให้บรรลุเป้าหมายสะท้อนโอกาสการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีประเด็นท้าทายในการดำเนินการต่อความสำเร็จของการปฏิรูปประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

(๑) ประเด็นท้าทายที่เป็นผลจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ซึ่งได้กลายเป็นวาระสำคัญของประเทศไทยและของประชาคมระหว่างประเทศ โดยทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาการเมืองซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องแยกส่วนกัน เพราะทุกอย่างเกี่ยวข้องกันทั้งหมด และที่สำคัญปัญหาความเหลื่อมล้ำจากความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงสินค้าและบริการระบบสาธารณสุขของประชาชน รวมถึงผลกระทบต่อการทำงานและรายได้ในระยะยาวของภาคแรงงานในทุกประเภท ในขณะที่สถานการณ์แรงงานต่าง

ตัวที่ลักลอบเข้าประเทศซึ่งเป็นผู้มีความเสี่ยงติดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) และนำพาโรคไปสู่พื้นที่อื่นที่ส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดได้ง่ายและรวดเร็วเกิดผลกระทบอย่างรุนแรง เมื่อเกิดปัญหาโรคระบาดขึ้นมาจึงกระทบกันเป็นวงจรมในด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมืองเกิดความไม่มั่นคง เพราะฉะนั้น ปัญหาทุกอย่างจึงมีความสัมพันธ์กันแยกส่วนกันไม่ได้ รวมถึงในการลงทุนภาครัฐปัจจุบันและในอนาคตจะเน้นเฉพาะด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวเป็นหลักไม่ได้แล้ว จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมาเป็นการลงทุนด้านสุขภาพและระบบบริการสาธารณสุขอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อหยุดยั้งปัญหาใหญ่ที่อยู่เฉพาะหน้า คือ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) เป็นหลักด้วย

ดังนั้น **ลำดับความเร่งด่วนที่สุด คือ การบริหารจัดการวัคซีนโรคป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ถือเป็นความท้าทายมากที่สุด** เนื่องจากสถานการณ์การระบาดรอบที่สามได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นในช่วงเวลานี้ ทั้งจำนวนผู้ป่วยต่อวันที่สูงกว่าในรอบแรก และรอบที่สองอย่างมากและอัตราการตายเพิ่มมากขึ้นอย่างน่ากังวล และการกลายพันธุ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ที่นับวันจะยากต่อการดูแล ควบคุมและรักษาผู้ป่วย รวมทั้งเรื่องของความขาดแคลนโรงพยาบาลสนาม และความเข้าใจในเรื่องการประสานงานนำผู้ป่วยหรือกลุ่มเสี่ยงสูงเข้าสู่ระบบการดูแลของรัฐ อีกทั้ง สิ่งที่สำคัญอย่างมาก คือ การระบาดในรอบนี้มีแนวโน้มว่าจะมีความยืดเยื้อยาวนานทั้งแพร่กระจายในทุกจังหวัด ความจำเป็นในการพิจารณานโยบายการบริหารจัดการวัคซีนเพื่อแก้ไขปัญหาก็กระทบกันเป็นวงจรมดังกล่าวนี้และหยุดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) เพื่อนำชีวิตปกติของประชาชนกลับคืนมาและฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ ให้เร็วที่สุดด้วยการลงทุนมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจและด้านสุขภาพอย่างเร่งด่วนเป็นลำดับแรก

(๒) ประเด็นความท้าทายของแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน

(๒.๑) ด้านการเมืองเรื่องของความขัดแย้งหรือความไม่ร่วมมือกันและขาดความรู้รักสามัคคี

(๒.๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดินการผลักดันให้องค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐทั้งระบบใช้เทคโนโลยี 5G เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงานและการให้บริการสาธารณะทั้งระบบ

(๒.๓) ด้านกฎหมายการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพตรงตามเจตนารมณ์กฎหมายอย่างยุติธรรม

(๒.๔) ด้านกระบวนการยุติธรรมการผลักดันให้ระบบนิติวิทยาศาสตร์เข้ามามีบทบาทอย่างเต็มรูปแบบในกระบวนการยุติธรรมเฉพาะ

(๒.๕) ด้านเศรษฐกิจการผลักดันให้มีการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของภาครัฐที่มีแพลตฟอร์มดิจิทัลทั้งระบบและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของประชาชนได้

(๒.๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสร้างกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำหรือแก้ไขปัญหามลพิษจากการใช้รถยนต์ในเขตเมืองที่ก่อให้เกิดมลพิษ PM 2.5 ที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน และการสร้างความเชื่อมั่นจากภาคประชาชนต่อระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมจากภาครัฐ

(๒.๗) ด้านสาธารณสุข มาตรฐานและการเข้าถึงของระบบบริการสุขภาพและหลักประกันสุขภาพในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่

(๒.๘) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ประเด็นการรู้เท่าทันสื่อทั้งสื่อหลักและสื่อรองและจริยธรรมสื่อมวลชน รวมถึงการให้ข้อเท็จจริงและเสรีภาพในการได้รับข้อมูลจากภาครัฐอย่างโปร่งใส

(๒.๙) ด้านสังคม การทำให้คุณภาพชีวิตประชากรกลุ่มต่าง ๆ ให้ทั่วถึงทั้งด้านร่างกายและจิตใจตรงตามสภาพปัญหา และสอดคล้องกับความต้องการของประชากรแต่ละกลุ่ม

(๒.๑๐) ด้านพลังงาน การลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานของประชาชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านค่าครองชีพในปัจจุบันอย่างเร่งด่วน และการกระจายทรัพยากรด้านพลังงานอย่างทั่วถึง

(๒.๑๑) ด้านการป้องกันและการปราบปรามทุจริตประพฤตินมิชอบ การผลักดันอย่างเป็นรูปธรรมให้หน่วยงานภาครัฐเพิ่มประสิทธิภาพในการให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามาทำหน้าที่ประเมินการทำงานของหน่วยงานภาครัฐอย่างตรงไปตรงมาอย่างแท้จริงและโปร่งใส

(๒.๑๒) ด้านการศึกษา การทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทุกพื้นที่มีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งการผลักดันให้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ให้มีผลบังคับใช้โดยเร็วเพื่อแก้ปัญหาระบบการศึกษาของไทยที่มีความซับซ้อนสูงและมีการเชื่อมโยงการดำเนินงานหลายภาคส่วนระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แลภาคเอกชน

(๓) ประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศของภาครัฐ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหน่วยงานผู้รับผิดชอบให้ทราบถึงเจตนารมณ์สาระสำคัญที่แท้จริงแผนการปฏิรูปประเทศและพร้อมเปิดเผยข้อมูลเพื่อประเมินและวัดผลความสำเร็จ รวมถึงการให้ข้อมูลที่เพียงพอและชัดเจนต่อประชาชนให้เข้าใจและเกิดความร่วมมือในการผลักดันแผนการปฏิรูปประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมแท้จริง

❖ แนวทาง และวิธีดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๐ ให้อำนาจวุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เป็นกลไกหลักในการกำกับและขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้บรรลุเป้าหมาย วุฒิสภา โดย คณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตสร.) มีแนวทางและวิธีดำเนินการ ดังนี้

● แนวทาง การดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ

วุฒิสภา ดำเนินการติดตามในบทบาทของผู้ประเมินภายนอกมุ่งเน้นการติดตาม วิเคราะห์ผลกระทบของการดำเนินงาน (Impact Assessment) โดยใช้แนวคิดการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organizational for Economic Co-Operation and Development, OECD) โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน/โครงการ ที่หน่วยงานภาครัฐดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้งนี้ต้องมีหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-Based) ที่ชัดเจน น่าเชื่อถือ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อติดตามผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐต่อเป้าหมายการปฏิรูปประเทศที่ดำเนินการแล้วในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และให้ข้อเสนอแนะ เร่งรัด ในการดำเนินงานในห้วงปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ บนพื้นฐานของสถานการณ์ประเทศปัจจุบัน และสภาพอนาคตของประเทศที่เปลี่ยนแปลง เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปสู่การเสนอแนะ เร่งรัดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ

● วิธีดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

การติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด การปฏิรูปประเทศ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ดำเนินการ ดังนี้

◆ ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ ที่หน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐดำเนินการ ซึ่งเป็นแผนในระดับ ๓ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปสู่การเสนอแนะ เร่งรัด การดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายของแผนระดับ ๒ และ แผนระดับ ๑

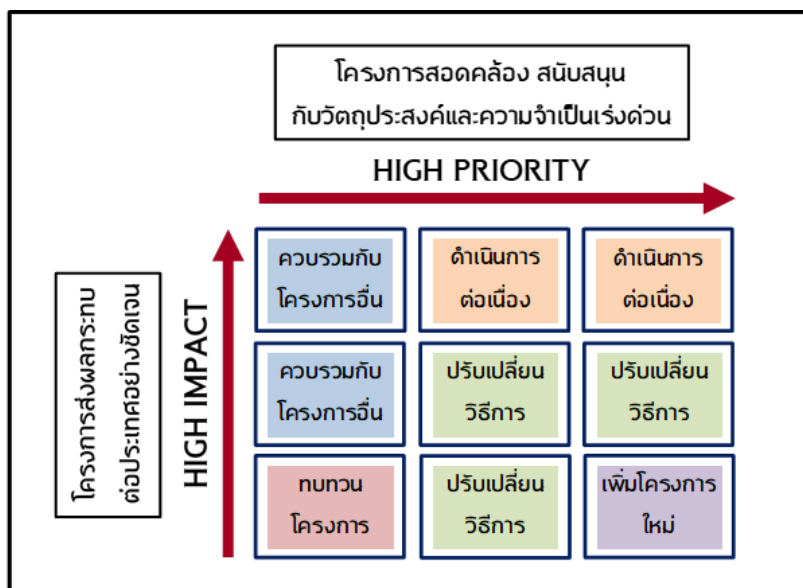
อนึ่งการรายงานผลการดำเนินโครงการตามแนวทางการพัฒนา ในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform : eMENSCR) และมีกิจกรรมหรือประเด็นย่อยภายใต้แผนการปฏิรูป จำนวน ๑,๒๒๙ กิจกรรม แต่จากการติดตามในเบื้องต้น โครงการบางโครงการมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย สนับสนุน สอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิรูปไม่ชัดเจน จึงมีการคัดเลือกโครงการ ที่มีวัตถุประสงค์ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการบรรลุเป้าหมาย การปฏิรูปประเทศมาดำเนินการติดตาม เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะ เร่งรัด ตามเป้าหมายของการติดตาม ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปประเทศ

◆ เครื่องมือในการติดตามผลการดำเนินงานใช้หลักเกณฑ์ในการติดตามฯ ๒ ส่วน คือ **การติดตามผลการดำเนินโครงการ** ภายใต้ประเด็นปฏิรูป และพันธกิจ โดยการ ทบทวนผลการดำเนินการด้วยรายการตรวจสอบ (Checklist) ๖ มิติ โดยการวิเคราะห์ผลการ ติดตามในแต่ละมิติ แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับมาก ปานกลาง และ น้อย ดังแสดงในตารางที่ ๑

มิติที่ ๑	ความจำเป็นเร่งด่วน : ผลการดำเนินงานมีความสอดคล้อง และสนับสนุนในทิศทางเดียวกัน กับวัตถุประสงค์เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ และความจำเป็นเร่งด่วน
มิติที่ ๒	ประสิทธิภาพ : ผลการดำเนินงานเป็นไปตามระยะเวลา/งบประมาณที่กำหนดไว้
มิติที่ ๓	ประสิทธิผล : ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ / เป้าหมาย
มิติที่ ๔	การบูรณาการ และการมีส่วนร่วม : การดำเนินงานเป็นไปในรูปแบบของการมีส่วนร่วม การบูรณาการ กับภาคส่วนต่าง ๆ / การมีส่วนร่วมของประชาชน
มิติที่ ๕	ผลกระทบ : ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี
มิติที่ ๖	ความยั่งยืน : ผลการดำเนินงานมีแนวโน้มส่งผลที่ดีต่อประชาชน ชุมชน สังคม อย่างยั่งยืนใน ระยะยาว

ตารางที่ ๑ มิติทั้ง ๖ ด้านของรายการตรวจสอบ ในส่วนของการติดตามผลการดำเนินโครงการ

◆ **การวิเคราะห์เชิงการตัดสินใจ** เพื่อทบทวนแผนงาน โครงการที่ขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศ โดยการนำผลการติดตาม ในมิติ ที่ ๑ คือ ความจำเป็นเร่งด่วน ฯ และ ในมิติที่ ๕ คือ ผลกระทบฯ มาใช้ในการวิเคราะห์เชิงการตัดสินใจด้วยตารางเมทริกซ์ (Matrix) เพื่อตัดสินใจเสนอแนะ ทางเลือกในการดำเนินโครงการที่ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยการพิจารณาทางเลือก ทั้งหมด ๕ ทางเลือก (5'Cs) ประกอบด้วย ทบทวนการดำเนินโครงการ (Cut) ปรับเปลี่ยนวิธีการ (Change) **ควบรวมโครงการ (Combine)** ดำเนินการต่อไป (Continue) สร้างโครงการใหม่ เพิ่ม (Create) ดังแสดงในภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ ตารางเมทริกซ์ (Matrix) เพื่อตัดสินใจเสนอแนะทางเลือกในการดำเนินโครงการที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

◆ **การประมวลผลการติดตาม** โดยนำผลการติดตามผลการดำเนินโครงการ ๖ มิติ และผลการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ ๕ ทางเลือก มาประมวลผลและจัดทำข้อเสนอแนะเร่งรัด ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะ เร่งรัด การดำเนินโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ ตามแผนงาน/โครงการ ข้อเสนอแนะที่สำคัญสอดคล้องกับภาพอนาคตที่ต้องการเร่งรัดดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕

◆ **การติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ ของวุฒิสภา** คือ การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศเกี่ยวกับการปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมหรือสมควรกับบริบทและยุคสมัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคลของผู้คนในสังคมในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่รัฐธรรมนูญตั้งไว้ และจะแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการดำเนินงานกิจกรรมหรือประเด็นย่อยภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ภายใต้เรื่อง และประเด็นปฏิรูป รวมถึงได้ประเมินสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้ง ๑๒ ด้าน ดังนี้

ด้านการเมือง มีเป้าหมายให้ประเทศมีเสถียรภาพและมั่นคงภายใต้การเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ตระหนักรู้ การยอมรับความเห็นที่แตกต่างกัน มุ่งให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับบริการอย่างมีมาตรฐาน ภายใต้การเชื่อมโยงข้อมูลดิจิทัลของทุกภาคส่วน รวมทั้งจัดระบบบุคลากรให้มีมาตรฐานกลาง มีคุณธรรมและจริยธรรม และสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต

ด้านกฎหมาย มีเป้าหมายให้มีกฎหมายที่ดีและเป็นธรรมเอื้อต่อการดำเนินชีวิต ไม่สร้างภาระให้แก่ประชาชนและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับหลักนิติธรรม เพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ด้านกระบวนการยุติธรรม มีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาระบบการบริหารงานยุติธรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมอย่างเท่าเทียม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และเข้าถึงได้โดยง่าย

ด้านเศรษฐกิจ มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้เศรษฐกิจไทย “แข่งขันได้ กระจายประโยชน์สู่ประชาชน เติบโตอย่างยั่งยืน” มีความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศและสถาบันเศรษฐกิจ มีสมรรถนะสูงขึ้น รวมทั้งมีการเติบโตอย่างยั่งยืนครอบคลุมทุกภาคส่วน

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืน เป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศและความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ทั้งทรัพยากรทางบก

ทรัพยากรทางน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านสาธารณสุข มีเป้าหมายให้ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพและเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นอย่างเสมอภาค และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ มีเป้าหมายให้ประชาชนรู้เท่าทันสถานการณ์ และมีสื่อที่มีประสิทธิภาพที่สามารถเลือกเสพได้ มุ่งเน้นให้สื่อเป็นโรงเรียนของสังคมในการให้ความรู้แก่ประชาชน ปกป้องวัฒนธรรมของชาติ และปลูกฝังทัศนคติที่ดี

ด้านสังคม มีเป้าหมายให้มีหลักประกันในวัยเกษียณ และให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ ประกอบกับมุ่งเน้นให้ภาครัฐมีข้อมูลสารสนเทศด้านสังคมที่บูรณาการทุกหน่วยงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้

ด้านพลังงาน มีเป้าหมายให้มีปริมาณพลังงานที่เพียงพอและสามารถเข้าถึงได้ในราคาที่เป็นธรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับของประชาชน โดยปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการด้านพลังงานให้มีธรรมาภิบาลส่งเสริมด้านเทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายให้เกิดความโปร่งใสและหน่วยงานรัฐของไทยปราศจากการทุจริต ผ่านการปลูกและปลูกจิตสำนึกของคนในชาติ ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่ และการดำเนินชีวิต

ด้านการศึกษา มีเป้าหมายให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างเสริมธรรมาภิบาลรวมทั้งให้มีมาตรฐานสอดคล้องความต้องการของโลกอนาคต

โดยที่รายงานสรุปผลการวิเคราะห์รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ ของคณะกรรมการฯ ตสร. เป็นการวิเคราะห์สรุปผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศจากข้อมูลผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศของหน่วยงานของรัฐ ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ที่แสดงความก้าวหน้าของสถานการณ์บรรลุเป้าหมายของเรื่องและประเด็นปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปี ๒๕๖๑ เพื่อประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและผลลัพธ์ที่ประสงค้ให้เกิดขึ้น

ส่วนที่ ๒

ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด

การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศรอบการรายงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เพื่อประเมินความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนด ๕ ปี และบรรลุเป้าหมายปฏิรูปประเทศ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อนำไปสู่การกำหนดการปฏิบัติที่มีความชัดเจนในแผนปฏิบัติราชการ ที่ต้องมีการระบุโครงการ/การดำเนินงานที่สามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น การรายงานผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ ประกอบด้วย ๑) การรายงานผลการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัดแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน และ ๒) ผลการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศ ๑๒ ด้าน

๒.๑ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อนำไปสู่การกำหนดการปฏิบัติที่มีความชัดเจนในแผนปฏิบัติราชการ ที่ต้องมีการระบุโครงการ/การดำเนินงานที่สามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของ ยุทธศาสตร์ชาติ การติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ ๓ ประการ ในภาพรวม ดังนี้

หน้าว่าง

(๑) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านความมั่นคง

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๑
“ความมั่นคง”

❖ บริบทยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายสำคัญในภาพรวมระยะ ๒๐ ปีที่เป็นรูปธรรมชัดเจน คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งและความรักความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกด้านความมั่นคงให้เกิดขึ้นในประชาชนทุกระดับ โดยปัญหาความมั่นคงเร่งด่วน ที่จะต้องดำเนินการแก้ไข ประกอบด้วย ปัญหาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหายาเสพติด ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาอาชญากรรมทางไซเบอร์ และปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบอย่างจริงจัง และทำให้เกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ การพลังงานทหาร กิจการอวกาศ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัด ของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และความเชื่อมโยงในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย

● **เป้าหมาย**

- ๑) ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข
- ๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ
- ๓) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง
- ๔) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคง เป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ

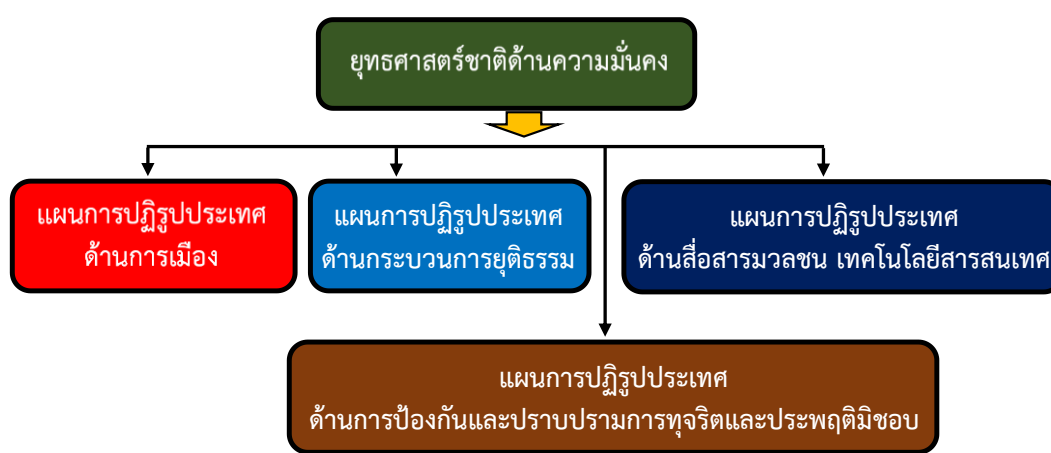
๕) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

● **ตัวชี้วัด**

- ๑) ความสุขของประเทศไทย
- ๒) ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ
- ๓) ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง
- ๔) บทบาทและการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่างประเทศ
- ๕) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

- ความเชื่อมโยงในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ของแผนการปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (แผนระดับที่ ๑) มี ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่มีแผนการปฏิรูปประเทศ (แผนระดับที่ ๒) มาเชื่อมโยงและรองรับ จำนวน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ๔) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (รายละเอียดตามภาพที่ ๒)

ภาพที่ ๒ แสดงความเชื่อมโยงของแผนการปฏิรูปประเทศ กับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

❖ **สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ** จากการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ - กันยายน ๒๕๖๓) ซึ่งพบปัญหาต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย

- **สถานการณ์ความมั่นคงระดับโลก และภูมิภาค** ความขัดแย้งและการแข่งขันอิทธิพลระหว่างมหาอำนาจจะทวีความเข้มข้นมากขึ้นในทุกมิติ ทุกพื้นที่ (ภาคพื้นดิน ทางทะเล น่านฟ้า และอวกาศ) และทุกภูมิภาครวมถึงทั่วโลก จะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของโลก และภูมิภาคต่าง ๆ รวมทั้งมีส่วนทำให้เกิดจุดขัดแย้ง (Hotspot) ในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะ ประเทศระดับกลางและประเทศเล็กจำเป็นต้องดำเนินความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับประเทศมหาอำนาจอย่างสมดุล ควบคู่กับการป้องกันการแทรกแซงจากประเทศเหล่านั้น

ประเด็นความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) ก็มีแนวโน้มเผชิญปัญหามากขึ้น โดยเฉพาะ ปัญหาวิกฤติด้านสาธารณสุข (Health Crisis) อันเนื่องมาจากโรคระบาดต่าง ๆ รวมทั้ง ปัญหาความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานที่เป็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ซึ่งนอกจากก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ระบบนิเวศ โรคติดต่ออุบัติใหม่แล้ว ภาวะโลกร้อนยังนำห้วงกังวล และจะรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดภัยพิบัติอย่างหนัก โดยเฉพาะอุทกภัยและภัยแล้ง

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลที่จะเป็นไปอย่างรวดเร็วฉับพลัน แม้จะเป็นโอกาสสำหรับประเทศต่าง ๆ ในการพัฒนา แต่ขณะเดียวกันก็จะทำให้ต้องเผชิญปัญหาหลายด้านที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากจะมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการกระทำการทั้งถูกและผิดกฎหมายเพิ่มขึ้น การขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล การก่อการร้าย อาชญากรรม และการก่อความไม่สงบด้วยแรงจูงใจและเป้าหมายที่ต่างกันไป อาทิ การเคลื่อนไหวทางการเมือง กระแสชาตินิยม การแสวงประโยชน์จากการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้มีผลทางความคิดความเชื่อในสังคม

- **สถานการณ์ความมั่นคงรอบบ้าน** ปัญหาความไม่มั่นคงในประเทศเพื่อนบ้านจะมีผลกระทบต่อไทยทั้งด้านปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย ปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ และปัญหาการลักลอบค้าอวัยวะของกองกำลังต่างชาติทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา **ความขัดแย้งกรณีพื้นที่ทับซ้อนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน** ยังเป็นความเสี่ยงที่จะกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างกัน และอาจจะบานปลายกลายเป็นการกระทบกระทั่งกันด้วยอาวุธได้ **อาชญากรรมข้ามชาติและข้ามชายแดน** จะยังเป็นปัญหาในภูมิภาคต่อเนื่องทั้งยาเสพติด การลักลอบเข้าเมือง การค้ามนุษย์ การฉ้อโกงข้ามชาติ การฟอกเงิน และอาชญากรรมทางไซเบอร์ **กรณีพิพาทในทะเลจีนใต้** จะกระทบเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาคจากการเคลื่อนไหวของประเทศที่อ้างกรรมสิทธิ์ และการเข้ามาแสวงประโยชน์เพื่อแสดงบทบาทของประเทศนอกภูมิภาค

- **สถานการณ์ความมั่นคงในประเทศ** สถานการณ์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงภายในประเทศที่สำคัญได้แก่ **การละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์** จะยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางสำคัญในการแสดงความเห็นอย่างเปิดเผย ขณะที่กระแสเรียกร้องสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและสิทธิมนุษยชนจะเป็นปัจจัยเอื้อให้มีการละเมิดสถาบันฯ มากขึ้น **ความขัดแย้งทางการเมืองและความแตกแยกในประเทศ** จะยังเป็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ ส่วนความเห็นต่างระหว่างรุ่นอายุ (generation) ในประเด็นต่าง ๆ มีแนวโน้มจะเป็นปัญหามากขึ้นจนอาจทำให้เกิดความตึงเครียดเป็นระยะ **ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้** จะยังเกิดขึ้น แม้จะมีความพยายามผลักดันกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขต่อเนื่อง **ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม** จะเป็นปัญหาจากการเปลี่ยนผ่านโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการเข้าสู่ยุคดิจิทัล **การผันผวนทางเศรษฐกิจ** การเติบโตทางเศรษฐกิจมีโอกาสจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ผันผวน และปัจจัยเศรษฐกิจภายในของไทยทั้ง

การเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเกิดขึ้นของธุรกิจ-อุตสาหกรรมใหม่ และการล่มสลายของธุรกิจเดิม ภัยคุกคามทางไซเบอร์และความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีจะมีความซับซ้อน สร้างความเสียหายรุนแรงและคาดการณ์ได้ยาก การก่อกองร้ายการปรับตัวและการพัฒนาการของกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มหัวรุนแรงต่างชาติในด้านการปฏิบัติการ รวมทั้งการแสวงประโยชน์จากเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ จะทำให้ไทยยังมีความเสี่ยงที่จะเผชิญภัยคุกคามจากการก่อการร้าย **อาชญากรรมข้ามชาติ** ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่เอื้อให้อาชญากรรมข้ามชาติขยายตัวและซับซ้อนขึ้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาอุบัติเหตุภัยและภัยพิบัติต่างๆ ปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้ำมนุษย์ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างรุนแรง อีกด้วย

สถานการณ์ความมั่นคงดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นมีผลกระทบต่อการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทฯ และแผนการปฏิรูปประเทศ ที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น

❖ ประเด็นท้าทายของการดำเนินการในอนาคต

● แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

◆ **การพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน** กล่าวคือ มุ่งพัฒนานักการเมืองทุกระดับให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมและจริยธรรม ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญเคียงคู่กับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง พัฒนาปรับปรุงระบบการเลือกตั้งโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้นักการเมืองที่ดีมีคุณภาพ และจัดการเลือกตั้งได้อย่างสุจริตและเที่ยงธรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการสาธารณะทุกระดับ ตลอดจนการดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. ให้เกิดผลสำเร็จภายในปี ๒๕๖๕

◆ **การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ** กล่าวคือ มุ่งให้ความสำคัญกับการที่ประชาชนและหน่วยงานองค์กรทุกภาคส่วนได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างความรักความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติตามบทบาทอำนาจหน้าที่ เพื่อบูรณาการการแก้ไขปัญหาให้มีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรม มีกลไกและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี ส่งเสริมกิจกรรมการสร้างสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ในทุกระดับพร้อมกับสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้สึกสำนึกเป็นส่วนหนึ่งของชาติอยู่ร่วมกัน

อย่างสันติสุขและภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย มุ่งส่งเสริมสร้างผู้นำต้นแบบในระดับต่าง ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศของความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ และมุ่งเสริมสร้างจิตสำนึกเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้เกิดผลสำเร็จภายในปี ๒๕๖๕

ดังนั้น หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก เช่น สถาบันพระปกเกล้า สำนักงาน กกต. สำนักงาน ป.ย.ป. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง และหน่วยงานอื่นที่ร่วมรับผิดชอบดำเนินการ จะต้องยกระดับให้ความสำคัญเป็นพิเศษ และแปลงแผนของแต่ละหน่วยงานไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จภายในปี ๒๕๖๕ โดยจะต้องมีใช่เป็นไปในลักษณะภารกิจหรืองานประจำของหน่วยงานแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องคำนึงถึงเป้าหมายสำคัญสูงสุดของการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง คือ ประเทศชาติ และสังคมต้องมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ท่ามกลางปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ (COVID-19) ที่ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างกว้างขวางและรุนแรง และกระทบต่อแผนการปฏิรูปประเทศทุกด้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

หมายเหตุ: ประเด็นท้าทายของการดำเนินการในอนาคตตาม ๑) – ๒) อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองเป็นสำคัญ

● แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

ควรดำเนินการเร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อประเด็นปฏิรูปที่ ๘ โครงการร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. มากที่สุด เนื่องจากโครงการดังกล่าวดำเนินการล่าช้าจากการดำเนินการ ขณะนี้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมอยู่ระหว่างพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวอีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อสรุปก่อนจัดส่งให้กระทรวงยุติธรรมดำเนินการต่อไป ดังนั้น จึงเห็นควรเร่งรัดคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้หน่วยงานที่ดำเนินการด้านนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐานการทำงานที่ยอมรับร่วมกันมีมาตรฐานระดับสากล มีระบบการตรวจเก็บพยานหลักฐานและการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ และมีอิสระอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีอันเป็นการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน

นอกจากนี้โครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่ เป็นโครงการที่จะต้องมีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงาน และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยัง

ไม่มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันเท่าที่ควร จึงเป็นประเด็นที่ท้าทายหากยังแก้ไขประเด็นดังกล่าวไม่เรียบร้อย ก็เป็นการยากที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้

● แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

◆ **การรู้เท่าทันสื่อของประชาชน** การขับเคลื่อนให้ประชาชนมีการรู้เท่าทันสื่อ และการผลักดันให้เกิดการจัดทำและบรรจุหลักสูตรเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การสอนในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าและระดับอุดมศึกษาที่มีความท้าทายที่สำคัญ ในการจัดทำและบรรจุหลักสูตรเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

◆ **จริยธรรมของสื่อมวลชน** การเร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ให้มีผลบังคับใช้รวมถึงการสร้างการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างการยอมรับและการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพ

◆ **การบริหารจัดการด้านการสื่อสารมวลชนและโทรคมนาคม และการปฏิรูปโครงสร้างอุตสาหกรรม สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ** หน่วยงานภาครัฐควรเร่งพิจารณาแนวทางการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมสื่อ เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสื่อสามารถปรับตัวและพัฒนาให้พร้อมรับกับสถานการณ์ที่มีการแข่งขันมากขึ้น และในการจัดสรรคลื่นความถี่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยมุ่งเน้นให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมกับผู้ประกอบการสื่อทุกระดับ

◆ **การให้ข้อเท็จจริงและเสรีภาพในการสื่อสารจากภาครัฐ** การสื่อสารของหน่วยงานของรัฐยังขาดการประเมินผลการรับรู้ของประชาชน ส่งผลให้ไม่ได้รับข้อมูลและข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการเร่งกำหนดแนวทางและรูปแบบการประชาสัมพันธ์และผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูลของหน่วยงาน ในแต่ละระดับความสำคัญของข้อมูล และการประเมินผลการสร้างการรับรู้ของการสื่อสารข้อมูลสำคัญของหน่วยงาน

● แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

◆ **ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ การป้องกันและเฝ้าระวัง** ควรเร่งการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริตให้มีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ และการบูรณาการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน

◆ **ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การป้องปราม ๑** ควรมีมาตรการในการแสดงฐานะทางการเงินของเจ้าพนักงานของรัฐเปิดเผย ตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรม

◆ **ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ การป้องปราม ๒** ภาคธุรกิจเอกชนที่มีแนวคิดแตกต่างกันเป็นแนวร่วมปฏิบัติต่อต้านทุจริต (Collective Action Coalition Against Corruption : CAC) และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานภาครัฐ

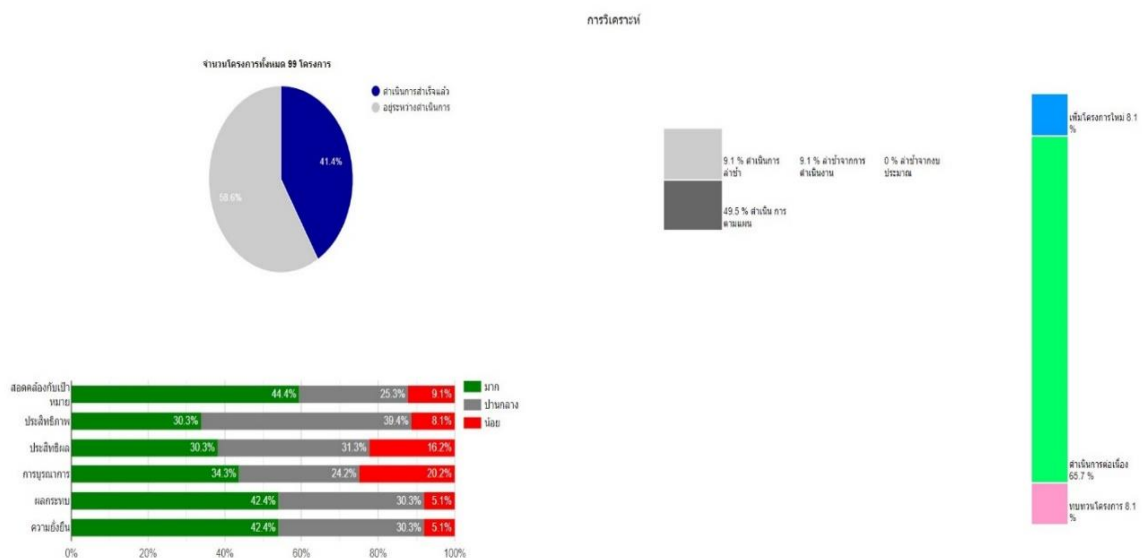
◆ **ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ การปราบปราม ๑** การเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการดำเนินคดีแก่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในด้านต่างๆ เพื่อปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

◆ **ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ การปราบปราม ๒** ควรเร่งรัดให้มีระบบเทคโนโลยีเพื่อช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแสการทุจริต

◆ **ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ การบริหารจัดการ** เร่งรัดให้มีการบูรณาการดำเนินงานด้วยศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เพื่อมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนร่วมกันบูรณาการแก้ไขปัญหาทุจริต รวมทั้ง การยกค่าดัชนีของประเทศไทย ให้มีอันดับของปัญหาการทุจริตผ่านดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index) มีความโปร่งใสงยิ่งขึ้น โดยการเริ่มต้นพัฒนาความมีคุณธรรมความโปร่งใสในประเทศ ด้วยการนำระบบการประเมินคุณธรรมความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐหรือที่เรียกว่า (Integrity and Transparency Assessment : ITA) มาใช้เป็นเครื่องมือ โดยประชาชนทุกภาคส่วน ต้องทำหน้าที่ประเมินการทำงานของหน่วยงานภาครัฐอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้บุคลากรภาครัฐได้พัฒนาปรับปรุงการทำงานของตนเอง จะส่งผลต่อภาพลักษณ์ในระดับนานาชาติ

❖ **ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการ ตามแผนการปฏิรูปประเทศ**

จากข้อมูลระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการดำเนินโครงการในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านสื่อสารมวลชน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ **ทั้งหมด ๙๙๙ โครงการ (๑๑๖+๖๐๔+๑๓๖+๑๔๓)** ซึ่งในการพิจารณาติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด ได้คัดเลือกโครงการที่เป็นองค์ประกอบและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน **ปรากฏตามภาพที่ ๓**

ภาพที่ ๓ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ประจำปี ๒๕๖๓

● ผลการติดตามศึกษา วิเคราะห์ การดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จำนวน ๑๙ โครงการ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๖ โครงการ แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน ๕๒ โครงการ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ จำนวน ๒๒ โครงการ **รวมจำนวนทั้งสิ้น ๙๙ โครงการ**

- ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๔๑ โครงการ (ร้อยละ ๔๑.๔)
- อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๕๘ โครงการ (ร้อยละ ๕๘.๖) สามารถดำเนินการได้ตามแผน จำนวน ๔๙ โครงการ (ร้อยละ ๔๙.๕) ดำเนินการล่าช้าจากการดำเนินการ จำนวน ๙ โครงการ (ร้อยละ ๙.๑)
- โดยสรุปการวิเคราะห์ประเมิน 5C ควรดำเนินการต่อเนื่อง จำนวน ๖๖ โครงการ (ร้อยละ ๖๕.๗) ควรเพิ่มโครงการใหม่ จำนวน ๘ โครงการ (ร้อยละ ๘.๑) และทบทวนโครงการ จำนวน ๘ โครงการ ร้อยละ ๘.๑)

จากผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นในภาพรวม มีโอกาสประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

● แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

ผลการดำเนินการมีโอกาสประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ ๕๐ เนื่องจากเป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองที่มีประเด็นปฏิรูปประเทศส่วนใหญ่ (มี ๕ ประเด็นปฏิรูป) จะบรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปในปี ๒๕๖๕ แต่ทั้งนี้ยังมีสิ่งที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการให้เป็นรูปธรรมเร่งด่วนที่มีความล่าช้าจากการดำเนินการประกอบด้วย

◆ **ในประเด็นปฏิรูปที่ ๒** กลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีและการรู้จักสามัคคีของสังคมไทย **เกี่ยวกับการเร่งรัดให้มี “กลไกและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี และส่งเสริมความปรองดองและสมานฉันท์ให้คนในชาติมีความรู้จักสามัคคี”**

◆ **ในประเด็นปฏิรูปที่ ๓** การกระจายอำนาจและการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม **เกี่ยวกับการเร่งรัดให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องผลักดันในการแก้ไข ปรับปรุง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ร่างพระราชบัญญัติกระจายหน้าที่และอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.**

◆ **ในประเด็นปฏิรูปที่ ๕** การสร้างรัฐธรรมมาธิปไตย **เกี่ยวกับการเร่งรัดใน “การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการกำหนดบทลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตประพฤติมิชอบอย่างเป็นรูปธรรมและจับต้องได้”**

◆ การเร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนระดับที่ ๓ (แผนปฏิบัติการด้านแผนปฏิปัติราชการ ๕ ปี และ ๑ ปี) รองรับพันธกิจและประเด็นปฏิรูปที่หน่วยงานรับผิดชอบ รวมทั้งให้มีการบูรณาการ ในการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานตาม “คำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนย่อย

ด้านการรักษาสงบภายในประเทศ ที่ ๑/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔ เรื่อง แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนระดับที่ ๓ รองรับแนวทางการพัฒนาด้านการเมือง ของแผนย่อยการรักษาความสงบภายในประเทศในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง ที่มีรองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นประธานอนุกรรมการ” เพื่อให้มีกรอบแนวทางและทิศทางในการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ และป้องกันมิให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน

นอกจากนี้ ยังต้องดำเนินการต่อโครงการ/แผนงาน ที่สำคัญ ๆ ที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศ อาทิเช่น

- โครงการประชาสัมพันธ์ถ้อยคำที่เป็น Key Words สำคัญต่อการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการประชาสัมพันธ์อย่างยั่งยืน
- โครงการให้ประชาชนเข้าฟังการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- โครงการถ่ายทอดสดเสียงการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

● แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

ผลการดำเนินการมีโอกาสประสบความสำเร็จในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์สูง เนื่องจากเป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ที่ได้ดำเนินการบรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปแล้ว และมีโครงการที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วร้อยละ ๑๖.๗ อยู่ระหว่างดำเนินการร้อยละ ๖๖.๗ ตามเป้าหมาย และดำเนินล่าช้ากว่าแผนเพียงร้อยละ ๑๖.๗ แต่ทั้งนี้ยังมีสิ่งที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการให้เป็นรูปธรรมเร่งด่วนที่มีความล่าช้าจากการดำเนินการในประเด็นปฏิรูปที่ ๘ คือ ระบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี เกี่ยวกับ เรื่อง “การร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ.” เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปที่ ๘ และเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมต่อไป

นอกจากนี้ ยังต้องดำเนินการต่อโครงการ/แผนงาน ที่สำคัญ ๆ ที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศ อาทิเช่น

- ร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ.
- การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ
- การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน
- การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา
- การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่
- เรื่องอื่น ๆ เช่น การสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม หรือการรายงานผลการศึกษาติดตามการดำเนินคดี ที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เป็นต้น

● แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการดำเนินการมีโอกาสประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์สูง ร้อยละ ๘๓ เนื่องจากเป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะในประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ที่ได้ดำเนินการบรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปแล้ว แต่ทั้งนี้ยังมีสิ่งที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการให้เป็นรูปธรรมเร่งด่วนที่มีความล่าช้าจากการดำเนินการในประเด็นปฏิรูปที่ ๒ คือ แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ ซึ่งตามแผนการปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จไปแล้ว ๗๕ % ตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ แต่การดำเนินการล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด จึงควรดำเนินการเร่งด่วนเกี่ยวกับ เรื่อง “การจัดตั้งคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติประกอบด้วยตัวแทนคณะกรรมการกฤษฎีกา ตัวแทนองค์กรวิชาชีพสื่อ ผู้ประกอบกิจการสื่อ ตัวแทนภาควิชาการด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน และตัวแทนคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ” ตามโครงการ/แผนงาน “การจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.” เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปที่ ๒ และเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวมต่อไป

● แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ผลการดำเนินการมีโอกาสประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ ๕๐ - ๗๕ เนื่องจากเป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่มีประเด็นปฏิรูปประเทศส่วนใหญ่ (มี ๔ ประเด็นปฏิรูป) จะบรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปในปี ๒๕๖๕ แต่ทั้งนี้ยังมีสิ่งที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการให้เป็นรูปธรรมเร่งด่วนที่มีความล่าช้าจากการดำเนินการในประเด็นปฏิรูปที่ ๒ คือ ด้านการป้องปราม (๑) และ (๒) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปที่ ๒ และเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาพรวมต่อไป โดยมีโครงการ/แผนงานที่สำคัญ ๆ ที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศ อาทิเช่น

- การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)
- การจัดทำระบบศูนย์ข้อมูลราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ
- การสร้างเครื่องมือการควบคุมการใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันด้วยการต่อยอดจากโครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ (Infrastructure Transparency Initiative : CoST)
- โครงการข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact) ในการจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้งบประมาณในการลงทุนของภาครัฐ

- การพัฒนาปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้มีความโปร่งใส ปลอดภัยจากการทุจริตคอร์รัปชัน
- การพัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Partnership)
- โครงการ STRONG จิตพอเพียงต้านทุจริตศึกษา
- การใช้เทคโนโลยีป้องกันการทุจริต (ระบบ ACT Ai)

● ข้อเสนอแนะ/เร่งรัด

◆ ภาพรวม

๑) แผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ๔) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ จะต้องเร่งรัดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนระดับ ๓ เพื่อรองรับและสอดคล้องทั้งในระดับประเด็นปฏิรูปและพันธกิจให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๒) เร่งรัดการพัฒนา ปรับปรุง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เพื่อให้กฎหมายมีความเหมาะสมและมีผลการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ทันท่องสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๓) ควรเร่งรัดดำเนินการต่อโครงการ/แผนงาน ที่สำคัญ ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของทุกแผนการปฏิรูปประเทศ ที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงให้สำเร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

◆ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง มีข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย

๑) การเร่งรัดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนระดับ ๓ (แผนปฏิบัติการด้านแผนปฏิบัตินโยบาย ๕ ปี และ ๑ ปี) รองรับและสอดคล้องทั้งในระดับประเด็นปฏิรูปและพันธกิจ ให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ (เป็นรูปเล่ม) ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๒) เร่งรัดและเสริมสร้างให้ประชาชนมีจิตสำนึกรักเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๓) เร่งรัดและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔) เร่งรัดให้มีกลไกและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี และส่งเสริมความปรองดองและสมานฉันท์ให้คนในชาติมีความรู้รักสามัคคี

๕) เร่งรัดให้มีกลไกเพื่อพัฒนานักการเมืองให้มีความรู้คู่คุณธรรม

๖) เร่งรัดและส่งเสริมให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญเคียงคู่กับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

๗) เร่งรัดและพัฒนาปรับปรุงระบบการเลือกตั้งโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้นักการเมืองที่ดีมีคุณภาพ และจัดการเลือกตั้งได้อย่างสุจริตและเที่ยงธรรม

๘) เร่งรัดและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการสาธารณะทุกระดับ

๙) เร่งรัดและส่งเสริมสร้างผู้นำต้นแบบในระดับต่าง ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศของความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์

๑๐) เร่งรัดการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการกำหนดบทลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตประพฤติมิชอบอย่างเป็นรูปธรรมและจับต้องได้

๑๑) เร่งรัดการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ.

หมายเหตุ: ข้อเร่งรัดเพื่อดำเนินการตาม ๑) – ๑๑) อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองเป็นสำคัญ

๑๒) ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามเป้าหมาย ในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฯ กฎหมาย และระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

◆ **แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม** มีข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย

๑) การเร่งรัดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนระดับ ๓ (แผนปฏิบัติการด้านแผนปฏิบัตินโยบาย ๕ ปี และ ๑ ปี) รองรับและสอดคล้องทั้งในระดับประเด็นปฏิรูปและกลยุทธ์ ให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ (เป็นรูปเล่ม) ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๒) การเร่งรัดการดำเนินการในระบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี **เกี่ยวกับ** เรื่อง “การร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ.” ให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว

๓) การเร่งรัดให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. เพื่อพิจารณาให้มีผลบังคับให้เป็นกฎหมายโดยเร็ว ซึ่งจะทำการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน และจะทำให้ประชาชนรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และยังสามารถตรวจสอบการ

ดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้ดำเนินการไปอย่างโปร่งใสและไม่ล่าช้า อันจะยังประโยชน์ให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวก และรวดเร็วอย่างแท้จริง

๔) ควรเร่งรัดให้มีมาตรการสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม โดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการยุติธรรม พร้อมทั้งผลักดันให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม รายงานผลการติดตามการดำเนินคดี ที่อยู่ในความสนใจของประชาชนให้ได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

◆ **แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ** มีข้อเสนอแนะประกอบด้วย

๑) การเร่งรัดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนระดับ ๓ (แผนปฏิบัติการด้านแผนปฏิบัตินิติราชการ ๕ ปี และ ๑ ปี) รองรับและสอดคล้องทั้งในระดับประเด็นปฏิรูปและกลยุทธ์ ให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ (เป็นรูปเล่ม) ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๒) การเร่งรัดให้มีการจัดตั้งคณะทำงานยกร่างพระราชบัญญัติประกอบด้วยตัวแทนคณะกรรมการกฤษฎีกา ตัวแทนองค์กรวิชาชีพสื่อ ผู้ประกอบกิจการสื่อ ตัวแทนภาควิชาการด้านนิติศาสตร์และสื่อสารมวลชน และตัวแทนคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว

๓) ควรดำเนินการต่อเนื่องทุกโครงการ พร้อมทั้งรายงานผลการประเมินเบื้องต้นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่ได้ดำเนินการ และควรเปิดพื้นที่สร้างการรับรู้ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและประเมินผลด้วย

◆ **แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ** มีข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย

๑) การเร่งรัดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ เข้าร่วมแผนบูรณาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อันเป็นการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ตามแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนระดับ ๓ (แผนปฏิบัติการด้านแผนปฏิบัตินิติราชการ ๕ ปี และ ๑ ปี) เพื่อรองรับและสอดคล้อง ทั้งในระดับประเด็นปฏิรูปและกลยุทธ์

๒) การเน้นย้ำการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เกี่ยวกับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) โดยเฉพาะจากการถอดบทเรียนพบว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดมีบทบาทสำคัญสำหรับการกำกับดูแล เพื่อให้การประเมินค่า ITA ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านเกณฑ์การประเมิน รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดซื้อจัดจ้าง การก่อสร้างภาครัฐ (Infrastructure Transparency

Initiative : CoST) ให้มีความโปร่งใสปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน โดยให้มีการพัฒนาระบบเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Partnership) ให้ทันสมัยและประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ง่าย

๓) ควรประกาศให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นวาระแห่งชาติ โดยผู้นำสูงสุดควรดำเนินการโดยเร็ว และกำกับติดตามการดำเนินการอย่างใกล้ชิดก็จะสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบให้ของประเทศได้

๔) ควรมีมาตรการติดตามการบังคับใช้กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง เช่น พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ อันจะส่งผลต่อแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

๕) ควรเร่งรัดให้มีกฎหมายและมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็น เพื่อให้ดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ อาทิเช่น ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือ สมควรผลักดันให้ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายโดยเร็ว เป็นต้น

หน้าว่าง

(๒) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๒
“การสร้างความสามารถในการแข่งขัน”

❖ บริบทแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

การปฏิรูปประเทศได้กำหนดเป้าหมายหลัก ๓ ประการ (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสงบสุขเป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่ (๑) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (๒) ด้านกฎหมาย (๓) ด้านเศรษฐกิจ (๔) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๕) ด้านพลังงาน และ (๖) ด้านการศึกษา

- เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๑) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน (๒) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

- ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๑) รายได้ประชาชาติ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และการกระจายรายได้ (๒) ผลิตภาพการผลิตของประเทศทั้งในปัจจุบันการผลิตและแรงงาน (๓) การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา (๔) ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

- แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันมีความสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศ รวม ๖ แผนการปฏิรูป ในการประเมินจึงได้ให้น้ำหนักการประเมินไปที่แผนการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจและด้านพลังงาน เนื่องจากเป้าหมายและแนวทางของแผนการปฏิรูปทั้งสองด้านดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อเป้าหมายของยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันในขณะที่แผนปฏิรูปด้านที่เหลืออีก ๔ ด้าน มีบทบาทในเชิงสนับสนุนมากกว่า ในส่วนนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจและด้านพลังงาน

◆ **แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ** คือ การปฏิรูปประเทศอย่างยั่งยืนมุ่งให้เกิดการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เกิดการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจสู่เศรษฐกิจระดับฐานราก และเร่งความเร็วในการขับเคลื่อนการยกระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างจริงจัง ผ่านการปฏิรูป ๓ ด้านหลัก ได้แก่ ด้านที่ ๑ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านที่ ๒ ความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม และด้านที่ ๓ การปฏิรูปด้านสถาบันเศรษฐกิจ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจแบ่งออกเป็น ๕๕ ประเด็นปฏิรูป

รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๘ จ. ได้มีการกำหนดประเด็นปฏิรูปประเทศในด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ๔ ประเด็นหลัก คือ (๑) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี (๒) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล และ (๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน

◆ **แผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน** ได้กำหนดแนวทางเพื่อลดอุปสรรค และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศระยะยาวใน ๓ มิติ ได้แก่ (๑) การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ให้กับประเทศจากการจัดหาพลังงาน (๒) การเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานให้กับประเทศ (๓) การบริหารจัดการพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และบูรณาการ และยกระดับธรรมาภิบาลในธุรกิจพลังงาน โดยมีประเด็นปฏิรูป ประกอบด้วย ๑๗ ประเด็น ได้แก่ (๑) การปฏิรูปองค์กรด้านพลังงาน (๒) การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ (๓) ปฏิรูปการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน (๔) โครงสร้างแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า (๕) ส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขัน (๖) ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารกิจการไฟฟ้า (๗) การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ (๘) การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ ๔ (๙) ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล (๑๐) แนวทางส่งเสริมและขจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า (๑๑) ส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี (๑๒) ปฏิรูปโครงสร้างการใช้พลังงานภาคขนส่งระยะ ๒๐ ปี (๑๓) การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าในการอุตสาหกรรม (๑๔) การใช้ข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน (๑๕) การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (Energy Service Company : ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ (๑๖) การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย และ (๑๗) การส่งเสริมเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน

เป้าหมาย/ตัวชี้วัด ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับของประชาชน ส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้การบริหารจัดการด้านพลังงานมีธรรมาภิบาล มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานพลังงานตามแผนจัดหาพลังงานที่ปรับปรุงใหม่ และการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านพลังงานโดยมี เป้าหมาย/ตัวชี้วัดระดับแผน ได้แก่ (๑) เสริมสร้างธรรมาภิบาลและยกระดับข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารจัดการพลังงาน (๒) เพิ่มการแข่งขันในกิจการพลังงาน ปรับโครงสร้างการบริหารจัดการพลังงานเพื่อเพิ่มการแข่งขัน ภายใต้การกำกับดูแลที่เหมาะสม (๓) เสริมสร้างความมั่นคง เป็นธรรม และการมีส่วนร่วมในกิจการด้านพลังงาน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงพลังงานอย่างเพียงพอและทั่วถึง อย่างมีคุณภาพในราคาที่เป็นธรรม ส่งเสริมพลังงานทางเลือกในระดับชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิต (๔) การผลิตและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ เน้นการบริหารจัดการด้านการใช้พลังงาน ปรับปรุงประสิทธิภาพโครงข่ายพลังงานระบบส่งและระบบจำหน่าย

รายงานประจำปี ๒๕๖๓ อยู่ภายใต้เป้าหมายระยะปานกลาง (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) การบริหารจัดการด้านพลังงานมีธรรมาภิบาล มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานตามแผนการจัดหาที่ปรับปรุงใหม่ กระตุ้นการลงทุนด้านพลังงาน และเพิ่มขีดความสามารถของประเทศได้อย่างมีนัยสำคัญ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ (๑) มีโรงไฟฟ้า สายส่ง ระบบท่อ ตามแผนลงทุนและจัดหาโครงสร้างพื้นฐาน (๒) เริ่มสร้างฐานลงทุนใหม่จากปีไตรมาส ๔ (๓) อุตสาหกรรมพลังงานทดแทน ยานยนต์ไฟฟ้า และระบบกักเก็บพลังงาน มีการขยายตัวภายในประเทศตามเป้าหมายของคณะกรรมการระดับประเทศ (๔) ลดการผูกขาด สร้างการแข่งขันในทุกกิจการพลังงาน ประชาชนเข้าถึงการใช้พลังงานในราคาที่เป็นธรรมได้รับคุณภาพและการบริการที่ดีขึ้น (๕) บังคับใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (๖) สร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

❖ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องและองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจและด้านพลังงานที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ได้ส่งผลกระทบต่อการค้าโลก รวมทั้งการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมจากทั่วโลก เกิดเป็นวิถีการดำเนินชีวิตแบบปกติใหม่ (New Normal) ที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในการดำรงชีวิตประจำวันและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาคส่วนต่าง ๆ จึงต้องร่วมมือกัน ในการฟื้นฟูการพัฒนาในทุกด้านของประเทศโดยเฉพาะการเร่งปฏิรูปเพื่อให้เศรษฐกิจไทย

ขยายตัวสูงขึ้น พร้อมเร่งการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ รวมถึงพลังงาน ทั้งยกระดับการใช้และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เกิดความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี และสร้างบรรยากาศการลงทุนในกิจการที่ใช้เทคโนโลยีสูงพร้อมให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการที่เกิดขึ้นจากการสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างการผลิตของประเทศควบคู่ไปกับการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการด้วยแนวทางการผลักดันและสร้างผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการผลิตที่มีคุณภาพได้อย่างแท้จริง รวมถึงเมื่อผลิตแล้วจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในการขายที่สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

- การลดลงของความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ภาคการท่องเที่ยว ภาคแรงงาน และภาคอุตสาหกรรมและภาคอาหาร รวมถึงการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมและทางเทคโนโลยี อีกทั้งด้านนโยบายหรือกฎหมายที่ยังคงส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันได้อย่างไม่เต็มที่ ซึ่งการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่เกิดจากการพัฒนาภาคต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อนำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) และสู่มาตรฐานการดำรงชีพที่สูงขึ้นของประชาชนจึงเป็นสถานการณ์ต้องได้รับแรงสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบและชัดเจน

❖ ประเด็นท้าทายของการดำเนินการในอนาคต

การติดตามทุกกิจกรรม/ประเด็นปฏิรูปตามที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศและเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างความสามารถทางการแข่งขันในระยะยาวต่อไปให้สามารถดำเนินไปได้ให้ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ ดังนี้

- **แผนการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ** (๑) ควรมีการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่ต้องยกระดับการเข้าถึงข้อมูลดิจิทัลที่สำคัญของภาครัฐให้มีคุณภาพ สะดวก และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น รวมถึงมีแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) (การปรับโครงสร้างและการดำเนินงานของธุรกิจ โดยมีเทคโนโลยีดิจิทัลให้เข้ามามีบทบาท) เพื่อให้การบริการของภาครัฐตรงต่อความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถมองเห็นภาพรวมของภาครัฐและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถทางด้านต่าง ๆ ได้ (๒) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจในหลายประเด็นจากการดำเนินงานที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ยังมีข้อจำกัดในการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบที่ระบุไว้ในแผนปฏิรูปส่งผลให้การดำเนินงานด้านการปฏิรูปบางประเด็นล่าช้า หรือไม่ครบถ้วนตามกิจกรรมที่ระบุไว้ ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงต้องมีการเสริมสร้างกลไกเพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบ ตลอดจนการส่งเสริมให้ภาคีการพัฒนาอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้มากยิ่งขึ้น (๓) ปรับปรุง

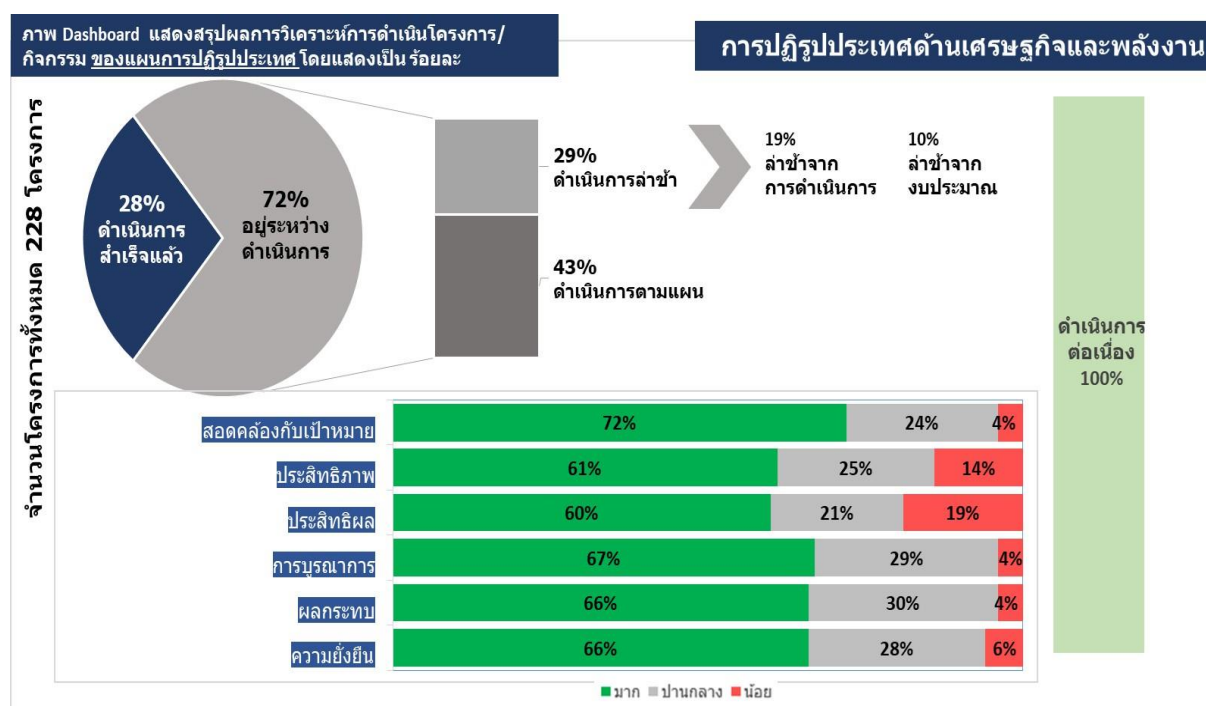
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การปฏิรูปในหลายประเด็นต้องอาศัย การปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย เพื่อผลักดัน การดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกำกับ คุดูแลบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างเข้มงวด (๔) พัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ควรพัฒนา แรงงานทักษะใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง ยกกระดับคุณภาพสถานศึกษา และพัฒนาการเรียนการสอนสู่ความเป็นเลิศในแต่ละสาขา พร้อมทั้งส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาที่มีศักยภาพ

● **แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน** เรื่องสำคัญและท้าทายต่อความสำเร็จอย่างเป็น รูปธรรมในปี ๒๕๖๕ (๑) ความชัดเจนในระดับนโยบายยังไม่มีกำหนดแนวทางที่ชัดเจนสำหรับการ ขับเคลื่อนเรื่องและประเด็นปฏิรูปประเทศด้านพลังงานทั้ง จำนวน ๑๗ ประเด็นส่งผลให้หน่วยงาน ไม่สามารถดำเนินการตามการปฏิรูปประเทศ เช่น ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ ปฏิรูปโครงสร้างการบริหาร กิจการไฟฟ้า กิจกรรมที่ ๑ การโอนย้ายการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) มาอยู่ใต้กระทรวงพลังงานที่มีแนวโน้มจะยุติแนวทาง เป็นต้น (๒) การจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรม และการต่อต้านการดำเนินกิจการด้านพลังงาน เนื่องจากพลังงานคือหัวใจสำคัญของการดำรงชีวิต และการประกอบกิจการของประชาชนการขับเคลื่อนเรื่องและประเด็นปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ที่ส่งผลในวงกว้าง เช่น ราคาที่ไม่เป็นธรรมการกระจุกตัวของผู้ประกอบการรายใหญ่ เป็นต้น เช่น ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๑ การส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี เป็นต้น ควรมีการปรับปรุงกิจกรรม เหล่านั้นให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (๓) การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าสู่ ระบบฐานข้อมูลกลาง เนื่องจากผลกระทบด้านพลังงานจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาเทคโนโลยีด้านดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และพลังงาน อาทิ ระบบโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ (Smart Grid) เทคโนโลยีพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบการกักเก็บพลังงานที่มีประสิทธิภาพสูง และ ยานยนต์ไฟฟ้า ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงของตลาด รูปแบบธุรกิจ และพฤติกรรมของ ผู้บริโภค ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายเพื่อรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าที่มีความผันผวน และพร้อม รับมือแนวโน้มสถานะผู้ใช้เปลี่ยนเป็นผู้ผลิต (Prosumer) ของกิจการไฟฟ้าได้ ซึ่งประเทศไทยมีข้อจำกัด ด้านบุคลากรผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถนำข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านพลังงานมาวิเคราะห์ และใช้ประโยชน์ (๔) จากการติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน พบว่า การขับเคลื่อนและผลักดันกฎหมายที่อยู่ในระหว่าง ดำเนินการ จำนวน ๖ ฉบับให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วม ของประชาชนในกระบวนการสาธารณะ ระเบียบการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขันที่ใช้ พลังงานทดแทนในระดับชุมชนและครัวเรือน ระเบียบและกฎเกณฑ์ว่าด้วย Third Party Access ของ ระบบส่งและระบบจำหน่าย มาตรการและระเบียบเพื่อสนับสนุนให้โรงไฟฟ้าแบบ Non-Firm เปลี่ยนไป จ่ายไฟฟ้าแบบ Firm การปรับปรุงแก้ไขพระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. ๒๕๓๖

เพื่อยกเว้นให้โซลาร์รูฟที่มีขนาดไม่เกิน ๑,๐๐๐ kWp ไม่เป็นพลังงานควบคุม และระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี และระเบียบว่าด้วยการเชื่อมต่อโซลาร์รูฟเสรีกับฝ่ายจำหน่าย

❖ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

จากข้อมูลการติดตามการดำเนินโครงการในแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ และด้านพลังงาน ทั้งหมดจำนวน ๒๒๘ โครงการ ที่เป็นองค์ประกอบและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันมาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานพบว่า มีโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละ ๒๘ อยู่ระหว่างการดำเนิน ร้อยละ ๗๒ ซึ่งที่อยู่ระหว่างการดำเนินการมีความล่าช้าจากการดำเนินงาน ร้อยละ ๑๙ ล่าช้างบประมาณ ร้อยละ ๑๐ รวมถึงมีโครงการที่ควรดำเนินการต่อเนื่องต่อไปทุกโครงการ ดังภาพที่ ๔

ภาพที่ ๔ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๓

❖ ข้อเสนอแนะ และเร่งรัด

● ข้อเสนอแนะ เร่งรัด ในการดำเนินงานในห้วงปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันจากผลการวิเคราะห์และความเห็น จึงมีข้อเสนอแนะ เร่งรัดที่สำคัญ ดังนี้

◆ ตามรายงานหัวข้อสรุปภาพรวมของประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะที่ปรากฏในรายงานประจำปี ๒๕๖๓ ในด้านเศรษฐกิจ และด้านพลังงาน เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับรายงานประจำปี ๒๕๖๒ พบว่าในบางประเด็นยังคงเป็นปัญหาเดิม จึงเห็นควรนำเป็นประเด็นหารือร่วมกับสำนักงาน ป.ย.ป. เพื่อติดตามหาแนวทางดำเนินการในขั้นต่อไป

◆ กรณีตัวชี้วัดที่ปรากฏในเรื่องและประเด็นปฏิรูป พบว่า เป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปประเทศบางอย่างมีลักษณะที่เป็นนามธรรมและเชิงคุณภาพ ไม่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของการบรรลุเป้าหมายและ ผลิตผลของการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน

◆ หลักการของการปฏิรูป คือ การปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทและยุคสมัย การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดจึงอาจจะไม่ชัดเจนตามข้อความในข้อ ๒ และถึงแม้ว่าแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมและชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะเป้าหมายในแต่ละระดับด้านตามแผนการปฏิรูปประเทศกล่าวเฉพาะด้านเศรษฐกิจและด้านพลังงานในส่วนของระดับกิจกรรมในบางกิจกรรมเห็นว่ายังไม่ชัดเจน

ตัวอย่าง : กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑. ศูนย์อนุมัติอนุญาตเบ็ดเสร็จ One Stop Service ด้านกิจการไฟฟ้าที่แท้จริง (แผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ หน้า ๒๒๕)

ระบุเป้าหมาย : ปรับกระบวนการอนุมัติ อนุญาตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถลดระยะเวลาและขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และปรับกระบวนการอนุมัติโครงการภาครัฐและเอกชนให้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างเท่าเทียมกันเพื่อช่วยกระตุ้นการลงทุนทางด้านพลังงานของประเทศ และลดต้นทุนที่เกิดจากระบบที่ไม่มีประสิทธิภาพ

โดยกำหนดตัวชี้วัด : (๑) กระบวนการอนุมัติ อนุญาต ลดระยะเวลาได้จริงภายในปี ๒๕๖๔ (๒) สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) มีการกำหนดมาตรฐาน แนวทางปฏิบัติงาน และระบบ KPI ติดตามประเมินผลเพื่อการตรวจประเมินโรงไฟฟ้าทั้งก่อนและหลังการกำหนดจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบ COD (๓) การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ร่วมกับสำนักงาน กกพ. กำหนดมาตรฐาน แนวทางปฏิบัติงาน และระบบ KPI ติดตามประเมินผล เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการที่ได้รับการอนุมัติอนุญาตจากสำนักงาน กกพ. ให้เชื่อมต่อโครงข่ายไฟฟ้า หรือจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบไฟฟ้าเชิงพาณิชย์ (COD) ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลในทุกขั้นตอน ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

ดังนั้น ในประเด็นดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นว่า ในกรณีตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจและด้านพลังงานควรมีการวัดผลงานเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนแรก การวัดความคืบหน้าการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ /โครงการ หรือกิจกรรม ในแต่ละช่วงเวลาเกี่ยวกับว่า ความสำเร็จและความก้าวหน้าอยู่ในระดับใด คิดเป็นร้อยละเท่าใดของเป้าหมาย

ส่วนที่สอง การวัดผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการดำเนินการตามแผนแล้ว เช่น เมื่อได้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ หรือระเบียบในการปฏิบัติงานแล้ว ในการทำงานได้ทำให้มีความรวดเร็วขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่ ประหยัดเวลาหรือไม่ และใช้ทรัพยากรมากขึ้นหรือไม่

◆ ในสถานการณ์ที่ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤติ และประชาชนได้รับความยากลำบากจำนวนมาก หากหน่วยงานรัฐสามารถเพิ่มความรวดเร็วในการทำงานในทุกกระดับเท่าที่จะทำได้จะเป็นคุณประโยชน์อย่างยิ่งใหญ่ต่อประชาชนและประเทศ

◆ การจัดทำโปรแกรมเพิ่มแรงจูงใจแก่หน่วยงาน เช่น การให้รางวัลความดีความชอบ แก่หน่วยงานที่ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อสร้างบรรยากาศในการแข่งขันระหว่างหน่วยงาน ผลที่ได้รับคือประโยชน์ของประเทศและประชาชน

◆ ในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศให้ประสบความสำเร็จตามห้วงระยะเวลาตั้งนั้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน ความรู้ความเข้าใจ และแนวคิด ตลอดจนการสร้างความเร็วในการติดตามผลการปฏิบัติตามแผนการปฏิรูปประเทศ จึงเห็นควรให้มีการพบปะหารือกับ ป.ย.ป หรือ สสช. และกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแผนการปฏิรูปประเทศในทุกหน่วยงานของรัฐอย่างสม่ำเสมอต่อไป

● **ข้อเสนอและเร่งรัดการขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ ควบคู่กับแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับ ๒๕๖๑** สู่การบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจและด้านพลังงานในห้วงปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ ที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

◆ แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ กิจกรรม Big Rock ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ จะต้องดำเนินการควบคู่กับแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับ ๒๕๖๑ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความสามารถในการแข่งขันที่จำเป็นต้องมีการเร่งรัดและเพิ่มความสำคัญทางนโยบายภาครัฐระดับสูงทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการสร้างความชัดเจนและความเข้าใจเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปประเทศที่มีลักษณะที่เป็นนามธรรมและเชิงคุณภาพและไม่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของการบรรลุเป้าหมายและผลิตผลของการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐในระดับปฏิบัติสามารถปฏิบัติได้อย่างรวดเร็วในการทำงานในทุกระดับเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้

◆ แผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ ใน ๓ ประเด็นสำคัญ คือ (๑) ประเด็นการรวม ๓ การไฟฟ้าตามแนวคิดที่จะดำเนินการให้อยู่ภายใต้กระทรวงพลังงาน (๒) กรณี

พื้นที่อสังหาริมทรัพย์ชั้นระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาที่มีทรัพยากรพลังงาน (๓) การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicle) ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพเพียงพอที่จะผลิตรถยนต์ไฟฟ้าใช้เองได้ เพราะฉะนั้น การขับเคลื่อนทั้ง ๓ ประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญและถือว่าเป็นเรื่องที่จะส่งผลให้การปฏิรูปประเทศด้านพลังงานเห็นผลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม แต่ในแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ ไม่ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ใน Big Rock ทั้ง ๕ ประเด็น จึงควรมีการทบทวนเพื่อเพิ่มเติมทั้ง ๓ ประเด็นดังกล่าวไว้ใน Big Rock ในแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) ๒๕๖๔ หรือการผลักดันและดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศฉบับ ๒๕๖๑ ที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องควบคู่กันและให้เสนอผลการดำเนินการทั้ง ๓ ประเด็นดังกล่าวมาในรายงานแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๐ ด้วย

◆ การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจและด้านพลังงานตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับ ๒๕๖๑) และฉบับปรับปรุง ๒๕๖๔ ในหลายประเด็นต้องอาศัยการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย เพื่อผลักดันการดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและพลังงาน โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคมนาคม การขนส่ง และดิจิทัล รวมทั้งจะต้องมีการกำกับดูแลบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและพลังงานที่มีอยู่อย่างเข้มงวดและเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจและพลังงานอย่างเป็นรูปธรรมที่สัมผัสได้

(๓) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๓
“การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์”

❖ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุน ประกอบด้วย แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุข ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศด้านสังคมและด้านการศึกษา แต่แผนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มากที่สุดคือ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ซึ่งการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศตามหมวด ๑๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ บัญญัติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาไว้อย่างน้อยให้เกิดผล ดังนี้

๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

๒) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา ๕๔ วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

๓) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

❖ สถานการณ์ องค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

● **สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19)**

ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการดำเนินการด้านการศึกษา “สถานศึกษา” ทั้งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

และในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นสถานที่อันดับแรกที่ถูกประกาศให้ปิดเรียน ส่งผลให้ครูและนักเรียนทั้งประเทศต้องปรับวิธีการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ มีเทคโนโลยีเรียนออนไลน์มาใช้ ซึ่งมีความเหลื่อมล้ำเกี่ยวกับการเข้าถึงสื่อการศึกษาคุณภาพระหว่างผู้เรียนที่ครอบครัวมีฐานะยากจนกับผู้เรียนที่ครอบครัวมีฐานะร่ำรวย อีกทั้ง สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อหลายครอบครัว ส่งผลให้เด็กกลุ่มนี้อาจไม่ได้เรียน ต้องออกมาช่วยงานที่บ้านเพื่อความอยู่รอด จึงมีความเสี่ยงที่จะออกนอกระบบการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

- **ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดด**

การเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตแห่งสรรพสิ่ง (Internet of Things) ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ไปโดยฉับพลันสิ้นเชิง (Disruption) เกิดเป็นความท้าทายของกระแสโลกาภิวัตน์รอบใหม่ ที่ทุกประเทศในโลกจะต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับมือให้ทัน และสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ จากเทคโนโลยีดิจิทัลและสารสนเทศที่มีอยู่อย่างมหาศาล เพื่อความเป็นต่อทางด้านเศรษฐกิจภายใต้ การแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดน

- **สังคมพหุวัฒนธรรม**

การขยายตัวของสังคมโลก การรวมเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตเดียว มีการไหลเวียนอย่างเสรีของแรงงาน สินค้า บริการ การลงทุน และเงินทุน ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วัฒนธรรม และเทคโนโลยีระหว่างกัน ด้านการเมืองและความมั่นคง มีการเปิดชายแดนและการเคลื่อนย้ายประชาชนข้ามแดน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ไทยต้องเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้ และปรับตัวทั้งทักษะที่จำเป็น สมรรถนะในการทำงาน ภาษา และพร้อมรับภัยคุกคามข้ามชาติที่อาจเกิดขึ้น โดยการศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มศักยภาพของคนเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

- **ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะภายในประเทศ**

ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะภายในประเทศ ประกอบกับการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าว จึงจำเป็นต้องมีแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีทักษะและสมรรถนะสูง ผ่านการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ลดภาวการณ์ฟุ้งเฟ้อ และเป็นอีกหนึ่งกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง

- **ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ**

ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว เกิดมลพิษ เกิดภาวะโลกร้อน ตลอดจนเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ นำมาซึ่งความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมที่ประเมินค่ามิได้ การศึกษาจึงต้องสามารถถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ของการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไปสู่เด็กและเยาวชนให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง บริหารและจัดการ หาทางป้องกันภัยธรรมชาติ และรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคมที่ดีต่อไป

❖ ประเด็นความท้าทาย

● ปัญหาของระบบการศึกษาของไทย

ระบบการศึกษาของไทยมีระบบการศึกษาที่มีความซับซ้อนสูงและมีการเชื่อมโยงการดำเนินงานหลายภาคส่วนระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษามีทั้งส่วนที่เป็นการศึกษาในระบบ การพัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาสำหรับการพัฒนาผู้เรียนที่เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนวัยต่าง ๆ เพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตที่ดี

● ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

มีความแตกต่างในเรื่องของคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับที่สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมากในทุกรายวิชา ในขณะที่พบว่านักเรียนจากโรงเรียนวิทยาศาสตร์และโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนสาธิตเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบ PISA ในด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์สูงกว่ามาตรฐานที่ระดับ ๕๐๐ คะแนน นักเรียนของโรงเรียนในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ มีคะแนนน้อยกว่า ๔๐๐ คะแนน

● ปัญหาการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยใช้งบประมาณด้านการศึกษา คิดเป็นสัดส่วนถึงประมาณร้อยละ ๒๐ ของงบประมาณแผ่นดินของประเทศ แต่ผลลัพธ์การศึกษาที่ประเมินโดย PISA กลับอยู่ในระดับ “Poor” อีกทั้งยังขาดข้อมูลและสารสนเทศในการจัดการที่ทันการณ์ และมีคุณภาพเพียงพอที่จะเอื้อต่อการจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ ตรงประเด็น ไม่ซ้ำซ้อนและมีความเป็นธรรม

● การเปลี่ยนแปลงบริบทของประเทศและโลก

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนนวัตกรรมของเทคโนโลยีต่าง ๆ มีแหล่งความรู้ใหม่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและหลากหลาย ซึ่งส่งผลให้ประชาชนต้องมีความสามารถและสมรรถนะในการเลือกเรียนรู้สิ่งใหม่และการปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ระบบการศึกษาจึงต้องมุ่งพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เปิดทางเลือกให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ เชี่ยวชาญในเรื่องที่ถนัด และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ในขณะที่เด็กที่ยังคงต้องมุ่งเน้นการให้มีคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นเป็นคนดี รับผิดชอบต่อสังคมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

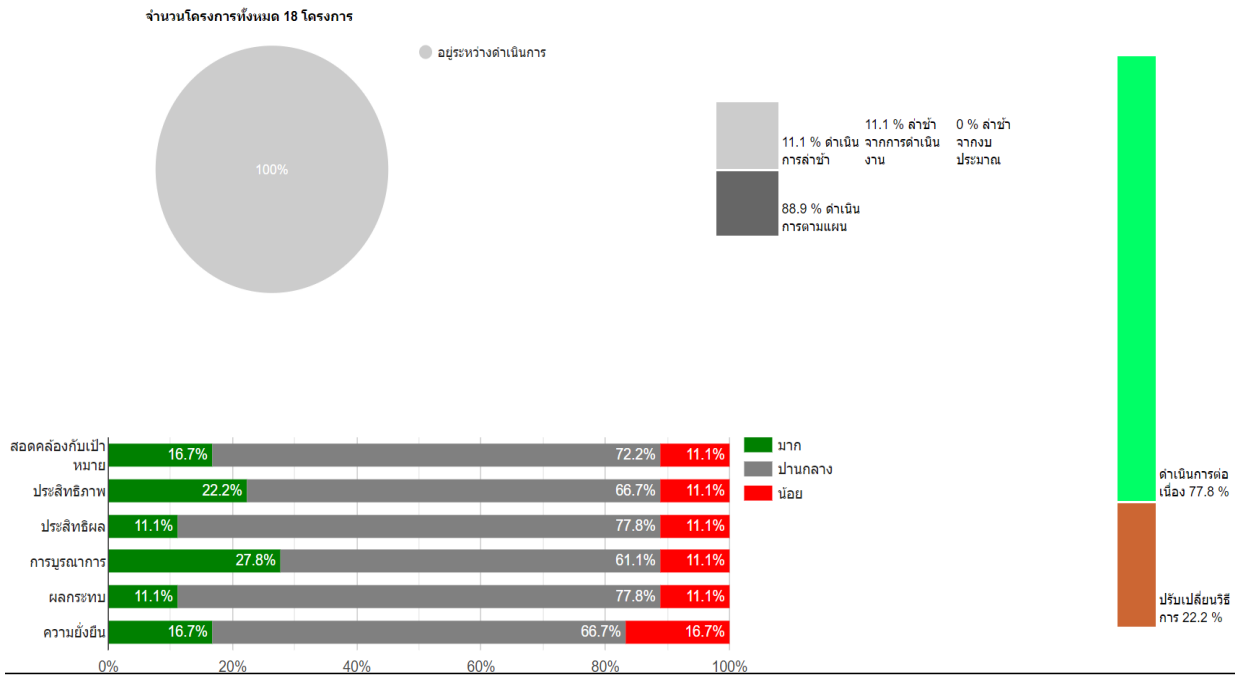
● สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) เป็นส่วนสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนตามประเด็นการปฏิรูปที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นต้องมีการทบทวน

ปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินการภายใต้ข้อจำกัดจากสถานการณ์ดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามแผนงานโครงการที่กำหนดไว้ได้โดยไม่ล่าช้า

❖ ผลการศึกษา วิเคราะห์ผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศ

การวิเคราะห์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ภาพที่ ๕ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประจำปี ๒๕๖๓

● ผลการติดตาม ศึกษา วิเคราะห์ การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โครงการ จำนวน ๑๘ โครงการ

◆ อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๑๘ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ สามารถดำเนินการตามแผนจำนวน ๑๖ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๙ ดำเนินการล่าช้ากว่าแผนจากการดำเนินงานจำนวน ๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑

◆ มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๑๘ โครงการ

◆ มีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ อยู่ในระดับมาก จำนวน ๑๘ โครงการ

◆ ให้ดำเนินการต่อเนื่อง จำนวน ๑๔ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๘

◆ ให้ปรับเปลี่ยนวิธีการ จำนวน ๔ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒

◆ โดยสรุปการวิเคราะห์ประเมิน 5C ให้ดำเนินการต่อเนื่อง จำนวน ๑๔ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๘ ให้ปรับเปลี่ยนวิธีการ จำนวน ๔ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒

● ผลการติดตาม ศึกษา วิเคราะห์ การดำเนินการแผนการปฏิรูปประเทศ ที่สนับสนุน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

◆ แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา มีการติดตาม ศึกษา วิเคราะห์ การดำเนินการ จำนวน ๗ ประเด็น ซึ่งเป็นการติดตามโครงการที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตาม ยุทธศาสตร์ชาติ และมีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ในระดับมาก จำนวน ๑๘ โครงการ ผลการติดตาม ศึกษา วิเคราะห์ การดำเนินการ พบว่า มีโอกาสประสบความสำเร็จในระดับปาน กลาง เนื่องจากประเด็นที่ ๑ ระบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดย พรบ. การศึกษา แห่งชาติฯ มีโอกาสประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง ประเด็นที่ ๒ การพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัย เรียน มีโอกาสประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง ประเด็นที่ ๓ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีโอกาสประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง ประเด็นที่ ๔ กลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ มีโอกาสประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง ประเด็นที่ ๕ การจัดการ เรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ มีโอกาสประสบความสำเร็จในระดับปาน กลาง ประเด็นที่ ๖ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุง การจัดการเรียนการสอน มีโอกาสประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง ประเด็น ๗ การศึกษาและการ เรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล มีโอกาสประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง

การติดตามความคืบหน้าและการวิเคราะห์ประเมินผลการดำเนินการโครงการที่มีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายแล้วมีโอกาสำเร็จอยู่ในระดับต่ำ คือ การตราพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งมีการดำเนินการที่ล่าช้ากว่าแผนการดำเนินการเป็นอย่างมาก โดยไม่สามารถดำเนินการ ได้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ภายในไตรมาส ๔ ปี ๒๕๖๓) ซึ่งความคืบหน้าในการดำเนินการ ณ ปัจจุบัน อยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมจากภาคส่วนที่ เกี่ยวข้องใน ๓ ประเด็น ได้แก่ การอาชีวศึกษา การบริหารจัดการในวิกฤตโรคระบาด และการบริหารจัดการ ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ก่อนนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป อีกทั้ง ยังส่งผลให้เกิดความ ล่าช้าในการดำเนินการตรากฎหมายอื่นที่ต้องอาศัยความชัดเจนของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. อาทิ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. และร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและ การเรียนรู้แห่งชาติ พ.ศ. พร้อมกับกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งรัดการ ดำเนินการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งถือเป็นกฎหมายหลัก รวมทั้งการเตรียมการ เพื่อกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ รอบด้านและรัดกุม และควร

จัดทำกรอบระยะเวลาเสนอกฎหมายให้มีความละเอียดชัดเจนว่าในแต่ละช่วงเวลาจะดำเนินการอย่างไร ตลอดจนวงเงินงบประมาณที่จะใช้จ่าย

❖ ข้อเสนอแนะ และเร่งรัด

● เร่งรัดการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

หน่วยงานผู้รับผิดชอบและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรต้องเร่งดำเนินการ เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายโดยเร็ว พร้อมกันนี้จำเป็นต้องเร่งจัดทำแผนพัฒนากฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อรองรับขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทั้งองค์การและเป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ที่จะมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายในอนาคต

● สร้างนวัตกรรมจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สร้างนวัตกรรมจัดการศึกษาระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือระดับพื้นที่ โดยกระจายอำนาจให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ผ่านการขับเคลื่อนเรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการและระบบนิเวศที่สนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษา พร้อมกับปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ครอบคลุมการสร้างเสริมให้ผู้เรียน เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เชี่ยวชาญได้ตามความถนัด มีความรับผิดชอบ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และในโลกอนาคต รวมทั้งต้องพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ให้รองรับกับการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ

● เตรียมความพร้อมเพื่อขับเคลื่อน Big Rock

กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลัก ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงศึกษาธิการ จำเป็นต้องเร่งพิจารณาและเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูป (ด้านการศึกษา) ที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) พร้อมกับส่งเสริมการสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาให้กับบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อร่วมเป็นกำลังสำคัญให้การขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมายตามหัวเวลาที่กำหนด

- **จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้อง Big Rock**

กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งดำเนินการให้ส่วนราชการในสังกัดจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องและรองรับกับแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูป (ด้านการศึกษา) ที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) รวมทั้งควรเร่งจัดทำแผนงานการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันและมีเอกภาพ มีการบริหารจัดการภาครัฐที่ดี อันจะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ ประกอบมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษายภายในปี ๒๕๖๕

- **กำหนดแผนการดำเนินงานเพิ่มเติม**

ควรเพิ่มกิจการนักศึกษา ให้นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ การสร้างความตระหนักรู้เท่าทันสื่อหรือสังคม พร้อมจัดทำตารางเปรียบเทียบผลการดำเนินงานรอบไตรมาสปัจจุบันกับไตรมาสที่ผ่านมา เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงหรือการดำเนินงานที่มีความก้าวหน้าจากไตรมาสเดิมอย่างชัดเจน

- **สร้างความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง**

๑) รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ผู้บริหารระดับมาตรการและนโยบาย ควรศึกษาทำความเข้าใจแผนการปฏิรูปประเทศอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถกำหนดมาตรการและนโยบายที่สอดคล้องต่อการปฏิรูปประเทศ

๒) หน่วยงานขับเคลื่อนด้านอุดมศึกษา เช่น คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สปอว.) ควรเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินการที่สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปประเทศซึ่งเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๓) สภามหาวิทยาลัย ควรเตรียมความพร้อมดำเนินการ รวมถึงมีระบบปฐมนิเทศ มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบอุดมศึกษาและประเด็นการปฏิรูปประเทศก่อนการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของตน

๔) อธิการบดี คณบดี ต้องศึกษารายละเอียดของแผนการปฏิรูปประเทศให้มีความเข้าใจ เพื่อให้สามารถดำเนินการหรือรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องต่อการปฏิรูปประเทศ

๕) คณาจารย์ บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา ควรศึกษานโยบายและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของตนให้สอดคล้องต่อแผนการปฏิรูปประเทศ

- **สร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาทุกภาคส่วน**

ควรส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน และส่งเสริมให้คนไทยทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามความต้องการผ่านการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาตนเอง และการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะส่งผลให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

(๔) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔
“การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม”

❖ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่มุ่งเน้นการตอบโจทย์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ กระจายโอกาสของการพัฒนาประชากร การพัฒนาเมืองให้มีการกระจายศูนย์กลางความเจริญทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม การดึงพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด เพื่อความมั่นคงของและการเติบโตของประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของการปฏิรูปประเทศ ตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญ ได้แก่ ๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ ๒) สังคมมีความสงบสุขเป็นธรรม และมีโอกาสทัดเทียมกันเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำ ๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ยังได้กำหนดเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปประเทศให้เกิดผลตามมาตรา ๒๕๘ ไว้ในมิติต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ ที่ต้องอาศัยการขับเคลื่อนจากองค์ประกอบที่หลากหลาย ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุขการบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และอื่น ๆ เช่น ๑) การส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคม ๒) การสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน ๓) ปรับระบบหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนได้รับสิทธิและประโยชน์จากการบริหารจัดการและการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและสะดวกทัดเทียม ๔) ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม

ดังนั้นในการพิจารณาดำเนินการจึงต้องให้ความสำคัญกับกรอบแนวทางการดำเนินการ อาทิ ๑) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก ๒) การสร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ๓) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข ๔) กระจายการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

๕) การรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ ๖) การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งพาตนเอง ซึ่งแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ ประกอบด้วย แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข และด้านสังคม

❖ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ

สถานการณ์ภาพรวมในปัจจุบัน ยังคงพบความต่อเนื่องของวิกฤตที่เกิดขึ้นอยู่เดิม ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำ สุขภาพ การเข้าสู่สังคมสูงวัย สิ่งแวดล้อม และการเมือง ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี ๒๕๖๓ เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) อย่างต่อเนื่อง เป็นภัยคุกคามที่ทำให้ทุกประเทศทั่วโลกได้รับผลกระทบ เกิดวิกฤตซ้ำซ้อนในหลากหลายมิติ ทั้งชีวิต สุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ เป็นระยะเวลาอันยาวนาน สังคมเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันและรวดเร็ว ประชาชนต้องรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) สังคมก้าวเข้าสู่สังคมยุคดิจิทัลอย่างรวดเร็ว ภาคการศึกษาเปลี่ยนมาใช้ระบบการเรียนการสอนออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ ภาครัฐและภาคเอกชนมีการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานมากขึ้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ภาคแรงงานได้รับผลกระทบจากการจ้างงาน มีอัตราการว่างงานสูงขึ้น ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนได้รับผลกระทบ ครัวเรือนมีรายได้ลดลง ทำให้ภาครัฐต้องมีนโยบายเพื่อเยียวยากลุ่มผู้ได้รับผลกระทบและกลุ่มเปราะบาง ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการด้านการแพทย์และสาธารณสุข การจัดสรรอัตราค่าจ้างที่เพียงพอ และการให้บริการและการเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าว

จากรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในภาพรวมของแผนการปฏิรูปด้านสาธารณสุข ผลการดำเนินการส่วนใหญ่มีสถานะใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย มีเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่อยู่ในสถานะวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๒ เรื่องและประเด็นปฏิรูป ได้แก่ ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ และกำลังคนด้านสุขภาพ ส่วนแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมมีเรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่มีสถานะเข้าใกล้ค่าเป้าหมายดีขึ้นจากปี ๒๕๖๒ จำนวน ๑ ประเด็น คือ การจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสังคม ในขณะที่เรื่องและประเด็นปฏิรูปอื่นมีสถานะเทียบเท่าปี ๒๕๖๒ ดังนั้นในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศด้านดังกล่าวจึงมีสถานะใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมายทั้งหมด

นอกจากนี้ สถานการณ์ภาพรวมของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข และด้านสังคม พบปัญหาการพัฒนาประเทศและการเติบโตอย่างยั่งยืนของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา ประสบกับปัญหา การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มต่าง ๆ ยังไม่ทั่วถึงและไม่ตรงตามสภาพปัญหา และอาจต้องทบทวน ปรับเปลี่ยน หรือเร่งรัดการดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

มากยิ่งขึ้น กระบวนการจัดสรรงบประมาณยังคงไม่สามารถผลักดันให้แผนการปฏิรูปประเทศก้าวไปสู่การทำให้เกิดประสิทธิภาพหรือบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริง ขาดการประสานด้านนโยบายและเชื่อมโยงบูรณาการการทำงานของหน่วยงานในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ การบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

❖ ประเด็นท้าทายของการดำเนินการในอนาคต

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นทั้งในมิติของการเพิ่มโอกาส และอุปสรรคต่อการดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมาย และประเด็นความท้าทายในการประเด็นความท้าทายในการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย ได้แก่

- **การดำเนินการในภาพรวม** ควรปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้สามารถดำเนินการขับเคลื่อนแผนต่าง ๆ มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามกรอบเวลาได้อย่างเป็นรูปธรรม เร่งรัดให้หน่วยงานในระดับนโยบายต้องให้ความสำคัญและผลักดันแผนให้นำไปใช้เป็นทิศทางการทำงานของทุกส่วนราชการ ร่วมกันบูรณาการการทำงานจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง และติดตามผลการดำเนินการเพื่อตอบสนองการแก้ไขปัญหาและพัฒนาได้อย่างตรงจุด

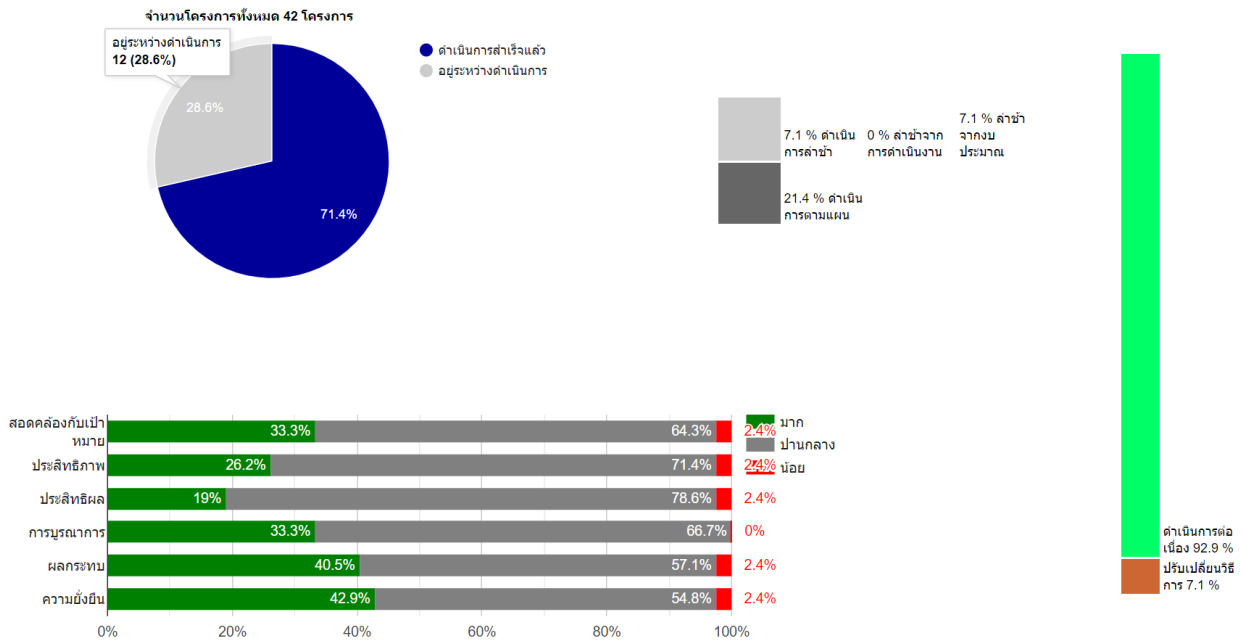
- **แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข** ควรมุ่งเน้นการดำเนินการในภาพรวมอย่างจริงจัง ตามข้อ (๑) และเร่งรัดการพัฒนาศักยภาพของระบบบริการสุขภาพและหลักประกันสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่ การจัดการระบบบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพสำหรับประชาชนได้อย่างทั่วถึง มีอัตราของกำลังคนสุขภาพที่เพียงพอต่อการให้บริการในระดับพื้นที่ และพัฒนาระบบการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีสุขภาพดี

- **แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม** เร่งรัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มต่าง ๆ ให้ทั่วถึง ตรงตามสภาพปัญหา และสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ เพื่อจัดสรรสิทธิประโยชน์หลักประกันทางสังคม และการเข้าถึงบริการของรัฐที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

❖ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ

จากข้อมูลระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการดำเนินโครงการในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข และด้านสังคม ทั้งหมด ๖๗๒ โครงการ (๒๔๗+๔๒๕) ซึ่งในการพิจารณาติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด ได้คัดเลือกโครงการที่เป็นองค์ประกอบและ

ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน **ปรากฏตามภาพที่ ๖**

ภาพที่ ๖ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๓

● **ผลการติดตามศึกษา วิเคราะห์ การดำเนินการ**

แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข จำนวน ๒๑ โครงการ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม จำนวน ๒๑ โครงการ **รวมทั้งสิ้นจำนวน ๔๒ โครงการ**

- ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๓๐ โครงการ (ร้อยละ ๗๑.๔)
- อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๑๒ โครงการ (ร้อยละ ๒๘.๖) สามารถดำเนินการได้ตามแผน จำนวน ๙ โครงการ (ร้อยละ ๒๑.๔) ดำเนินการล่าช้าจากงบประมาณ จำนวน ๓ โครงการ (ร้อยละ ๗.๑)
- โดยสรุปการวิเคราะห์ประเมิน 5C ควรดำเนินการต่อเนื่อง จำนวน ๓๙ โครงการ (ร้อยละ ๙๒.๙) และปรับเปลี่ยนวิธีการ จำนวน ๓ โครงการ ร้อยละ ๗.๑

● **ข้อเสนอแนะ เร่งรัด**

ในการดำเนินงานในห้วงปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

◆ **ระบบการดำเนินการในภาพรวม**

ควรเร่งรัดกระบวนการแปลงแผนการปฏิรูปไปสู่การปฏิบัติให้มีความคืบหน้า ผู้นำในระดับนโยบายต้องให้ความสำคัญและผลักดันแผนให้นำไปใช้เป็นทิศทางการทำงานของทุกส่วนราชการ กำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและสนับสนุน ปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้สามารถดำเนินการขับเคลื่อนแผนต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามกรอบเวลาได้อย่างเป็นรูปธรรม (อาจพิจารณาจบ function และเพิ่มจบ agenda) บูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างจริงจังในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายและทำห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ให้ชัดเจน และทำโครงการให้มีความสอดคล้องกัน รวมทั้งอาศัยความร่วมมือจากภาคประชาชน ประชาสังคม และภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนเกิดการมีส่วนร่วม สร้างความเข้มแข็งให้สามารถจัดการด้วยตนเอง รวมทั้งมีการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และมีกระบวนการนำเสนอปัญหาที่จะเกิดจากการดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้มีการติดตามความคืบหน้า และป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ต่อรัฐบาล

◆ **เร่งรัดการพัฒนาศักยภาพของระบบบริการสุขภาพและหลักประกันสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่** โดยการจัดการระบบบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ การจัดหา อุปกรณ์การแพทย์ และวัคซีน การเตรียมความพร้อมของสถานพยาบาล เพื่อใช้ในการบำบัดรักษา ป้องกัน และควบคุมโรค โดยให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง มีอัตราของกำลังคนสุขภาพที่เพียงพอต่อการให้บริการในระดับพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาระบบการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

◆ **เร่งรัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มต่าง ๆ ให้ทั่วถึง ตรงตามสภาพปัญหาและสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ เพื่อจัดสรรสิทธิประโยชน์ หลักประกันทางสังคม และการเข้าถึงบริการของรัฐที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยมุ่งเน้นการดำเนินการดังนี้**

๑) **การจัดทำฐานข้อมูลทางสังคมในระดับพื้นที่** โดยเชื่อมโยงข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบทั้งในระดับพื้นที่ ระดับกระทรวง และระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้สามารถช่วยเหลือประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ตรงกลุ่มเป้าหมาย และจัดการปัญหาได้อย่างเป็นองค์รวม เช่น การออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้ การจัดการผู้สูงอายุ การจัดการระบบบริการสาธารณสุข การแก้ไขปัญหานี้สินแรงงาน และการให้ความช่วยเหลือกลุ่มต่าง ๆ ทางสังคม

๒) **สนับสนุนความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ให้เกิดความเข้มแข็ง** ควรเร่งผลักดันและสนับสนุนการเสริมสร้างชุมชน/ตำบลเข้มแข็งให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ โดยการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งด้วยจุดพลัง ประกอบด้วย ท้องที่ ท้องถิ่น ประชาสังคม และหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อให้เกิดการสานพลังจากภาคส่วนต่าง ๆ ให้ไปสู่การสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง และสามารถจัดการตนเองได้

๓) ติดตาม เร่งรัด และขยายผลการดำเนินงานกิจกรรมสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เช่น การขึ้นทะเบียนผู้ไร้สถานะทางทะเบียน โครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ โครงการพัฒนาตำบลเข้มแข็ง โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาคีเครือข่าย พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครและภาคประชาสังคมเพื่อการจัดสวัสดิการ

๔) ให้ความสำคัญและเร่งรัดการปฏิรูประบบสร้างเสริมตำบลเข้มแข็งอย่างเข้มข้นตามแผนปฏิรูปประเทศด้านสังคม

◆ เร่งรัด การพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย การสร้างความรู้ความเข้าใจ และการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ

๑) เร่งรัดกฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. รวมทั้งเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรอง ได้แก่พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

๒) เร่งรัดการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายหรือหลักการสากลเพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะหลักการออกแบบที่เป็นสากล หรือ Universal Design (UD) เพื่อให้หน่วยปฏิบัติเข้าใจและให้ความสำคัญกับการออกแบบโครงสร้างระบบขนส่งสาธารณะไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อคนทั้งมวล (Design for All)

◆ บูรณาการและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้การปฏิรูปประเทศด้านสังคมบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย และด้านกระบวนการยุติธรรม ในประเด็นการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน การมีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมทั้งการช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้

๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ในประเด็นการเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาเมืองหลัก/เมืองศูนย์กลางของภูมิภาค สนับสนุนการพัฒนาบนพื้นฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร ท่องเที่ยว อาหาร และสุขภาพ รวมทั้งประเด็นการสนับสนุนความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในระดับบุคคล เช่น การสร้างแรงงานคุณภาพ และการพัฒนาธุรกิจชุมชน การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบสถาบันการเงินชุมชน

๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ในประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

หน้าว่าง

(๕) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๕
“การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม”

❖ บริบทการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐¹ ได้บัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐในการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วย ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตลอดจนการดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน นอกจากนี้ยังกำหนดให้ดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ อย่างมีประสิทธิภาพ ทัวถึง เป็นธรรม และยั่งยืน

เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะ ๒๐ ปีได้อย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มี **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม** เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่มีปัญหาความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของพื้นที่ป่าไม้ที่ลดลง ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ทรัพยากรน้ำที่ยังไม่สามารถจัดสรรได้ตามความต้องการได้อย่างเต็มศักยภาพและมีความเสี่ยงในการขาดแคลนในอนาคต ซึ่งปัญหาเชิงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมดังกล่าวจะก่อให้เกิดจุดอ่อนของการรักษาและยกระดับฐานการผลิตและบริการของประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม** มีเป้าหมายภาพรวมในระยะ ๒๐ ปี คือ **“เติบโต สมดุล ยั่งยืน ทั้งเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต”** เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้วที่มีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดในอาเซียนภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ซึ่งการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว มี**แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๕**

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๗๒ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘

ได้แก่ แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ๓๖ ประเด็นการปฏิรูป ๓๒๕ กิจกรรม/ประเด็นย่อย

❖ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องและองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ

สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมและลดลงอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องขยะ น้ำเสีย มลภาวะ และความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทั้งทางบก ทางน้ำ และทางทะเล กระทบต่อเนื่องไปสู่ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพชีวิตและความยั่งยืนของประเทศในระยะยาว ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การเร่งเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งด้านการค้า การลงทุน และการส่งออกสินค้า รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งจากภายในและต่างประเทศ โดยมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกินศักยภาพของพื้นที่และการรองรับของระบบนิเวศจนเสียความสมดุลทางธรรมชาติ การเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่เป็นธรรม และการปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมที่เกินเกณฑ์มาตรฐาน ขณะที่กฎหมายที่บังคับใช้ยังไม่ทันสมัย และขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง จึงทำให้ต้องมีการปฏิรูประบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การดำเนินงานในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงต้องมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวทางการปฏิรูป นอกจากนี้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความทั่วถึงและเป็นธรรมต่อทุกภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ซึ่งทำให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้งขึ้น ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากรายงานของสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศประจำปี ๒๕๖๓ ของสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า จากจำนวนเรื่องและประเด็นปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๓๖ เรื่อง มีเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่บรรลุเป้าหมายเพียง ๑ เรื่อง ได้แก่ การปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่อยู่ในระดับใกล้เคียงกับการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๑๕ เรื่อง เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่อยู่ในระดับมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๑๖ เรื่อง และเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่อยู่ในขั้นวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่ ๑) ทรัพยากรทางบก ๒) การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง ๓) การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล และ ๔) การปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และยังมีความล่าช้าในการจัดทำหรือปรับปรุง

กฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดไว้ ๓๕ ฉบับ ซึ่งแล้วเสร็จไปเพียง ๑๓ ฉบับ

❖ ประเด็นท้าทายของการดำเนินการในอนาคต

จากสถานการณ์ข้างต้น โดยเฉพาะเรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่อยู่ในชั้นวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๔ เรื่อง เป็นประเด็นท้าทายที่ต้องเร่งรัดดำเนินการให้มีความก้าวหน้าโดยด่วน ดังนี้

๑) ทรัพยากรทางบก ยังมีปัญหาสำคัญในเรื่องคุณภาพดิน การใช้ปุ๋ยเคมีและสารอันตรายทางการเกษตรล้นส่งผลให้ดินเสื่อมสภาพ เกิดสารตกค้าง จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างการรับรู้ของเกษตรกรในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ส่งเสริมการเพาะปลูกที่เป็นมิตรต่อระบบนิเวศและคุณภาพของดิน

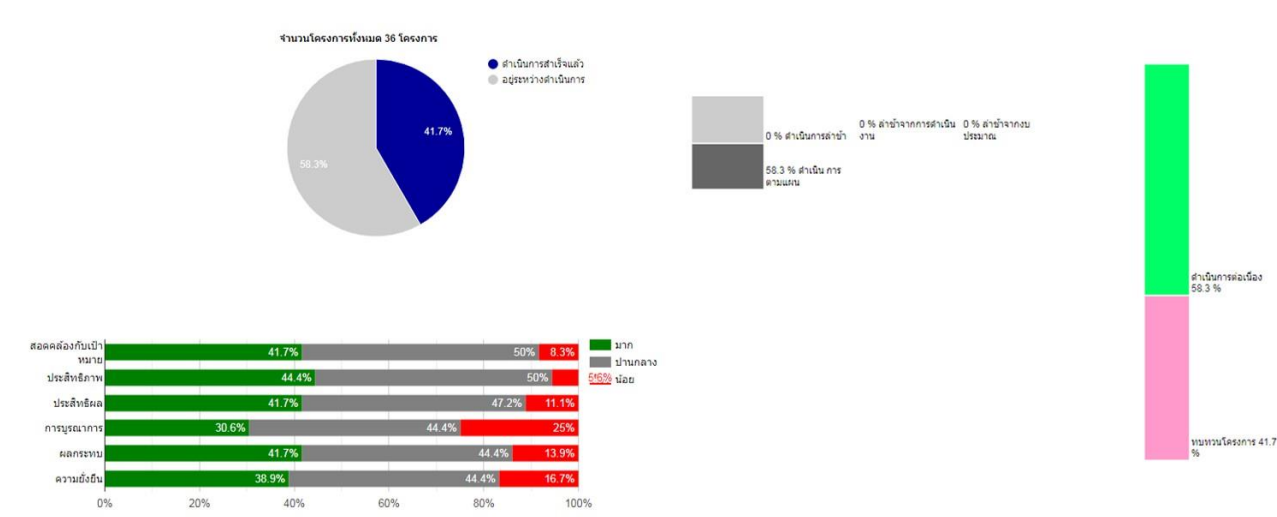
๒) การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล สัตว์ทะเล การประมง และการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และทำให้คุณภาพของน้ำทะเลเสื่อมโทรมลง ซึ่งขยะทะเลที่มีปริมาณสูงเป็นอันดับแรกคือขยะพลาสติก ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตของสัตว์ทะเล การกำจัดขยะที่ไม่ถูกต้อง การขาดจิตสำนึกต่อพื้นที่สาธารณะ การใช้พลาสติกที่ย่อยสลายได้ยาก ขาดแรงจูงใจในการจัดการขยะและการแยกขยะ ตลอดจนขาดมาตรการทางกฎหมายที่ลดการทำให้เกิดขยะอย่างจริงจัง ซึ่งจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับครัวเรือน มากกว่าจะแก้ไขที่ปลายทาง ต้องมีการสร้างนวัตกรรมออกแบบบรรจุภัณฑ์จากวัสดุที่ย่อยสลายได้แทนการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก

๓) การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Planning) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการสำรวจ ศึกษา ข้อมูลธรณีวิทยาทางทะเล เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่ง กระแสน้ำ รวมถึงแหล่งทรัพยากรธรณีทางทะเลในพื้นที่ต่าง ๆ และได้ร่วมหารือถึงขอบเขตการดำเนินการ หน้าที่และอำนาจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อกำหนดการวางแผนเชิงพื้นที่ที่เหมาะสม รวมถึงร่วมกันขับเคลื่อนการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเลและพื้นที่คุ้มครองทางทะเลภายใต้บริบทของเศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy) แต่ในการดำเนินงานเพื่อบรรลุผลในการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ขอบเขตภารกิจในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หน่วยงานที่ส่งเสริมการสร้างรายได้จากการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กับหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่ละหน่วยงานมีกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ หน้าที่และอำนาจที่แตกต่างกัน จึงต้องมีการหารือร่วมกันเพื่อแสวงหาทางออกร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม

๔) การปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ แม้ว่าในช่วงปี ๒๕๖๓ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) มุ่งดำเนินการสร้างความเข้มแข็งด้านงานวิจัยในหลายกลุ่มหลัก รวมถึงการวิจัยภาคเกษตรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ แต่ยังคงประสบปัญหาการต่อยอดงานวิจัยเหล่านั้นไปสู่การใช้ประโยชน์ที่เป็นรูปธรรม จึงควรมีการกำหนดทิศทางการวิจัยให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ เพื่อให้งานวิจัยไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

❖ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลจากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) มีการดำเนินโครงการภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในปี ๒๕๖๓ จำนวน ๓๘๙ โครงการ นำโครงการที่เป็นองค์ประกอบและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน จำนวน ๓๖ โครงการ ผลการดำเนินงาน (ปรากฏตามภาพที่ ๗) พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๑๕ โครงการ (ร้อยละ ๔๑.๗) อยู่ระหว่างการดำเนินโครงการตามแผนงาน จำนวน ๒๑ โครงการ (ร้อยละ ๕๘.๓) และมีโครงการที่ควรดำเนินการต่อเนื่องต่อไป จำนวน ๒๑ โครงการ

ภาพที่ ๗ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๓

สรุปจำนวนโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จคิดเป็น ร้อยละ ๔๑.๗ และมีโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการคิดเป็น ร้อยละ ๕๗.๒ เมื่อพิจารณาถึงการประเมินในมิติต่าง ๆ ๖ มิติ ซึ่งได้แก่ ความสอดคล้อง-จำเป็นเร่งด่วน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ ผลกระทบ และความยั่งยืน สรุปได้ว่า โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีโครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๗ โครงการที่มีประสิทธิภาพมาก ร้อยละ ๔๑.๗ มีประสิทธิภาพปานกลาง ร้อยละ ๕๗.๒ โครงการที่มีประสิทธิผลมาก ร้อยละ ๔๑.๗ มีประสิทธิผลปานกลาง ร้อยละ ๕๗.๒ โครงการที่มีการบูรณาการมาก ร้อยละ ๔๑.๗ มีการบูรณาการปานกลาง ร้อยละ ๕๗.๒ โครงการที่มีผลกระทบมาก ร้อยละ ๔๑.๗ มีผลกระทบปานกลาง ร้อยละ ๕๗.๒ โครงการที่มีความยั่งยืนมาก ร้อยละ ๔๑.๗ และมีความยั่งยืนปานกลาง ร้อยละ ๕๗.๒

❖ ข้อเสนอแนะ เร่งรัด

● ประเด็นทรัพยากรทางบก

◆ **องค์ความรู้ในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้** ให้มีการดำเนินการเป็นรายพื้นที่ ต้องขับเคลื่อนโดยเผยแพร่องค์ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนให้มี “การปลูกพืชที่ต้องอาศัยร่มเงา” หรือ “ทำการเกษตรแบบผสมผสาน” เช่น การปลูกกาแฟ ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร แต่การปลูกเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพต้องอยู่ใต้ร่มเงาไม้ใหญ่ ซึ่งไม้ที่ให้ร่มเงา นอกจากจะช่วยให้ต้นกาแฟได้รับแสงแดดที่เหมาะสมแล้วยังป้องกันการพังทลายของดินอีกด้วย ฉะนั้น การปลูกไม้ยืนต้นหรือไม้ต้นไม้ใหญ่ที่ให้ร่มเงาแก่กาแฟที่ปลูกด้านล่างนั้นจะทำให้ “รัฐได้ป่าและประชาชนได้ที่ทำกิน”

◆ **ส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นแซมในพื้นที่ทำการเกษตร** ส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นแซมในพื้นที่ทำการเกษตรเพื่อฟื้นฟูพื้นที่ทำกินหลังจากทำไร่ข้าวโพดจนดินเสื่อมโทรม ซึ่งภาครัฐและชุมชนจะได้ประโยชน์ร่วมกัน โดยชุมชนจะได้พื้นที่ทำกินอันเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ ในขณะที่ภาครัฐจะได้พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น ควรส่งเสริมให้มี “การปลูกไผ่” ซึ่งเป็นพืชที่ตลาดโลกต้องการใช้เป็นวัตถุดิบหรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในหลายอุตสาหกรรม โดยเฉพาะ “ผงถ่านกัมมันต์จากไผ่” หรือในภาษาอังกฤษเรียกว่า “Activated Carbon” หรือ “Activated Charcoal” ซึ่งเป็นคาร์บอนคุณภาพสูง มีคุณสมบัติในการดูดซับสารพิษ มีราคาสูง เป็นที่ต้องการของตลาด ซึ่งญี่ปุ่นและเกาหลีได้ นำเข้าเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในอุตสาหกรรมยาและเครื่องสำอาง รวมทั้งใช้กรองสี กลิ่น และก๊าซที่ไม่ต้องการในหน้ากากกรองสารพิษ เครื่องกรองน้ำ และเครื่องฟอกอากาศ เป็นต้น

◆ **ส่งเสริมชุมชนที่เห็นความสำคัญของป่าไม้** ส่งเสริมให้ชุมชนที่เห็นความสำคัญของป่าไม้ ได้สามารถอนุรักษ์ไว้จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเชิงเกษตร

และวัฒนธรรม ได้อย่างกลมกลืน เช่น ร่วมปลูกผัก เก็บเห็ด ชมการสาธิตเก็บของป่าหรือเหย้าไข่มดแดง อาทิ ชุมชนบ้านห้วยปลาหลด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้รับการยกย่องให้เป็นชุมชนต้นแบบการฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่ยั่งยืนของประเทศไทย

◆ **ต้องยกระดับศักยภาพของเกษตรกร** ยกระดับศักยภาพของเกษตรกรโดยให้สามารถพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดได้ และที่สำคัญต้องผสมผสานพลังจากภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุน โดยใช้ตลาดนำการฟื้นฟูระบบนิเวศควบคู่กับการสร้างอาชีพและรายได้ ซึ่งปัจจุบันภาครัฐก็มีนโยบายสนับสนุนหรือทำให้ป่ากลายเป็นสินทรัพย์ที่มีมูลค่าเพิ่ม อาทิ “โครงการธนาคารต้นไม้” ของ ธ.ก.ส. เป็นต้น

◆ **การแก้ปัญหาพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน** ต้องติดตามพิจารณาการปรับปรุงแนวเขตพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง และความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหภาพเมียนมา

◆ **การแก้ปัญหาคุณภาพดิน** ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาคือต้นเหตุโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เช่น การให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรแบบยั่งยืน การลดการใช้สารเคมี

◆ **การแก้ปัญหาความซ้ำซ้อนของหน่วยงานรัฐในการกำกับดูแล** ยังคงมีความซ้ำซ้อนกันอยู่ทางเรื่องการบริหารจัดการและพื้นที่ที่ดูแล ทำให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลและการบริหารจัดการในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นควรมีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการเร่งพัฒนาปรับปรุงฐานข้อมูลของแนวเขตที่ดินป่าไม้ที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้เป็นเอกภาพอยู่บนฐานข้อมูลชุดเดียวกันเพื่อให้เกิดฐานข้อมูลกลางของประเทศในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐาน

◆ **ดำเนินการถอดบทเรียนการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองจากการทำแร่** หลังจากการศึกษาและประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการแร่โพแทช โดยดำเนินการแจ้งที่ปรึกษาและการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ ในพื้นที่วิกฤตจังหวัดสระบุรีแล้ว การถอดบทเรียนการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง จะทำให้ทราบว่ามิใช่ข้อใดเป็นส่วนที่สามารถปรับปรุงแก้ไขเพื่อการพัฒนาได้อีก

● ประเด็นทรัพยากรน้ำ

◆ **สรุปประเด็นที่สำคัญที่ต้องดำเนินการ** ก็คือ การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการน้ำตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับพื้นที่ โดยการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศ การวางแผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์น้ำและความร่วมมือจากภาคประชาชนเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารจัดการน้ำผิวดิน/ใต้ดินนำมาใช้ร่วมกัน (conjunctive use) ให้แพร่หลาย

◆ **การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย**

กรณีการใช้ประโยชน์พื้นที่อ่างเก็บน้ำ เพื่อจะได้ทำให้พื้นที่รอบขอบอ่างเก็บน้ำ มีการแบ่งปันกันทำกินตามสัดส่วนที่พอเหมาะโดยไม่ต้องให้กรรมสิทธิ์และการผูกขาด ในทำนองเดียวกันพื้นที่อ่างเก็บน้ำช่วงปีที่มีความแห้งแล้ง ก็น่าที่จะพิจารณาให้มีการสามารถขุดลอกโดยให้เกษตรกรหรือเอกชนลงทะเลียนกับหน่วยงานที่ดูแลอ่างเก็บน้ำ ทำการขุดลอกในบริเวณพื้นที่ปลอดภัย (safe zone) และไม่มีผลต่อความมั่นคงของเขื่อนได้ จะได้นำดินตะกอนที่มีธาตุอาหารสูงที่ตกจมอยู่หน้าไปใช้ประโยชน์ และเป็นการประหยัดการขุดลอกอ่างเก็บน้ำของหน่วยงานที่ดูแล และยังเพิ่มความจุน้ำในอ่างเท่ากับปริมาตรดินที่ขุดออกไปเพิ่มเติมอีกด้วย

กรณีฝ่ายชุมชน การพัฒนาที่ยั่งยืน มิได้จำเป็นต้องเกิดขึ้นด้วยวิธีของรัฐอย่างเดียว การแก้กฎหมายให้ชาวบ้านและเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน รัฐต้องช่วยปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ให้ไหลลื่น เพื่อให้ชุมชนและสรรพสิ่งอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนได้ กรณีฝ่ายชุมชนอาสาประชาร่วมใจ กรณีป่าครอบครัว กรณีการแก้ปัญหาการอยู่ร่วมกันของคน สัตว์ และป่า และการแก้ปัญหาแบบบูรณาการนี้ “องค์ความรู้กับบุคลากร มิใช่ปัญหา แต่ปัญหาคือ ต้องหาเจ้าภาพหลักในการบูรณาการให้เจอ

- **ประเด็นทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**

- ◆ **สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน** ต้องสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การออกนโยบายการจัดทำแผนและร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนเอง เพื่อการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยป่าชายเลนและชายฝั่งทะเล(หาดทราย)ที่มีปัญหา ต้องเชิญชวนหน่วยงานในพื้นที่และภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งเครือข่ายประชาชนให้เข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ให้ความรู้และข้อคำแนะนำ จะมีโอกาสฟื้นฟูป่าชายเลนและชายฝั่งทะเลได้ดียิ่งขึ้นโดยไม่ต้องรอนงบประมาณ

- ◆ **การบูรณาการความร่วมมือ** ต้องมีการบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนในการจัดการชายทะเลอย่างเป็นระบบและยั่งยืน การจัดเสวนาระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การประกาศปฏิญญาจัดการลดชายทะเลระหว่างหน่วยงานของรัฐ กับภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีส่วนได้เสีย

- ◆ **การป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล** โดยมีการจัดแบ่งพื้นที่เร่งด่วน และกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้ชัดเจน โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีแผนงานป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งและป่าชายเลน

- ◆ **การปรับแผนการท่องเที่ยว** ต้องมีมาตรการปรับแผนการท่องเที่ยวที่กระทบทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะทรัพยากรทางทะเลให้สอดคล้องกับการหยุดพักให้ธรรมชาติได้ฟื้นตัวในช่วงปี และเป็นไปตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

◆ **พื้นที่อนุรักษ์ในทะเลอันดามัน** ติดตามศึกษาสถานภาพแหล่งอนุรักษ์ทะเลอันดามัน รวมทั้งความพร้อมในการดำเนินการให้ครอบคลุมและชัดเจนก่อนที่จะเสนอขึ้นเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติต่อไป

◆ **ควรตรากฎหมายเพื่อแก้ปัญหาอย่างทันท่วงที** การดำเนินงานในด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีความเกี่ยวข้องกับมาตรการและกฎหมายหลายฉบับซึ่งต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อสภาพการที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ ที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคี ยังเกิดความล่าช้าในการดำเนินงานในหลายส่วน ดังนั้น ควรตรากฎหมายหรือมาตรการต่าง ๆ มาใช้เป็นการชั่วคราว เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาได้ทันท่วงทีและเพื่อนำปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการออกกฎหมายดังกล่าวมาปรับปรุงและแก้ไขร่างกฎหมายที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคต

● **ประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพ**

◆ **การทำข้อกฎหมายให้ชัดเจน** การดำเนินงานในระยะต่อไป ควรมุ่งเน้นการกำหนดกฎหมายนโยบายมาตรการข้อบัญญัติต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนในการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพของชาติ

◆ **จัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อประสานงานและบูรณาการกับทุกภาคส่วน** ในการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ให้ครอบคลุมในทุกมิติ

◆ **การพัฒนาฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ** ให้มีความครบถ้วน และสามารถเข้าถึง และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในมิติต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืน

◆ **กรณีป่าครอบครัว** ป่าครอบครัว ไม่ใช่ ป่าชุมชน แต่เป็นพื้นที่ป่านอกเขตอนุรักษ์ ตั้งอยู่ในเขตที่ดินส่วนบุคคลที่ถูกต้องตามกฎหมาย ตาม พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ.๒๕๖๒ ในมาตรา ๗ อนุญาตให้ปลูกไม้เศรษฐกิจต่าง ๆ ได้

ชุมชนพื้นที่ จ.สกลนคร ตั้งชื่อป่าว่า “ป่าครอบครัว” ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้ประเทศ และเนื่องจากพื้นที่ไม่รกร้างว่างเปล่า จึงต้องการขึ้นทะเบียนว่าเป็นพื้นที่ป่าเศรษฐกิจชุมชน และไม่ต้องเสียภาษีที่ดิน เพื่อจะได้กระจายแนวคิด ป่าครอบครัวนี้ให้ปลูกกันได้ในพื้นที่โฉนดของบุคคลได้ทั่วกัน

ปัญหาอยู่ที่คำจำกัดความของคำว่า “ป่าครอบครัว” ซึ่งเป็นคำที่ประชาชนชาวบ้านกำหนดขึ้นมาเองนี้ ไม่ได้สอดคล้องกับ ชื่อป่าที่จะได้รับการยกเว้นภาษีที่ดิน ซึ่งถูกจัดเป็นที่ดินว่างเปล่าที่ต้องเสียภาษี เรื่องนี้ถ้าหน่วยงานราชการไหนตัวให้ทัน สามารถช่วยสร้างบรรยากาศที่ประชาชนที่มีความตั้งใจดี ช่วยกันปลูกป่าให้ประเทศได้อย่างมากมาย ซึ่งกำลังหารือกันอยู่ในระดับกรมและกระทรวง

สำนักงานเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (BEDO) เป็นผู้ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวนอกเขตอนุรักษ์ ทำให้พื้นที่ป่าธรรมชาติของประเทศเพิ่ม ใช้ประโยชน์ได้จากป่าที่ปลูก ก่อให้เกิด ecosystem service ในระบบธรรมชาติได้เป็นอย่างดี

● **ประเด็นสิ่งแวดล้อม**

◆ **การบูรณาการในการขับเคลื่อน Circular Economy** การดำเนินการในระยะต่อไปควรมุ่งเน้นในการแก้ปัญหาโดยบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการจัดการปัญหามลพิษทั้งระบบ การเข้าสู่ Circular economy ของประเทศ โดยเฉพาะการผลิตของภาคอุตสาหกรรม เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และที่สำคัญ เศรษฐกิจหมุนเวียนที่แท้จริงจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากภาครัฐ เอกชน ประชาชน ไม่ทำหน้าที่ร่วมกันอย่างเข้มแข็งทั้งกระบวนการผลิตสินค้า มิใช่เป็นเพียงวาทกรรมเพื่อสร้างภาพพจน์ขององค์กรให้ดูทันสมัยเท่านั้น แต่ต้องลงมือทำอย่างจริงจังทุกภาคส่วน

◆ **การจัดการมลพิษในอากาศ**

(๑) กรณีแก้ปัญหามลพิษทางอากาศในเมืองใหญ่ PM 2.5, PM 10 ต้องกล้าหาญในการตัดสินใจ และแก้ไขให้ตรงจุด ด้วยการทำให้โครงการเปลี่ยนเชื้อเพลิงและเครื่องยนต์รองรับเชื้อเพลิงมาตรฐาน Euro 4 และ Euro 5 และต้องมีเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในการปฏิรูปโครงการนี้ คล้ายโครงการบ้านหลังแรก รถคันแรก เป็นต้น

(๒) กรณีแก้ปัญหามลพิษทางอากาศภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อเสนอแนะในด้านการบัญชาการและบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกัน ฝุ่นละออง และดับไฟ การจัดหาและสนับสนุนด้านอัตรากำลัง อุปกรณ์ เชื้อเพลิง ยานพาหนะ และงบประมาณ การส่งเสริมทางเลือกอาชีพและการกำจัดเศษวัสดุภาคการเกษตร โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนและทุกภาคส่วน ส่งเสริมการหลักวิชาการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา การฟื้นฟูสภาพป่าที่ไฟไหม้ และการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน

(๓) กรณีการแก้ปัญหาสถานการณ์หมอกควันภาคใต้ ในปี ๒๕๖๓ มีการเตรียมความพร้อมในการประสานงานเพื่อรักษาระดับน้ำในป่าพรุและดับไฟป่าพรุ การจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกัน และแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันภาคใต้(ส่วนหน้า) การบูรณาการและสร้างเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วนในการเฝ้าระวังไฟ การบริหารจัดการป่าพรุอย่างยั่งยืนด้วยการเร่งสร้างการรับรู้/ความเข้าใจถึงความสำคัญของป่าพรุ ผลกระทบจากไฟป่าและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการดูแลป่าพรุด้วยวิถีใหม่ (New Normal) ให้ชุมชนในพื้นที่พรุและโดยรอบอยู่ร่วมกับธรรมชาติ การประสานกรมชลประทานและหน่วยงานในพื้นที่เพื่อเฝ้าระวังและรักษาระดับน้ำในพื้นที่ป่าพรุให้เหมาะสม การประสานกระทรวงการต่างประเทศและสำนักเลขาธิการอาเซียนเพื่อหารือกับภูมิภาคอาเซียนถึงแนวปฏิบัติที่ชัดเจน แสดงจุดยืนให้ความร่วมมือ/สนับสนุนการแก้ไขปัญหาภายใต้กลไกข้อตกลงอาเซียนเรื่อง

มลพิษจากหมอกควันข้ามแดน และการประสานหน่วยงานด้านสาธารณสุขเพื่อระวังผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

โครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการความร่วมมือกับ GISTDA ในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม เมื่อ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓ เข้าร่วมโครงการระบบดาวเทียมสำรวจเพื่อการพัฒนา (THEOS-2) ของ GISTDA โดย คพ. เป็น Co-Development ในด้านการจัดการภัยพิบัติ โดยเฉพาะปัญหาฝุ่นละออง PM 2.5 ปัญหาการจัดการขยะ และมลพิษทางทะเล รวมถึงการพัฒนา ระบบประเมินการปล่อยมลพิษ (Emission Inventory) จากการใช้เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ความร่วมมือไทย-ญี่ปุ่น ด้านการจัดการคุณภาพอากาศ ระยะที่ ๑ (Thailand-Japan Clean Air Partnership Project : JTCAP) โครงการบูรณาการและพัฒนา Application AIR4Thai ประสิทธิภาพการทำงานที่ดียิ่งขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีและดีไซน์ที่ทันสมัยขึ้น สามารถค้นหาตำแหน่งปัจจุบันของผู้ใช้งานได้ เป็นต้น

- ◆ **สร้างความรู้ความเข้าใจและการร่วมมือกัน** ของทุกภาคส่วนในการดำเนินการโดยยึดกรอบแนวคิดการป้องกันไว้ก่อน เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า

- ◆ **การสร้างจิตสำนึก** ความรับผิดชอบโดยเฉพาะในระบบในระดับปัจเจกที่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง

- ◆ **สร้าง Application “ระบบการเป็นหูเป็นตาทั่วหน้าทั่วไร”** เมื่อชาวบ้านพบผู้กระทำผิดในพื้นที่ชนบทหรือชุมชนห่างไกล ให้สามารถแจ้งเข้าสู่ ระบบและกระบวนการสืบสวนและตรวจสอบได้ทันทีที่นำไปสู่กระบวนการของศาลสิ่งแวดล้อมได้ทันที จะมีผู้แจ้งเบาะแสในลักษณะจิตอาสา Active Citizen โดยผ่าน application อีกมาก ทั้งเรื่องการลักลอบทิ้งขยะ น้ำเสีย ปล่อยควันพิษในที่สาธารณะ

- ◆ **การพัฒนาสู่ความเป็นสากล** ได้แก่ การพัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีเกณฑ์การประเมินตัวชี้วัดด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีมาตรฐานเทียบเท่ากับประเทศอื่นโดยปรับให้เข้ากับบริบทของประเทศและคุณภาพชีวิตของคนไทยให้สูงขึ้นได้ตามหลักวิชาการอย่างเป็นสากล

- **ประเด็นระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**

- ◆ **เร่งรัดการออกกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ทั้งพระราชบัญญัติและอนุบัญญัติให้แล้วเสร็จตามกำหนดกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ต้องจัดทำ/หรือปรับปรุงกฎหมาย จำนวน ๓๕ ฉบับ จัดทำแล้วเสร็จจำนวน ๑๓ ฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.

๒๕๖๒ พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

◆ **ติดตามกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ จำนวน ๒๒ ฉบับ** เช่น กฎหมายว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ กฎหมายว่าด้วยจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวทางประชารัฐ กฎหมายว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

◆ **ติดตามการจัดทำกรอบและแนวทางการพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ซึ่งครอบคลุมถึงการรับรองสิทธิ กลไกการพัฒนาระบบ SEA การสนับสนุน SEA ที่เป็นรูปธรรม พร้อมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจากภาคประชาชน**

(๖) แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖
“การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ”

❖ บริบทของแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ นี้ มีหลักการพัฒนาสำคัญเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายดังกล่าว คือ การปรับเปลี่ยนภาครัฐให้เป็น **“ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม”**

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ นี้ได้นำกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ อาทิ (๑) การปรับปรุงโครงสร้างบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีความเหมาะสมกับบทบาทภารกิจพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา (๒) การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ (๓) การพัฒนาระบบบริหารกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ (๔) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกภาคส่วนในสังคม ต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตความมั่งคั่งและสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิงตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) (๕) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ให้ทันสมัย มีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและเป็นสากล นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมไม่เลือกปฏิบัติ สามารถอำนวยความยุติธรรมตามหลักนิติธรรม พร้อมกันนี้กฎหมายต้องมีความชัดเจนและมีเพียงเท่าที่จำเป็น (๖) การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่และระบบการทำงานด้วยวัฒนธรรมแบบดิจิทัล (Digital Culture) เข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าโดยปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้ง (๗) มีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส ตามแนวทางรัฐบาลเปิด (Open Government) โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่งคั่ง และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิงตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

❖ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็นแรก คือ การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจของโลก ด้านเทคโนโลยีและกระแสประชาธิปไตย ทำให้ประชาสังคมมีบทบาทต่อการบริหารจัดการภาครัฐมากขึ้น นอกจากนี้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ส่งผลให้องค์กรกลางด้านการบริหารงานบุคคลของภาครัฐทุกประเภทต้องปรับกระบวนการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตาม **ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal)** ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และด้านกฎหมายที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ ได้แก่ (๑) ประสิทธิภาพการบริการภาครัฐ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการทำงานเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ รัฐบาลดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ดังกล่าว ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นโอกาสต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐอย่างเต็มรูปแบบทั้งระบบ พร้อมทั้งจัดทำ Big Data ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ในระดับนโยบายของรัฐ นำไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล มีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส ตามแนวทางรัฐบาลเปิด (Open Government) (๒) การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินบางกิจกรรม โดยเฉพาะแผนการพัฒนาจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (High Performance) ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดการประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยราชการส่วนกลางและหน่วยราชการในพื้นที่ (สำนักงาน ก.พ.ร. และกระทรวงมหาดไทย) รวมทั้งยังไม่มีมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลการกำกับดูแล การบริหารราชการแผ่นดินอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การแปลงนโยบายไปสู่ การปฏิบัติเกิดความคลาดเคลื่อนและต้องมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมต่อการปฏิรูปโครงสร้างและระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค (ทั้งระบบงาน งบประมาณ และกำลังคน)

ประเด็นที่ ๒ ข้อสังเกตจากรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศประจำปี ๒๕๖๓ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ผลการดำเนินการส่วนใหญ่มีสถานะความสำเร็จต่ำกว่าค่าเป้าหมาย รวมทั้งมีประเด็นการปฏิรูปที่มีค่าสถานการณ์บรรลุเป้าหมายลดลงจากปี ๒๕๖๒ ได้แก่ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ในประเด็นกำลังคนภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม และสมรรถนะสูง และแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ในประเด็นมีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ ๓ จากสภาพข้อเท็จจริงที่ปรากฏต่อสาธารณะของสังคมไทย พบว่ายังคงมีความขัดแย้งอันเนื่องมาจากเรื่องการทุจริต คอร์รัปชัน และ ความเหลื่อมล้ำของการบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในบางเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับค่าการประเมินตามดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Index : WGI) มิติด้านความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ และมิติด้านการควบคุมปัญหาทุจริตประพตติมิชอบของประเทศไทยมี

คะแนนลดลงจาก ปี ๒๕๖๑ ทั้งนี้สะท้อนถึงการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานภาครัฐ ยังคงต้องมีการปรับปรุงโดยการเลือกใช้วิธีการ และเครื่องมือ ตลอดจนการประยุกต์ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมต่อไป

โดยสรุป จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ในช่วงระยะเวลา ๑ ปี ที่ผ่านมา แสดงให้เห็นทั้งในมิติของการเพิ่มโอกาส และการลดอุปสรรคต่อการดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมาย และ เป็นประเด็นความท้าทายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ในระยะต่อไป

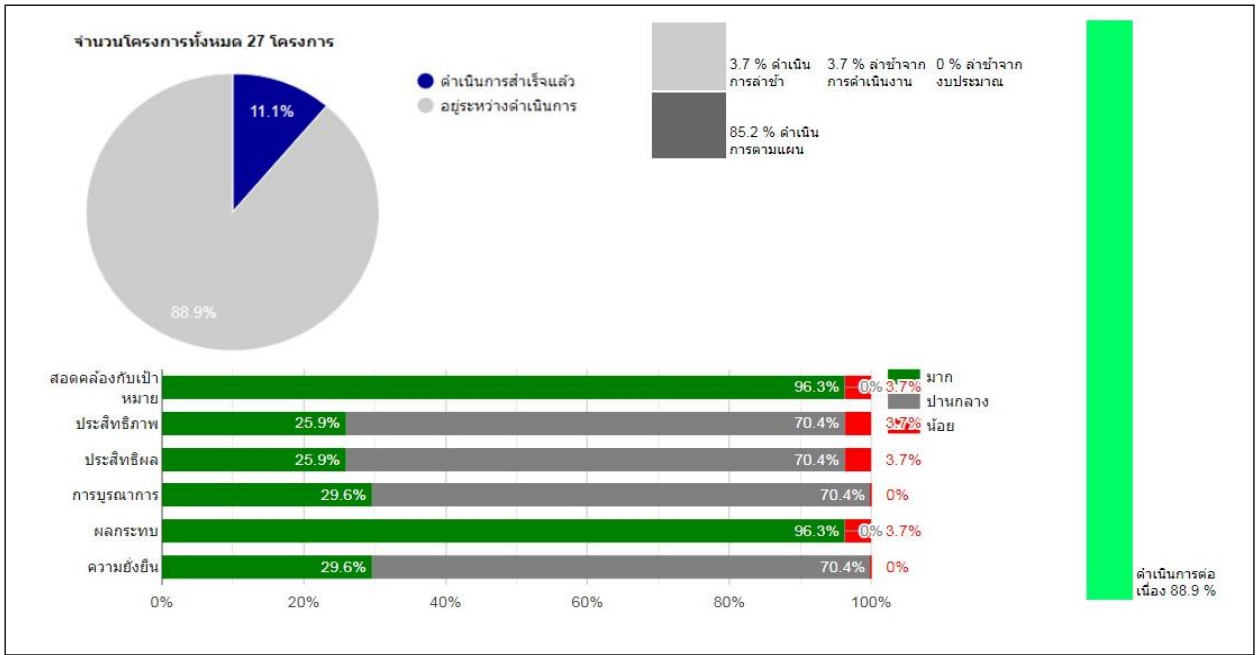
❖ ประเด็นท้าทายของการดำเนินการในอนาคต

- **แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน** ควรดำเนินการให้เกิดระบบการบริหารงานภาครัฐที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ (๑) การนำหลักการบริหารผลการปฏิบัติงาน (Public Sector Performance Management) มาใช้เพื่อกำหนดแนวทาง การพัฒนาให้เกิดระบบการบริหารงานภาครัฐที่ดี มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทั้งในมิติของแผนงานงบประมาณ บุคลากร และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างคุณค่าทั้ง ในเรื่องของความเท่าเทียม ความร่วมมือ ความยุติธรรมทางสังคม และความโปร่งใส (๒) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการการให้บริการแก่ประชาชนทั้งระบบ เช่น ระบบการบริหารทรัพยากรขององค์กร (Enterprise Resource Planning: ERP) การรายงานผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาระบบ Big Data การสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนเพื่อให้องค์กรภาครัฐมีขนาดกะทัดรัด มีกำลังคนในขนาดที่เหมาะสม มีสมรรถนะสูงและมีการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีมาตรฐานและเป็นธรรม นำไปสู่ความไว้วางใจของประชาชน (Public Trust)

- **แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย** ควรมีการเร่งรัดให้มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปฏิรูปการศึกษาด้านกฎหมายเพื่อให้ได้ผู้ประกอบการวิชาชีพที่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย มีคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามหลักนิติธรรม

❖ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

จากข้อมูลระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการดำเนินโครงการในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และ ด้านกฎหมาย ทั้งหมดจำนวน ๙๙๕ โครงการ นำโครงการที่เป็นองค์ประกอบและส่งผลกระทบต่อ การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน จำนวน ๒๗ โครงการ ผลการดำเนินงาน (ปรากฏตามภาพที่ ๘) พบว่า มีโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๓ โครงการ (ร้อยละ ๑๑.๑) อยู่ระหว่างการดำเนินโครงการตามแผนงาน จำนวน ๒๔ โครงการ (ร้อยละ ๘๘.๙) และมีความล่าช้าจากการดำเนินงาน จำนวน ๑ โครงการ มีโครงการที่ควรดำเนินการต่อเนื่องต่อไป จำนวน ๒๔ โครงการ

ภาพที่ ๘ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปี ๒๕๖๓

● **ข้อเสนอแนะ เร่งรัด** ในการดำเนินงานในห้วงปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ เพื่อสนับสนุนการบรรลุ เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และรายงาน ความคืบหน้าผลการดำเนินโครงการดังกล่าวต่อวุฒิสภาอย่างต่อเนื่อง

◆ **ควรเร่งรัดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล** ในการบริหาร ราชการแผ่นดิน ในทุกหน่วยงาน อย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็น วัฒนธรรมการทำงานแบบดิจิทัล (Digital Culture) เพื่อให้การบริการภาครัฐสะดวก รวดเร็ว มีผลสัมฤทธิ์สูง และตอบโจทย์ชีวิตประชาชน รวมทั้ง ระบบข้อมูลภาครัฐมีมาตรฐาน ทันสมัยและเชื่อมโยงกัน ก้าวสู่รัฐบาลดิจิทัลอย่างยั่งยืน โครงการที่สำคัญที่ ควรดำเนินการต่อเนื่อง ได้แก่

๑) โครงการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ ควรเร่งรัดให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยทางไซเบอร์รวมทั้งข้อมูลส่วนบุคคล

๒) โครงการกำกับดูแลบริการเกี่ยวกับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล และลายมือชื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ควรดำเนินการต่อเนื่องให้สามารถใช้งานได้สมบูรณ์

๓) โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริการแก่ภาค ประชาชน และภาคธุรกิจ ควรดำเนินการต่อเนื่องโดยเพิ่มประเภทบริการให้ครอบคลุมทุกบริการ ของหน่วยงานที่ให้บริการสาธารณะมากขึ้น

๔) โครงการพัฒนาการให้บริการในรูปแบบดิจิทัลกับผู้ใช้บริการโดยเร่งรัดการจัดทำบัญชี ข้อมูล (Data Catalog) ให้ครบทุกหน่วยงาน

๕) โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อการบริหารจัดการภาครัฐ ควรดำเนินการต่อเนื่อง และเร่งรัดส่วนราชการใช้งานแพลตฟอร์มมากขึ้น การนำเทคโนโลยี 5G เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงาน และให้มีการพัฒนาเกตเวย์บริการดิจิทัล (Digital Service Gateway) ให้เป็นศูนย์กลางการรวบรวมบริการดิจิทัลทั้งของภาครัฐและเอกชน

๖) โครงการจัดทำระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ และควรเพิ่มการดำเนินโครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรขององค์กรด้วยระบบ (Enterprise Resource Planning: ERP) เพื่อให้มีการจัดหาและใช้ทรัพยากรเพื่อการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ

◆ **ควรเร่งรัดให้มีระบบบริหารผลการปฏิบัติงานภาครัฐ (Public Sector Performance Management) และระบบการบริหารทรัพยากรขององค์กร (Enterprise Resource Planning: ERP) มาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อการปรับโครงสร้างองค์กร และระบบงานบริหารงานบุคคลภาครัฐให้ กะทัดรัด กำลังคนภาครัฐมีขนาดเหมาะสม มีสมรรถนะสูง และมีการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) และระบบงานมีผลสัมฤทธิ์สูงนำไปสู่การมีวัฒนธรรมการทำงานที่โปร่งใส มุ่งผลสัมฤทธิ์และ ผลประโยชน์ส่วนรวมพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โครงการสำคัญที่ ควรดำเนินการต่อเนื่อง ได้แก่**

๑) โครงการพัฒนาระบบตำแหน่งและการบริหารกำลังคนภาครัฐ ควรดำเนินการต่อเนื่อง โดยมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ผ่านระบบกลางที่มีมาตรฐานซึ่งจะเป็นหลักฐานที่สะท้อนความเป็นจริง (Facts) และใช้เป็นเครื่องมือในการให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาล รักษาคนดี คนเก่งไว้ในระบบคุณธรรม (Merit System)

๒) โครงการเตรียมและพัฒนากำลังคนคุณภาพ ควรดำเนินการต่อเนื่องในวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่โปร่งใส มุ่งผลสัมฤทธิ์ และ ผลประโยชน์ส่วนรวม

๓) ควรเพิ่มเติมการดำเนินโครงการกำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของ หน่วยงานภาครัฐ อย่างเป็นระบบ (Performance Management System) (ทั้งในด้านการวางแผนงาน การติดตามผลการปฏิบัติงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน และการทบทวนผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้มี ข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ ขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

๔) ควรพัฒนาต่อยอดระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) ที่เป็นเครื่องมือ หลักในการรายงานเพื่อการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด ให้เป็นระบบกลางในการรายงานและติดตามผลการ ดำเนินการตามระบบบริหารผลการปฏิบัติงานภาครัฐ (Public Sector Performance Management) และระบบการบริหารทรัพยากรขององค์กร (Enterprise Resource Planning: ERP) เพื่อการกำกับดูแล และการพัฒนาต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ

◆ **เร่งรัด การพัฒนา ปรับปรุง กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย**

๑) ควรเร่งรัด การพัฒนากฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติกระจายหน้าที่และอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. รวมทั้ง ควรเร่งรัดการปรับปรุงกฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒) ควรเร่งรัดการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่ เร่งรัดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะระบบกลาง มาเป็นกลไกช่วยส่งเสริมการดำเนินการดังกล่าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย อีกทั้งยังจะทำให้การให้บริการประชาชนเป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

๓) ควรเร่งรัดการปฏิรูปการจัดการศึกษาด้านกฎหมาย เพื่อเป็นการเตรียมและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมาย คุณภาพให้มีความเป็นมืออาชีพ สร้างวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์ และผลประโยชน์ส่วนรวม

กล่าวโดยสรุป ภาครัฐต้องมุ่งเน้นในการเป็นองค์กรดิจิทัลโดยการนำเทคโนโลยี 5G เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงาน รวมทั้งพัฒนาแพลตฟอร์มและการเชื่อมโยงข้อมูล ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ และใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำข้อมูลเพื่อการกำหนดนโยบายต่อไป **รวมถึง** ต้องมุ่งเน้นการใช้กลไก “ประชารัฐ” ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานภาครัฐ เพื่อสร้างดุลอำนาจในกระบวนการพัฒนาบนพื้นฐานที่เท่าเทียมก่อให้เกิดความไว้วางใจและร่วมมือในการดำเนินการอย่างสร้างสรรค์ โดยนำหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หลักการบริหารผลการปฏิบัติงาน (Public Sector Performance Management) และระบบการบริหารทรัพยากรขององค์กร (Enterprise Resource Planning: ERP) มาเป็นกรอบในการดำเนินการเพิ่มศักยภาพของภาครัฐในฐานะผู้ให้บริการสาธารณะให้มีสมรรถนะสูง ในขณะที่เดียวกันก็จะสามารถลดขนาดองค์กรและอำนาจรัฐที่ไม่มีความจำเป็นลงได้ **ทั้งนี้** ต้องมีการปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัย และการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และควรนำระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSUR) มาพัฒนาต่อยอดให้เป็นระบบกลางในการรายงานและติดตามผลของการดำเนินการเพื่อประเมินผลความสัมฤทธิ์ และความคุ้มค่า ของการพัฒนาดังกล่าว

หน้าว่าง

๒.๒ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

การติดตามผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ๑๒ ด้าน ได้แก่

- ๑) ด้านการเมือง
- ๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
- ๓) ด้านกฎหมาย
- ๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม
- ๕) ด้านเศรษฐกิจ
- ๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๗) ด้านสาธารณสุข
- ๘) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๙) ด้านสังคม
- ๑๐) ด้านพลังงาน
- ๑๑) ด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- ๑๒) ด้านการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา)

จากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform : eMENSCR) มีผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ดังนี้

หน้าว่าง

๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

๑.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

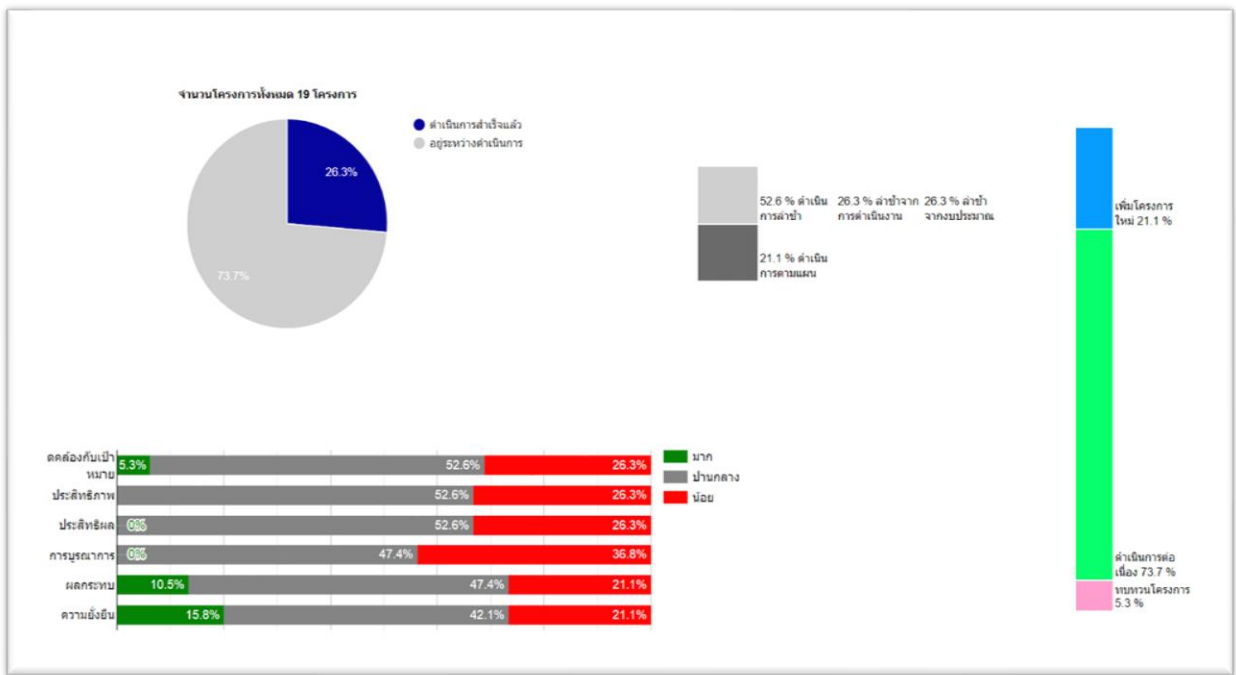
เป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง คือ ประเทศชาติและสังคมต้องมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ภายใต้แผนการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ๕ ประเด็นการปฏิรูป ไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ กลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีและการรู้จักสามัคคีของสังคมไทย ประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม ประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมเพื่อการปฏิรูปประเทศ และประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ การสร้างรัฐธรรมนูญชาติปีใด แต่การขับเคลื่อนแผนงานและโครงการในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองดังกล่าวที่ผ่านมาโดยภาพรวมแล้วเห็นว่า สุ่มเสี่ยงและไม่ตอบสนองต่อการบรรลุเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับความสามัคคีปรองดอง ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากมีเหตุปัจจัยหลายประการ เช่น ขาดหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติหรือขาดการบูรณาการแผนงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โครงการหรือกิจกรรมที่นำไปสู่การปฏิบัติตามแผนภาพรวมส่วนใหญ่เป็นภารกิจปกติหรือแผนงานประจำของหน่วยงานขาดงบประมาณรองรับในการขับเคลื่อนตามแผน และปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19)

๑.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

ปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างกว้างขวางและรุนแรง และกระทบต่อแผนการปฏิรูปประเทศทุกด้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะในเชิงเศรษฐกิจ รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีในฐานะฝ่ายบริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทุ่มเทสรรพกำลังต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เช่น ปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ ปัญหาการประกอบอาชีพ ปัญหารายได้ของประชาชนที่ลดลงหรือไม่เพียงพอต่อการยังชีพ ปัญหาการว่างงานหรือตกงานอันเนื่องมาจากการเลิกจ้างของบริษัทหรือห้างร้านต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีจึงได้กำหนดมาตรการในการช่วยเหลือเยียวยาประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งใช้งบประมาณจำนวนมากและรวมถึงการกู้เงินด้วย นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยเชิงโครงสร้างที่เป็นปัญหาเรื้อรังมานาน เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำและการกระจาย

รายได้ของภาคครัวเรือน และรวมถึงปัญหาหนี้ครัวเรือน เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวล้วนเป็นความท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองทั้งสิ้น รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีในฐานะฝ่ายบริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการแก้ไขปัญหาที่ได้กล่าวมาและเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาให้เป็นที่ยอมรับโดยคำนึงถึงหลักกฎหมาย สิทธิและเสรีภาพ และเห็นว่าเมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการเมืองปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บ้านเมืองมีความสุข และประชาชนฐานรากมีความเข้มแข็งแล้วองคาพยพเกี่ยวกับการเมืองด้านอื่น ๆ จะมีความเข้มแข็งตามไปด้วย

๑.๓) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด

ภาพที่ ๙ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ประจำปี ๒๕๖๓

๑.๔) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง (ฉบับปรับปรุง) ได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญไว้ ๕ กิจกรรมปฏิรูป ได้แก่ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยสถาบันพระปกเกล้า เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะทุกระดับ โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ โดยสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมือง

โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การปรับปรุงโครงสร้างและเนื้อหาของรัฐธรรมนูญเพื่อการปฏิรูป โดยสถาบันพระปกเกล้า เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก นอกจากนี้มีข้อเสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนปฏิรูปประเทศด้านการเมือง (ฉบับปรับปรุง) ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. ทั้งนี้ กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ และข้อเสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว กำหนดระยะเวลาดำเนินการให้สำเร็จภายในปี ๒๕๖๕

แม้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง (ฉบับปรับปรุง) ได้กำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และรวมถึงการจัดสรรงบประมาณรองรับเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปไปแล้วก็ตามและถือได้ว่าเป็นจุดแข็งและโอกาสที่จะดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ แต่สิ่งที่สำคัญที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และรวมถึงหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการจะต้องพิจารณาให้ความสำคัญเป็นพิเศษ คือ การแปลงแผนกิจกรรมปฏิรูปทั้ง ๕ กิจกรรมปฏิรูปไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จภายในปี ๒๕๖๕ นั้น ประการหนึ่งที่สำคัญ คือ การพิจารณาคัดเลือกแผนงานและโครงการจะต้องมิใช่เป็นไปในลักษณะภารกิจหรืองานประจำของหน่วยงาน แต่จะต้องคำนึงถึงเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองด้วย คือ ประเทศชาติและสังคมต้องมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งนี้ สิ่งที่เป็นจุดอ่อนหรืออุปสรรคสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย เช่น ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ประชาชนยังคงมีความเชื่อ ความเข้าใจ และทัศนคติที่แตกต่างและขัดแย้งกัน และปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ (COVID - 19) ที่ยังคงส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างกว้างขวางและรุนแรง และกระทบต่อแผนการปฏิรูปประเทศทุกด้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้โดยเฉพาะในเชิงเศรษฐกิจ กล่าวคือ トラบิใดที่ปากท้องของประชาชนยังคงหิวโหย ย่อมเป็นช่องว่างและเป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม และปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้ง่าย เปรียบเสมือนเป็นเชื้อไฟที่พร้อมจะประทุได้ตลอดเวลา เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปัญหาดังกล่าวเป็นความท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองอย่างยิ่ง

การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองในระยะต่อไป คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา ในฐานะที่เป็น คณะกรรมาธิการผู้รับผิดชอบหลักในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง (วงกลมแดง) จะต้องปรับแผนการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักตามแผนกิจกรรมปฏิรูปที่จะต้องแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ของแต่ละกิจกรรมปฏิรูปภายในปี ๒๕๖๕ นอกจากนี้ รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีในฐานะฝ่ายบริหารควรเร่งสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบรรลุผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง คือ ประเทศชาติและสังคมต้องมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด
แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๒.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

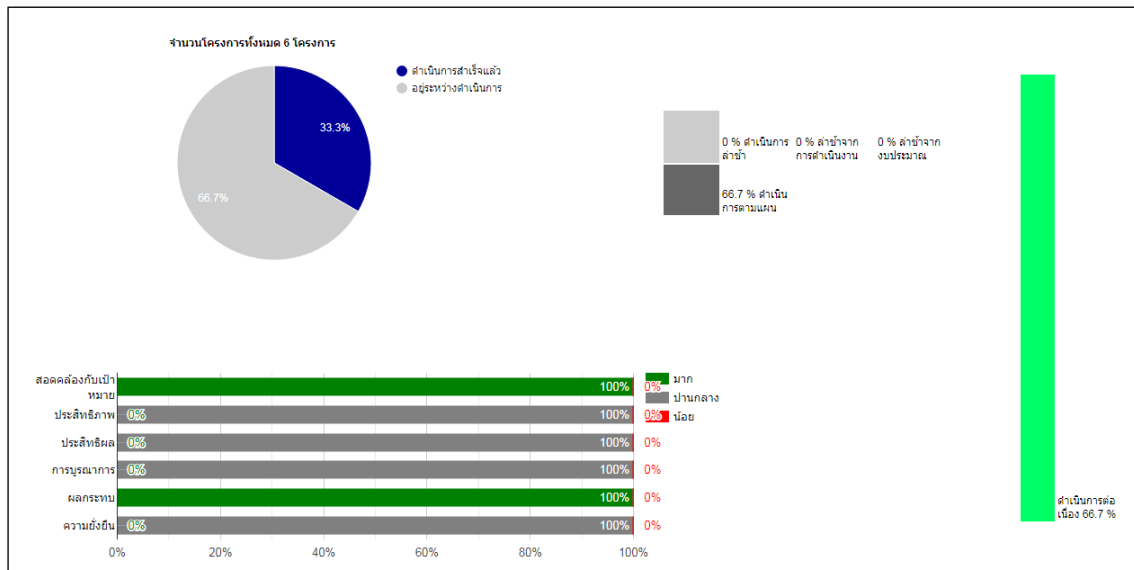
(๑) การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) ส่งผลให้องค์กรกลางด้านการบริหารงานบุคคลของภาครัฐทุกประเภท ที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดิม ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน จึงต้องปรับกระบวนการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เช่น การนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้กับการทำงานเพิ่มมากขึ้น

(๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินบางกิจกรรม ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะแผนการพัฒนาจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์สูง : High Performance ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดการประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยราชการส่วนกลางและหน่วยราชการในพื้นที่ (สำนักงาน ก.พ.ร. และกระทรวงมหาดไทย) ส่งผลให้การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติเกิดความคลาดเคลื่อน และต้องมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมต่อการปฏิรูปโครงสร้างและระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค (ทั้งระบบงาน เงิน และกำลังคน)

๒.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

จากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน (Disruptive Technology) และการเกิดชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ภายหลังจากการแพร่ระบาดของโรค COVID - ๑๙ ส่งผลทำให้สังคมไทยมีการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน การประกอบธุรกิจ และความสัมพันธ์ของบุคคล/กลุ่มคน/องค์กรอย่างขนานใหญ่ และทำให้ภาครัฐต้องปรับบทบาทเพื่อรองรับนโยบาย “ประเทศไทย ๔.๐” ได้แก่ เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน (Open & Connected Government) ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-Centric Government) และมีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart & High Performance Government) จนนำไปสู่ระบบราชการที่สะดวกรวดเร็วเป็นที่พึงของประชาชนและเชื่อถือไว้วางใจได้

๒.๓) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

ภาพที่ ๑๐ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๓

๒.๔) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๓.๑ ควรเร่งรัดขยายผลโครงการเกี่ยวกับการใช้สำเนาเอกสารทางราชการให้เป็นอิเล็กทรอนิกส์ให้ครบทุกกระบวนการ รวมทั้งขยายผลและขอบเขตการให้บริการของภาครัฐด้วยระบบ e-Service ให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ เป้าหมาย และหน่วยงานที่จะขยายผลให้ชัดเจน อีกทั้ง ควรเร่งรัดให้ความสำคัญการดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ

๓.๒ ควรต้องเร่งรัดให้ความสำคัญในการปรับเปลี่ยนข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลโดยเร็ว โดยเฉพาะให้มีการวิเคราะห์แลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน พร้อมทั้งการดำเนินการด้าน Big data ให้มีความชัดเจน

๓.๓ ควรเร่งรัดให้กำหนดแนวทางการปรับโครงสร้างองค์กรภาครัฐให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว อย่างเป็นรูปธรรม และเร่งรัดการขยายผลทดลองรูปแบบจังหวัดพันธุ์ใหม่ในจังหวัดนำร่องให้แล้วเสร็จโดยเร็ว นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาทบทวนบทบาทและภารกิจของหน่วยราชการส่วนกลางที่ไปตั้งอยู่ในภูมิภาค ควบคู่ไปด้วยเพื่อให้การบริหารราชการในระดับจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๔ ควรเร่งรัดการวางแนวทางกำหนดขนาดอัตรากำลังคนภาครัฐให้เหมาะสม ลดบทบาทภารกิจภาครัฐให้เหลือเท่าที่จำเป็นและปรับโอนภารกิจให้ภาคส่วนอื่น ๆ ที่มีความพร้อมและสามารถดำเนินการแทนภาครัฐได้ โดยไม่สร้างภาระให้แก่ประชาชนและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ สำนักงาน ก.พ. ควรศึกษาวิเคราะห์สัดส่วนกำลังคนภาครัฐแยกเป็นรายภาค (Sector) ให้ชัดเจน และควรมีการจัดทำโครงการปรับลดขนาดกำลังคนภาครัฐต้นแบบเพื่อใช้เป็นตัวอย่างในการดำเนินการให้กับหน่วยงานอื่น ๆ

๓.๕ ควรเร่งรัดการกำหนดแนวทางการคัดเลือกบุคคลเข้ามาทำงานในองค์กรภาครัฐ เพื่อรักษาและดึงดูดคนดีคนเก่งให้เข้ามารับราชการ โดยสำนักงาน ก.พ. ต้องเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการเรื่องดังกล่าว โดยพัฒนาระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการให้เหมาะสมกับตำแหน่ง การพัฒนาเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและประเมิณผล การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง Talent Management และ Performance Management เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓.๖ ควรต้องเร่งรัดการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง เพิ่มความโปร่งใส และเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มากยิ่งขึ้น ควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบในการจัดซื้อจัดจ้างให้คล่องตัว ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์

ทั้งนี้ การเร่งรัดการดำเนินแผนงาน/โครงการที่สำคัญที่ต้องดำเนินงานให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม ตามข้อ ๓.๑ - ๓.๖ ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์และเป้าหมายที่จะขยายผล แต่ละห้วงเวลา ให้ชัดเจน

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด
แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

๓.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

การปฏิรูปของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาจะมีกฎหมายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด โดยกฎหมายได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และเนื่องจากการพัฒนาทางสังคมและเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดดก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายและซับซ้อนยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการตรากฎหมายขึ้นรองรับเป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นไปเพื่อเป็นการควบคุมส่งเสริมและเพื่อให้เกิดสภาพบังคับทางกฎหมายรองรับรูปแบบของนิติสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงการตรากฎหมายเพื่อให้สอดคล้องตามพันธกรณีระหว่างประเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล กฎหมายหลายฉบับถูกตราขึ้นและกำหนดมาตรการที่มุ่งเน้นการควบคุมทำให้เกิดขึ้นตอนและสร้างภาระแก่ประชาชน และก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินการตามกฎหมายอันเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการค้า การลงทุน และการพัฒนาความสามารถของประเทศเนื่องจากไม่มีการวิเคราะห์ผลกระทบก่อนการตรากฎหมาย ประกอบกับกฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้รับการทบทวนเพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบันจึงทำให้เกิดความล่าช้าและไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ กฎหมายหลายฉบับถูกมองว่าไม่สอดคล้องกับบริบทในการพัฒนาของสังคมโลก ขัดต่อหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ตลอดจนไม่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปจนกลายเป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนของประเทศ และทำให้ขาดความยอมรับนับถือในประชาคมโลก ซึ่งแม้ที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายมาเป็นลำดับแต่ก็ไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่มีเสถียรภาพซึ่งมักจะเริ่มดำเนินการต่อเมื่อเกิดปัญหาอย่างรุนแรง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันได้มีการกำหนด “หลักการ” และ “กลไก” ที่สำคัญไว้หลายประการเพื่อให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายโดยเฉพาะหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกลไกในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้เป็น “กฎหมายที่ดี” และสอดคล้องกับสภาพความต้องการที่แท้จริงของสังคม ทั้งการกำหนดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมายเพื่อคำนึงถึงภาระและต้นทุนในการดำเนินการตามกฎหมายการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและติดตามตรวจสอบทั้งในขั้นตอนของการจัดทำร่างกฎหมายและการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายเพื่อสื่อถึงความต้องการของสังคมและเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจกฎหมายได้อย่างถูกต้องอันจะทำให้สามารถใช้ “สิทธิ” ของตนได้อย่างเหมาะสม และปฏิบัติ “หน้าที่” ตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการกำหนดกลไกเพื่อรองรับให้เกิดการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ อันเป็นประเด็นที่นำไปสู่การปฏิรูปกลไกทางกฎหมายเพื่อรองรับให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากโครงตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายส่วนใหญ่เป็นเรื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแต่ละฉบับจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งในเรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมายและต้นทุนในการดำเนินการตามกฎหมายก่อนการตรากฎหมาย รวมทั้งการทบทวนกฎหมายเพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขให้ เป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน การพัฒนาของสังคมโลก และพันธกรณีระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เพื่อให้แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายบรรลุผล จึงต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนการดำเนินการส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของตนให้เป็นไปตามแนวทาง ขั้นตอน และกรอบระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในแผน

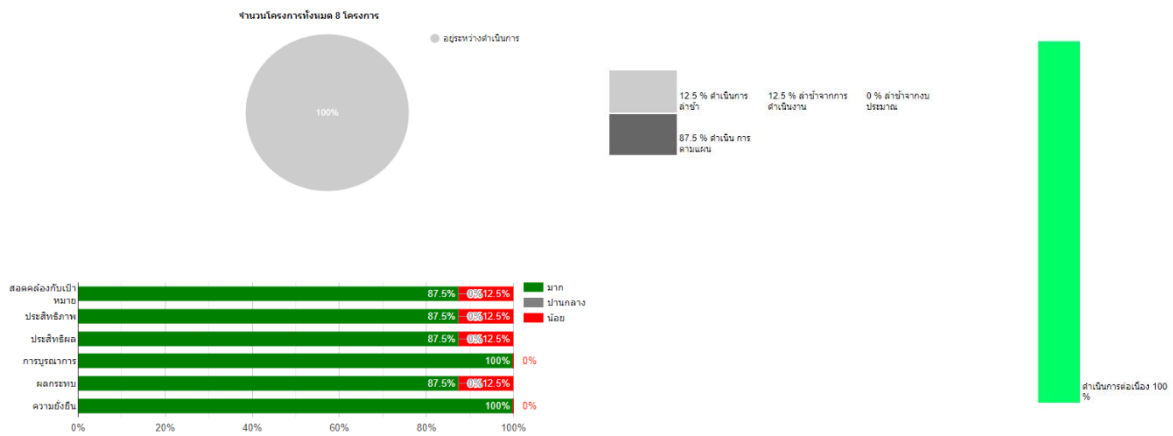
๓.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

(๑) การสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่องในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมาจะมีการ ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว เพื่อให้การดำเนินการ มีความต่อเนื่องหน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญ ในการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และแนวทางการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ตลอดจนถึงติดตามผลการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลักของการพัฒนาคุณภาพของกฎหมายให้เป็นกฎหมายที่ดี

(๒) การพิจารณาเร่งรัดการจัดลำดับความสำคัญของกฎหมาย ปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับที่ ลำบาก ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของ ประชาชน ซึ่งต้องได้รับการทบทวน ปรับปรุง หรือยกเลิก จึงควรเร่งรัดการดำเนินการโดยคัดเลือก กระบวนการที่จำเป็นเพื่อเสนอการแก้ไข ปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายหรือกฎที่สามารถลดภาระหรือความ เหลือมล้าและไม่เป็นธรรมให้แก่ประชาชน ตลอดจนสามารถขจัดอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการ ดำเนินธุรกิจได้เป็นลำดับแรก

(๓) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของระบบกลางด้านกฎหมายในช่วงที่ผ่านมา มีการ ดำเนินการจัดทำระบบกลาง โดยพัฒนาระบบกลางด้านกฎหมายขึ้น เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลด้าน กฎหมายของประเทศ ตลอดจนเป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็นการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการดำเนินการ จัดทำกฎหมายหรือร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายซึ่งเป็นช่องทาง ให้ประชาชนและ ภาคส่วนต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมและติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐในกระบวนการที่ เกี่ยวข้องกับกฎหมายของประเทศได้ อย่างไรก็ตาม ควรติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของระบบ กลาง ในระยะที่ ๑ เพื่อใช้ประกอบการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายในระยะต่อไปให้รองรับการ ดำเนินการให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓.๓) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

ภาพที่ ๑๑ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ประจำปี ๒๕๖๓

๓.๔) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายมีแนวโน้มที่จะสำเร็จบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโครงการส่วนใหญ่มีความคืบหน้าในการดำเนินการใกล้เคียงกับเป้าหมาย ดังนั้น จึงควรดำเนินการติดตามโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายอย่างต่อเนื่อง

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด
แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

๔) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

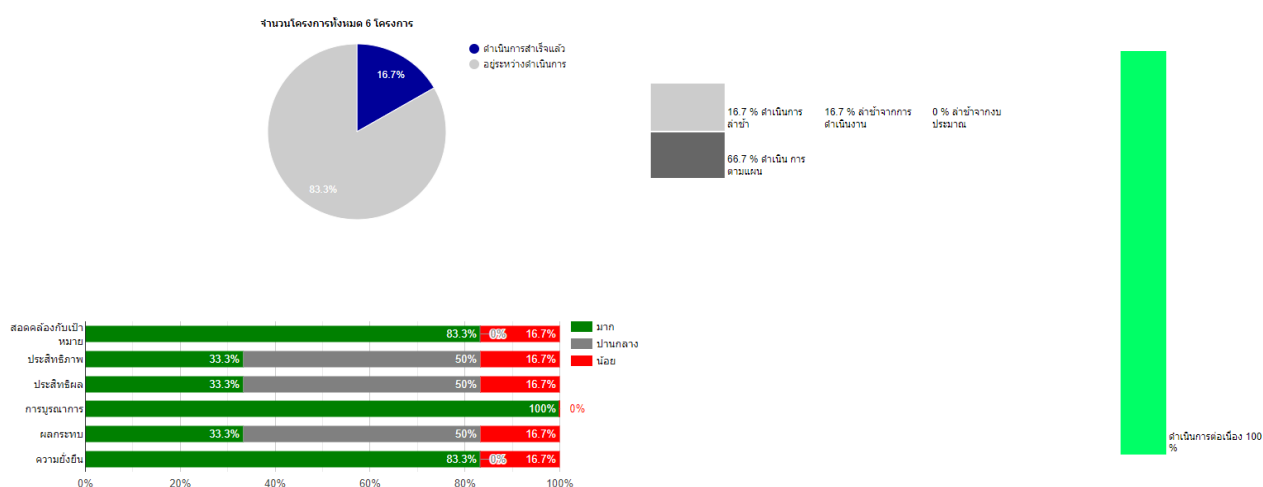
๔.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

ปัจจุบันเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ซึ่งอาจส่งผลให้การดำเนินงานของโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมให้เกิดความล่าช้า

๔.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

โครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่เป็นโครงการที่จะต้อง มีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงานและเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง สิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังไม่มี การบูรณา การการทำงานร่วมกันเท่าที่ควร จึงส่งผลให้การดำเนินงานเกิดความล่าช้า

๔.๓) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

ภาพที่ ๑๒ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ประจำปี ๒๕๖๓

๔.๔) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม จะต้องมีการบูรณา การการทำงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงานและเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง สิทธิและเสรีภาพของประชาชนทำให้การดำเนินการในบางเรื่องต้องเป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบซึ่งเป็น สาเหตุหนึ่งที่ทำให้บางโครงการมีความล่าช้า ดังนั้น หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมควรบูรณาการ การทำงานร่วมกันเพื่อผลักดันและขับเคลื่อนโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมให้ แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของแผนการปฏิรูปประเทศ ด้าน กระบวนการยุติธรรมต่อไป

(๒) ปัจจุบันเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ซึ่งอาจส่งผลให้การดำเนินงานของโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมเกิดความล่าช้า ดังนั้น จึงควรรนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด
แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

๕) แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

๕.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

๕.๑.๑) ประเด็นการปฏิรูปที่มีสถานะการบรรลุเป้าหมายในขั้นวิกฤต (สีแดง) จำนวน 4 ประเด็น ซึ่งควรมีข้อเสนอแนะและเร่งรัดการดำเนินงานดังนี้

(๑) ประเด็น Regional Integration Committee : คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มี การจัดตั้งกลไกขับเคลื่อนด้านการบูรณาการร่วมกลุ่มในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม ในประเด็นความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ มีการจัดตั้งและขับเคลื่อนผ่านคณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กนศ.) สศช. จึงเสนอแนะให้ใช้กลไกผ่านคณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กนศ.) ดำเนินการขับเคลื่อน โดยที่ไม่ต้องมีการตั้งคณะกรรมการชุดใหม่

(๒) ประเด็นพัฒนาเมืองหลัก/เมืองศูนย์กลางของภูมิภาค การดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานตามนโยบายภาครัฐ ถึงแม้มีผลผลิตที่คาดหวังที่สามารถบรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูป แต่ยังไม่ปรากฏเพียงนโยบายรายสาขาที่อาจนำไปสู่การพัฒนาที่เน้นหนักไปในมิติเศรษฐกิจอุตสาหกรรม โดยละเลยมิติอื่น ๆ การดำเนินโครงการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมยังคงมุ่งเป้าไปที่พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพียงอย่างเดียว

ดังนั้น สศช. จึงเสนอแนะให้ระบุประเด็นการพัฒนาเมืองศูนย์กลางภูมิภาค นอกเหนือจากพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพียงอย่างเดียว เพิ่มเป็นหนึ่งในวาระสำคัญของหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ด้านการพัฒนาภูมิภาคหรือเมืองศูนย์กลางในปัจจุบัน และใช้กลไกดังกล่าวเร่งรัดดำเนินการเพื่อพัฒนาคลัสเตอร์ในภูมิภาค เร่งสร้างการเติบโตและกระจายความเจริญ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการมีความเห็นว่าควรมีการพัฒนาเมืองหลักและเมืองศูนย์กลางภูมิภาคให้ครบถ้วนตามเป้าหมายในทุกมิติ และมีเป้าหมายเน้นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพียงอย่างเดียว

(๓) ประเด็นขจัดอุปสรรคด้านการเคลื่อนย้ายคน ในช่วง ม.ค. - ก.ย. ๒๕๖๓ มีนักท่องเที่ยวจำนวน ๖.๗ ล้านคน ลดลงจาก ๒๕.๙ ล้านคน (ลดลงร้อยละ ๗๗.๓) ในปี ๒๕๖๒ (กระทรวงท่องเที่ยวฯ, ๒๕๖๓) เช่นเดียวกับแรงงานต่างด้าวทักษะสูง พบว่า ในเดือน ต.ค. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๔๒,๑๓๑ คน ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ ๑๐.๖ (กรมการจัดหางาน, ๒๕๖๓) อันเป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) และการดำเนินมาตรการจำกัดการเดินทางและปิดประเทศ (Lockdown) นอกจากนี้ สถานการณ์ดังกล่าวยังอาจเป็นปัจจัยเร่งให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น สศช. จึงเสนอแนะให้พิจารณาจัดตั้งคณะทำงานด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคอาเซียน เพื่อให้ครอบคลุมทั้งประเด็นการคัดกรองโรค

อุบัติใหม่ อาชญากรรม แนวทางการจัดจ้างแรงงานต่างด้าว และการผ่อนคลายกฎระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้แรงงานทักษะสูงเข้ามาทำงานในภูมิภาค

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการเห็นว่า ควรมีการสร้างสมดุล (Balance) ระหว่างการจัดอุปสรรคของการเคลื่อนย้ายคนทั้งภาคแรงงานและการท่องเที่ยว ตามเป้าหมายให้สอดคล้องกับการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) รวมทั้ง พิจารณาประเด็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ของแรงงานต่างด้าวที่มีทักษะสูงไปสู่แรงงานหลักของประเทศไทย

(๔) ประเด็นการปฏิรูปสถาบัน ด้านการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐานและนวัตกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม อยู่ระหว่างเสนอร่างพระราชบัญญัติการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรี พร้อมด้วยกำหนดกรอบการหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหน่วยงานแต่ละแห่งต่างมีภารกิจที่แยกจากกันมาโดยตลอด การรวบรวมหน่วยงานจึงเป็นกระบวนการที่จะต้องหารือร่วมกันเพื่อออกแบบโครงสร้างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ดังนั้น จึงเสนอแนะและเร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดกรอบการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ เพื่อให้ได้แนวทางที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมโดยเร็วต่อไป

ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมวิชาการเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ให้ไปหารือร่วมกันในหลักการและขั้นตอนวิธีการจัดตั้งรวบรวมหน่วยงานให้ชัดเจน เรียบร้อย และเหมาะสมด้วย

๕.๑.๒) ประเด็นการปฏิรูปที่มีสถานะการบรรลุเป้าหมายในระดับเสี่ยง (สีส้ม) จำนวน ๒๒ ประเด็น โดยมีประเด็นที่เห็นควรนำเสนอเพื่อการเร่งรัดการดำเนินงาน ดังนี้

๑) ประเด็นการสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมให้แก่ระบบสถาบันการเงินชุมชน ในปี ๒๕๖๓ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ได้ดำเนินการจดทะเบียนองค์กรการเงินชุมชนเพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินประชาชนภายใต้พระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้วจำนวน ๓ แห่ง (เป็นองค์กรการเงินชุมชนที่ธนาคารออมสินเป็นผู้ประสานงานทั้งหมด) ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๔ สศค. ได้รับทราบเป้าหมายจากธนาคารผู้ประสานงานเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรการเงินชุมชนเพิ่มเติม จำนวน ๒๕๕ แห่ง (ธนาคารออมสิน จำนวน ๑๕๕ แห่ง) (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จำนวน ๔๖๕ แห่ง) คณะกรรมาธิการจึงเสนอแนะและเร่งรัดในประเด็น ดังนี้

๑) ควรจะทำความเข้าใจว่าจะสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรการเงินชุมชนหรือสถาบันการเงินประชาชน ๒) ทบทวนและเร่งพิจารณาการแก้ไขปัญหาคอขวดที่เกิดขึ้นจากพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ เช่น การยื่นจดทะเบียนที่ต้องใช้เสียงของสมาชิก ๓ ใน ๔ การที่สมาชิกต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่การดำเนินขององค์กรการเงินชุมชนที่จะจัดตั้งไม่น้อยกว่า ๑ ปี นอกจากนั้น องค์กรการเงินชุมชนบางส่วนที่มีสมาชิกที่เป็นกลุ่มองค์กรที่ไม่เป็นทางการ เป็นต้น ๓) ขอให้สำนักงาน

สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติประสานงานไปยังหน่วยงานเพื่อปรับเปลี่ยนเป้าหมาย เพื่อให้แผนการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี ๒๕๖๕

(๒) ประเด็น การจัดตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF) ปัจจุบัน สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม (จัดตั้งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ) อยู่ระหว่างจัดทำร่างระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการในการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อเตรียมการขอตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF) ต่อไป **ดังนั้น จึงเสนอแนะและเร่งรัดให้มีการติดตามผลการดำเนินงานต่อไป**

(๓) ประเด็นระบบเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อย (Negative Income Tax : NIT) ในส่วนของข้อมูลการลงทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พบว่า ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑ มีจำนวนผู้ลงทะเบียนรวมทั้งสิ้น ๑๔,๖๐๙,๔๑๔ ราย (ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๑๑,๔๖๙,๑๘๖ ราย และปี ๒๕๖๑ ลงทะเบียนเพิ่มเติมจำนวน ๓,๑๔๐,๒๒๘ ราย) ปัจจุบัน ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ คงเหลือผู้ลงทะเบียน จำนวน ๑๓,๖๙๔,๔๓๕ ราย ในการนี้ กรมสรรพากรรายงาน ว่า เนื่องจากระบบ NIT มีต้นทุน compliance cost ในเรื่องของการตรวจสอบสูงมาก หากให้ยื่นแบบทุกคนจึงเห็นว่าปัจจุบันควรใช้ระบบฐานข้อมูลบัตรสวัสดิการแห่งรัฐแทน **ดังนั้น จึงเสนอแนะและเร่งรัดให้ ๑) สำนักงานเศรษฐกิจการคลังทบทวนว่าควรนำเรื่องบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไปปรับเป็นส่วนหนึ่งของแผนการปฏิรูปประเทศหรือแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อจะได้มีเหตุผลในการของบประมาณรายจ่ายประจำปี เช่น นำไปเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจฐานราก เรื่อง กลุ่มผู้มีรายได้น้อย (Bottom 40) เป็นต้น ๒) ควรมีการปรับหน่วยงานผู้รับผิดชอบจากกรมสรรพากรเป็นสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง โดยประสานงานแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทราบและดำเนินการ พร้อมทั้ง ควรปรับปรุงรหัสประเด็น ระบบเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อยเป็นประเด็นโครงการประชารัฐสวัสดิการเพื่อให้ตรงกับข้อเท็จจริงและเป็นประเด็นในการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง**

(๔) ประเด็นระบบภาษี ในปี ๒๕๖๓ กรมสรรพากรได้รายงานเกี่ยวกับการเสนอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์จากต่างประเทศ (e-Service)) ซึ่งปี ๒๕๖๔ เป็นการรายงานว่าการสรรพากรได้ดำเนินการประเด็นนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว คือ ปัจจุบันมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๕๓) พ.ศ. ๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๔ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวจะตอบโจทย์ด้านการจัดเก็บภาษีที่เป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในการจัดเก็บภาษีอากร กล่าวคือ ที่ผ่านมาผู้ประกอบการจากต่างประเทศที่ให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) ไม่ต้องจดทะเบียนและเสียภาษีให้กับกรมสรรพากร ในขณะที่ผู้ประกอบการไทยต้องจดทะเบียนและเสียภาษีดังกล่าว **ดังนั้น จึงเสนอแนะและเร่งรัดให้กรมสรรพากรแจ้งความ**

คืบหน้าเพิ่มเติมเพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติปรับปรุงข้อมูลในระบบ eMENSOCR ให้เป็นไปตามข้อเท็จจริง

(๕) ประเด็นการสร้างความมั่นคงด้านที่ดินให้กับประชาชน กระทรวงการคลัง รับผิดชอบดำเนินการในส่วนของพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและกระจายการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างทั่วถึง รวมทั้งลดการสะสมที่ดินของบุคคลคนเดียวเป็นจำนวนมาก ซึ่งวัตถุประสงค์จะแตกต่างกับร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ขาดแคลนที่ดินทำกิน และเปิดโอกาสให้เกษตรกรผู้ยากจนเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการซื้อที่ดินเพื่อทำกินและอยู่อาศัย จึงไม่ได้เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างด้านภาษี โดยร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะอยู่ในความรับผิดชอบของสถาบันบริหารจัดการที่ดิน (สบจ.) ซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรมหาชน สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง) ดังนั้น ตามรายงานแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ปี ๒๕๖๓ หน้า ๒๘๔ จึงเป็นการรายงานที่คลาดเคลื่อนกับข้อเท็จจริง ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. อยู่ระหว่างขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น จึงเสนอแนะและเร่งรัดให้กระทรวงการคลังประสานงานไปยังสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อปรับปรุงให้การดำเนินงานในส่วนของพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ ไปอยู่ในประเด็นระบบภาษีรวมทั้ง ขอให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติติดตามผลการดำเนินการร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. โดยเสนอให้สถาบันบริหารจัดการที่ดิน (สบจ.) เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการดำเนินการ

(๖) ประเด็นอุตสาหกรรมเกษตร การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเกษตรในช่วงที่ผ่านมา ยังเป็นการดำเนินโครงการตามภารกิจของหน่วยงาน จึงทำให้ยังไม่สามารถเชื่อมโยงให้เกิดการขับเคลื่อนตลอดห่วงโซ่การผลิตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง เนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร ต้องอาศัยความร่วมมืออย่างเป็นระบบตลอดห่วงโซ่การผลิต ซึ่งการกำหนดแผนงาน/โครงการต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงทั้งระบบ แต่พบว่าการดำเนินการขับเคลื่อนยังขาดการเชื่อมโยงทำให้แผนงาน/โครงการไม่มีความต่อเนื่องตลอดห่วงโซ่การผลิต ดังนั้น จึงเสนอแนะและเร่งรัดให้เกิดการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเกษตร คือ ผลผลิตที่มีมูลค่าสูงและได้ผลตอบแทนคุ้มค่าต่อการลงทุน โดยใช้หลัก “Zoning by Agri-Map” ซึ่งมีการกำหนดเป้าหมายพื้นที่ในการขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวไว้ทั้งหมด ๑๓๐,๐๐๐ ไร่ ที่ผ่านมาได้ดำเนินการในพื้นที่ทั้งหมด ๑๐๑,๒๖๒ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๘.๙๑ โดยมีพื้นที่ที่ต้องดำเนินการให้เหมาะสมตามหลัก Agri-Map ประมาณ ๓๐ ล้านไร่ จากทั้งหมด ๑๔๙ ล้านไร่ ที่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร ซึ่งในจำนวน ๑๐ ล้านไร่ ต้องมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร จะเห็นได้ว่า การดำเนินการด้วยจำนวนดังกล่าว โอกาสจะประสบผลสำเร็จตามห้วงเวลาคงไม่สามารถทำได้ ดังนั้น การสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตทางการเกษตร ต้อง

กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และขับเคลื่อนอย่างเข้มข้นมากขึ้น และกำหนดเป้าหมายและการดำเนินการได้อย่างสมเหตุสมผลโดยการบูรณาการเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่การผลิตในเชิงพื้นที่

(๗) ประเด็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ – อาชีวศึกษา (สนับสนุน) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ร่วมกับกระทรวงการอุดมศึกษาฯ และหน่วยงานต่าง ๆ จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE) ดำเนินการผลิตและพัฒนาบุคลากร ดังนี้ (๑) จัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือด้านอุดมศึกษาและสถาบันวิจัยเทคโนโลยีกับหน่วยงานการศึกษาประเทศออสเตรเลีย ใน ๓ สาขา นำร่อง ได้แก่ แมคคาทรอนิกส์ ระบบราง และยานยนต์อนาคต (๒) สอนภาษาอังกฤษเชิงเทคนิคด้วยระบบ Content Language Integrated Learning (CLIL) สร้างอาชีวะอินเตอร์ ลงนาม MOU ร่วมกับสถาบันอาชีวศึกษา ๓๗ แห่ง อบรมการสร้างเรียนรู้บูรณาการภาษาและเนื้อหาให้ครูผู้สอน ๔๐๐ คน (๓) สนับสนุนบัณฑิตอาสาต้นแบบในพื้นที่อีอีซี คัดเลือกผู้ผ่านเกณฑ์ ๙๓ คน เข้ารับการอบรมภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๓ (๔) ลงนามสร้างความร่วมมือพัฒนางานวิชาการและสร้างกำลังคนอาชีวะ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา และกลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมการบิน (๕) พัฒนาเยาวชน อีอีซี สแควร์ ผู้นำการเป็นแกนนำ (EEC2 LEADERSHIP) กลุ่มเป้าหมายโรงเรียนในจังหวัดชลบุรีและระยองจำนวน ๑๙ โรงเรียน รวม ๗๖ คน ดังนั้น จึงเสนอแนะและเร่งรัดให้ขยายกรอบความร่วมมือพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมอาชีวศึกษา และบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขยายไปยังพื้นที่อื่น ๆ ด้วย

(๘) รหัสประเด็น ๐๕๔๓ การขยายความคุ้มครองของกองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคม สามารถสร้างความเป็นธรรม ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ ให้แรงงานนอกระบบสมัครเข้าสู่ระบบความคุ้มครองประกันสังคมมาตรา ๔๐ ประจำไตรมาสที่ ๔ ยอดสะสม ณ กันยายน ๒๕๖๓ จำนวน ๓,๔๓๗,๖๒๙ คน แต่แรงงานนอกระบบที่เข้าร่วมกองทุนประกันสังคมยังมีจำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับแรงงานนอกระบบทั้งหมด ดังนั้น จึงเสนอแนะและเร่งรัดให้สร้างแรงจูงใจและการประชาสัมพันธ์ให้แรงงานนอกระบบที่มีรายได้ไม่แน่นอนเข้าสู่ระบบความคุ้มครองประกันสังคม เพื่อจะได้รับการคุ้มครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) ทั้งนี้ อาจใช้ฐานข้อมูลจากระบบการลงทะเบียนผู้ได้รับผลกระทบในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) เพื่อให้แรงงานนอกระบบเป็นแรงงานในระบบตามมาตรา ๔๐ ของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.๒๕๓๓

๕.๑.๓) ประเด็นการปฏิรูปที่มีสถานะใกล้เคียงการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) จำนวน ๒๑ ประเด็น โดยมีประเด็นที่เห็นควรนำเสนอเพื่อการเร่งรัดการดำเนินงาน ดังนี้

(๑) ประเด็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ เห็นควรสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันโดยการท่องเที่ยวเรือสำราญ (Cruise Tourism) การยกระดับท่าเรือแบบแวกแพก (Port of Call) ทั้งฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามันของประเทศให้เป็นท่าเรือหลัก หรือท่าเรือต้นทาง

(Homeport) การส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวเรือเฟอร์รี่ (Ferry) ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวด้วยเรือเฟอร์รี่ เชื่อมฝั่งทะเลอ่าวไทย (ภาคตะวันออก และภาคใต้) การส่งเสริมความปลอดภัยในการท่องเที่ยวทางน้ำ การดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับเรือ Super yacht ในปัจจุบัน ควรทบทวนระเบียบและกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) จากมูลค่าเรือ Super yacht และอนุญาตให้คนประจำเรือได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยได้ ๓๐ วัน และ ๙๐ วัน ในฐานะนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นระยะเวลาที่สั้นกว่าการอยู่ในประเทศไทยของเรือที่อยู่ได้ ๑๘๐ วัน (๖ เดือน)

ข้อเสนอแนะประเด็นท่องเที่ยวควรปรับระยะเวลาการพำนักในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เป็นระยะเวลา ๑๘๐ วัน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก สร้างแรงจูงใจ และส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้ง ให้มีการฉีดวัคซีนในจังหวัดที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวสูง เช่น ภูเก็ต กระบี่ สมุย หัวหิน เชียงใหม่ เป็นต้น เพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับเป้าหมายอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ตลอดจนเป้าหมายของการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19)

(๒) ประเด็น Connectivity : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ มีข้อเสนอแนะเร่งรัด ดังนี้ โครงการพัฒนาปรับปรุงท่าเรือสงขลา ควรเร่งรัดดำเนินการร่างสัญญาร่วมลงทุนสำหรับโครงการพัฒนาปรับปรุงท่าเรือสงขลา เพื่อให้การดำเนินโครงการฯ บรรลุผลได้ตามแผนงาน ในการร่างสัญญาร่วมลงทุนในอนาคตสำหรับโครงการที่เกี่ยวข้องควรให้ทุกหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่างสัญญาร่วมลงทุนเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในขั้นตอนการร่างสัญญาระหว่างรัฐกับเอกชนและรักษาประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ โครงการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐) (โครงการนี้ขยายกำหนดเวลาให้แล้วเสร็จในปี ๒๕๖๕) ควรดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีในวงกว้างระดับประเทศ และประเทศไทยมีความพร้อมต่อการฟื้นตัวด้านการขนส่งทางอากาศก่อนประเทศเพื่อนบ้าน โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาขนส่งสาธารณะกลุ่มจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง เพื่อรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ควรดำเนินการต่อเนื่อง และเนื่องจากโครงการดังกล่าวศึกษาเสร็จแล้ว โดยพิจารณากำหนดการก่อสร้างตามโครงการให้สอดคล้องกับห้วงเวลาการพัฒนาสถานีรถไฟความเร็วสูง เพื่อพัฒนาให้เชื่อมโยงโครงข่ายการขนส่งสาธารณะในภาคตะวันออก เพื่อรองรับผู้โดยสารตามโครงการรถไฟความเร็วสูงภาคตะวันออก โครงการศูนย์การขนส่งชายแดนจังหวัดนครพนม ควรดำเนินการต่อเนื่องและควรเร่งพัฒนาศูนย์ขนส่ง ฯ ให้แล้วเสร็จตามแผนงาน โครงการศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้าเชียงของ จังหวัดเชียงราย ควรดำเนินการเร่งรัดการคัดเลือกเอกชนโดยเร็ว การติดตามโครงการสำคัญภายใต้พันธกิจ การรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional Integration) กิจกรรม Connectivity : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ ในระบบ eMENSUR พบว่า ส่วนใหญ่มีข้อมูลของโครงการขนาดเล็กที่ไม่ก่อให้เกิดผลอย่างชัดเจนอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น โครงการจัดซื้ออุปกรณ์สำนักงาน โครงการฝึกอบรม เป็นต้น และเป็นที่น่าสังเกตว่าโครงการใหญ่ ระดับ Mega Project ของประเทศ เช่น โครงการก่อสร้างสถานีกลางบางซื่อ เป็นต้น กรณีดังกล่าว การดำเนินงาน

ในระยะต่อไป ควรมีการพิจารณาให้โครงการที่อยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เป็นเรื่อง/ประเด็นที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จอย่างแท้จริง

(๓) ประเด็นการตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ มีความก้าวหน้าในการก่อสร้างอาคารนวัตกรรม ๑ ดำเนินการไปแล้วร้อยละ ๗๐ คาดว่าจะแล้วเสร็จในเดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ สำหรับอาคารนวัตกรรม ๒ มีการอุทธรณ์ผลการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้โครงการเกิดความล่าช้า จึงคาดว่าโครงการจะก่อสร้างแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๖ ส่งผลกระทบทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดในปี ๒๕๖๕ ที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้น จึงควรหารือกับกรมบัญชีกลางเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้าง และอาจต้องเร่งรัดให้มีการใช้บริการของอาคารนวัตกรรม ๑ และอาคารอื่น ๆ ทดแทนอาคารนวัตกรรม ๒ ที่ยังไม่สามารถเปิดใช้ได้ในปี ๒๕๖๕ ทั้งนี้ มีผู้ประกอบการจองสิทธิ์เช่าใช้พื้นที่อาคารนวัตกรรม ๑ แล้ว ๑๑ บริษัท ในระยะยาว

(๔) ประเด็นการปฏิรูปกรมทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งพบว่า อาจจะต้องมีการทบทวนชื่อประเด็น เนื่องจากมีการกำหนดเป้าหมายว่า เพื่อให้การปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กรมทรัพย์สินทางปัญญา จึงกำหนดแผนงาน/โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างองค์กร เพิ่มและพัฒนาบุคลากร ซึ่งอาจไม่ใช่แนวทางการปฏิรูปตามชื่อประเด็น นอกจากนี้ ควรเร่งรัดกระบวนการพิจารณาการจดสิทธิบัตรทรัพย์สินทางปัญญาให้เร็วขึ้น โดยขอรับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(๕) ประเด็นการรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional Integration) ประเด็นย่อย Connectivity: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาค มีข้อมูลของโครงการขนาดเล็กที่ไม่ก่อให้เกิดผลอย่างชัดเจนอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี (ระยะที่ 1) อำเภอเดิมบางนางบวช เป็นต้น โครงการดังกล่าวอาจไม่ส่งผลต่อความสำเร็จความเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาค จึงได้นำเสนอโครงการพัฒนาเส้นทางของจังหวัดเข้ามาเป็นโครงการปฏิรูปกรณีดังกล่าว การดำเนินงานในระยะต่อไป ควรมีการพิจารณาให้โครงการที่อยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เป็นเรื่อง/ประเด็นที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จอย่างแท้จริง

๕.๑.๔) ประเด็นการปฏิรูปที่มีค่าสถานะการบรรลุเป้าหมายแล้ว (สีเขียว) จำนวน ๘ ประเด็น ดังนี้

(๑) ประเด็นการเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ – หน่วยงานดูแลควบคุมด้านกฎหมายการแข่งขันทางการค้าและตลาดเสรี

(๒) ประเด็นการเพิ่มระดับทางการแข่งขัน – วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สนับสนุน)

- (๓) ประเด็นการเพิ่มระดับทางการแข่งขัน – ความยากง่ายในการทำธุรกิจ (สนับสนุน)
- (๔) ประเด็นการจัดตั้งศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา
- (๕) ประเด็นการตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ
- (๖) ประเด็นการจัดตั้ง Centre of Excellence สำหรับภาคเกษตร
- (๗) ประเด็นการสร้างความร่วมมือส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการลดความเหลื่อมล้ำ
- (๘) ประเด็นปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ

๕.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนทั่วโลก รวมทั้งการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้าน เศรษฐกิจและสังคมจากทั่วโลก เกิดเป็น New Normal (วิถีใหม่) ที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในการ ดำรงชีวิตประจำวัน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาคส่วนต่าง ๆ จึงต้องร่วมมือกันในการฟื้นฟูการพัฒนาในทุกด้านของประเทศโดยเฉพาะการเร่งปฏิรูป เพื่อให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวสูงขึ้น พร้อมเร่งการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ รวมทั้งยกระดับการใช้และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เกิดความ พร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี และสร้าง บรรยากาศการลงทุนในกิจการที่ใช้เทคโนโลยีสูงพร้อมให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ กับสินค้าและบริการที่เกิดขึ้นจากการสร้างความ แข็งแกร่งของโครงสร้างการผลิตของประเทศควบคู่ไปกับการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของ ผู้ประกอบการ โดยการสร้างผู้ประกอบการที่ผลิตได้ ขาย เป็นสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไป

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการ ได้มีข้อเสนอแนะ

(๑) บางประเด็นปฏิรูปที่มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบ และวิธีการดำเนินงาน ควรมี การปรับแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจในประเด็นเหล่านั้นให้เป็นไปตามข้อเท็จจริง

(๒) เนื่องจากประเด็นระบบเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อย (Negative Income Tax : NIT) มีต้นทุน compliance cost ในเรื่องของการตรวจสอบสูงมาก รวมทั้งมีข้อมูลไม่เพียงพอและอาจไม่คุ้มค่า ดังนั้น ปัจจุบันจึงควรใช้ระบบฐานข้อมูลบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ทั้งนี้ หากในอนาคตมีข้อมูลเพิ่มเติมจึงอาจนำ ประเด็นนี้มาทบทวนอย่างรอบคอบอีกครั้ง เพื่อดำเนินการในระยะต่อไป

(๓) การรายงานผลจากระบบ Emenscr ส่วนใหญ่เป็น ข้อมูลของโครงการขนาดเล็ก ที่ไม่ก่อให้เกิดผลอย่างชัดเจนอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น โครงการจัดซื้ออุปกรณ์สำนักงาน โครงการฝึกอบรม เป็นต้น และเป็นที่น่าสังเกตว่าโครงการใหญ่ ระดับ Mega Project ของประเทศ เช่น โครงการก่อสร้าง สถานีกลางบางซื่อ เป็นต้น กรณีดังกล่าว การดำเนินงานในระยะต่อไป ควรมีการพิจารณาให้โครงการที่อยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เป็นเรื่อง/ประเด็นที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จอย่างแท้จริง

(๔) ประเด็นกลุ่มประชากร Bottom 40 นับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการดูแลอย่างทั่วถึงในทุกมิติ โดยมีข้อเสนอแนะในประเด็น ดังนี้

(๔.๑) ประเด็นความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและครอบคลุมเป้าหมายที่กำหนดไว้ของกลุ่มประชากร Bottom 40 จากข้อมูลของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าในปี ๒๕๖๒ กลุ่มประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด (Bottom 40) ในประเทศไทย มีจำนวนประมาณ ๒๗.๗ ล้านคน เป็นกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่า ๕,๗๑๑ บาทต่อเดือนต่อคน โดยร้อยละ 35.1 ของประชากรกลุ่มดังกล่าวเป็นคนยากจนและคนเกือบจน ซึ่งคิดเป็นคนจน (รายได้ต่ำกว่า ๒,๗๖๓ บาทต่อคนต่อเดือน) ประมาณร้อยละ ๑๕.๖ และคนเกือบจน (รายได้ต่ำกว่า ๓,๓+๖ บาทต่อคนต่อเดือน) ประมาณร้อยละ ๑๙.๕ ของกลุ่มประชากร Bottom 40 นอกจากนี้ ในภาพรวมกลุ่มประชากร Bottom 40 มีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ ๓,๗๒๑ บาทต่อคนต่อเดือน หรือคิดเป็น 124 บาทต่อวันต่อคน ซึ่งค่อนข้างต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำมาก

อย่างไรก็ดี หน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลประชากรกลุ่มประชากร Bottom 40 อาจยังไม่ครบถ้วนทั้งจำนวน ๒๗.๗ ล้านคน กล่าวคือ กระทรวงการคลังรับผิดชอบในส่วนของผู้มีรายได้น้อยจากการลงทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน ๑๓.๗ ล้านคน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย จำนวน ๙๐,๐๐๐ คน กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบประชากรจากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม จำนวน ๗,๕๐๐ครัวเรือน เป็นต้น กรณีที่กล่าวข้างต้น ยังไม่ครอบคลุมและครบถ้วนเป้าหมายของกลุ่มประชากร Bottom 40 ที่มีจำนวนกว่า ๒๗.๗ ล้านคน

(๔.๒) ประเด็นการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้วยระบบฐานข้อมูล ทราบว่า ปัจจุบันได้มีการพัฒนาระบบการชี้เป้าคนจนด้วยระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า TPMAP Logbook (Thai People Map and Analytics Platform) โดยเป็นการร่วมมือระหว่างกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)

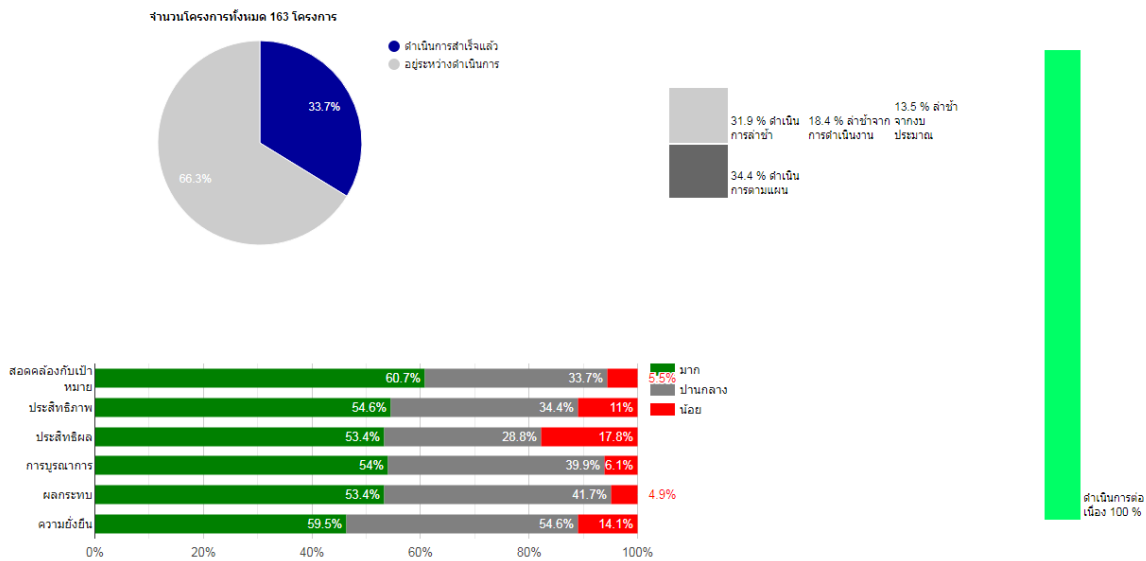
อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดการบูรณาการข้อมูลร่วมกันให้เกิดผลสูงสุด ควรมีการรายงานผลที่ชี้ลงไปได้เลยว่า ผู้มีรายได้น้อยเป็นใครบ้าง มีอาชีพอะไร ระดับการศึกษา เป็นอย่างไร เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด พร้อมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะได้รับการแจกเป้าหมายที่ครบถ้วนอีกด้วย

(๔.๓) ประเด็นระดับการศึกษาของ กลุ่มประชากร Bottom 40 พบว่า ในปี ๒๕๖๒ ประชากรกลุ่ม Bottom 40 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า โดยมีสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ ๖๙.๘ ที่จบการศึกษาในระดับดังกล่าว กรณีนี้ ต้องคำนึงถึงความสำคัญของการศึกษา โดยอาจแยกประเด็นว่าในกลุ่มนี้มีผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน/วัยเรียน/ผู้สูงอายุ เป็นจำนวนเท่าใด เพื่อให้ทราบจำนวนที่แท้จริง และเร่งพัฒนาให้ตรงจุด เช่น เมื่อทราบว่าวัยแรงงานมีจำนวนเท่าใด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจมีการพัฒนาอาชีพ ให้เกิดการสร้างรายได้ มีรายได้จนเจือครอบครัวยุ และจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศในระยะยาว

(๕) ควรมีการบูรณาการแผนปฏิรูป แผนแม่บทฯ ที่ใกล้เคียงกันให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกัน

(๖) การพัฒนาบุคลากรเฉพาะด้านเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นที่ควรได้รับการพัฒนา โดยต้องมีการชี้เป้าให้ตรงจุด พัฒนาให้ตรงเป้าหมาย รวมทั้ง ยกกระดับสถานศึกษา พัฒนาการเรียนการสอน การบูรณาการระดับยุทธศาสตร์ และการตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนแผนงานต่าง ๆ ด้วย

๕.๓) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

ภาพที่ ๑๓ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ประจำปี ๒๕๖๓

๕.๔) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

(๑) การบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) จำเป็นต้องยกระดับการเข้าถึงข้อมูลดิจิทัล ที่สำคัญของภาครัฐให้มีคุณภาพ สะดวก และรวดเร็ว มากยิ่งขึ้น รวมถึงมีแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) เพื่อให้การบริการของภาครัฐตรงต่อความต้องการ ของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถมองเห็นภาพรวมของภาครัฐและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถทางด้านต่าง ๆ ได้

(๒) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจในหลายประเด็นจากการดำเนินงานที่ผ่านมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ยังมีข้อจำกัดในการบูรณาการ ทำงาน ร่วมกันระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบที่ระบุไว้ในแผนปฏิรูป ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการปฏิรูป บางประเด็นล่าช้า หรือไม่ครบถ้วนตามกิจกรรมที่ระบุไว้ ดังนั้น การดำเนินการ ในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงต้องมีการเสริมสร้างกลไกเพื่อให้เกิดการบูรณาการ ระหว่างหน่วยงาน รับผิดชอบ ตลอดจนการส่งเสริมให้ภาคีการพัฒนาอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศให้มากยิ่งขึ้น

(๓) ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การปฏิรูปในหลายประเด็นต้องอาศัยการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย เพื่อผลักดันการดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกำกับดูแลบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างเข้มงวด

(๔) พัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน พัฒนาแรงงานใหม่ทักษะเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง ยกกระดับคุณภาพสถานศึกษาและพัฒนาการเรียนการสอนสู่ความเป็นเลิศในแต่ละสาขา พร้อมทั้งส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาที่มีศักยภาพ

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด
แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

๖) แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมาส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างมาก ดังปรากฏผลการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ทำให้รายได้ต่อหัวของคนไทยเพิ่มสูงขึ้นกว่า ๑๐ เท่า การเพิ่มขึ้นของประชากรเป็นจำนวนรวมกว่า ๖๖ ล้านคนในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ขณะเดียวกันก็ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งในเรื่องขยะ น้ำเสีย มลภาวะ รวมถึงความเสื่อมโทรมลงของทรัพยากรทั้งทางบก ทางน้ำและทางทะเล ซึ่งส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพคุณภาพชีวิต และความยั่งยืนของประเทศในระยะยาวนอกจากนี้ ปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดภัยพิบัติที่รุนแรงและบ่อยครั้งเพิ่มขึ้นการขาดความต่อเนื่องของนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความล่าช้าของระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เป็นเหตุให้จำเป็นต้องมีการปฏิรูปการดำเนินการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อให้เกิดการรักษาฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างสมดุลมีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดประเด็นปฏิรูป ๖ เรื่องหลัก ได้แก่ (๑) ทรัพยากรทางบก (๒) ทรัพยากรน้ำ (๓) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (๔) ความหลากหลายทางชีวภาพ (๕) สิ่งแวดล้อม และ (๖) ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีเรื่องและประเด็นปฏิรูป จำนวนรวม ๓๖ ประเด็น โดยมีเป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ ดังนี้ (๑) ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการรักษาและฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืนเป็นฐานการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม (๒) สิ่งแวดล้อมได้รับการดูแลรักษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ (๓) เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติ บรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและลดภัยพิบัติทางธรรมชาติและ (๔) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวทางประชารัฐ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำสร้างความเป็นธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกโดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศ

๖.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

(๑) ทรัพยากรทางบก : ปัญหาคุณภาพดินยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ อาทิ การให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรแบบยั่งยืน การลดการใช้สารเคมี รวมทั้งปัญหาของหน่วยงานรัฐในการกำกับดูแล ยังคงมีความทับซ้อนกัน

ทั้งเรื่องการบริหารจัดการและพื้นที่ที่ดูแล ทำให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลและการบริหารจัดการในแต่ละพื้นที่

(๒) **ทรัพยากรน้ำ** : การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอาทิ การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ระบบเส้นทางน้ำ การสร้างกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระดับชุมชน และการจัดการองค์ความรู้ที่เหมาะสมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

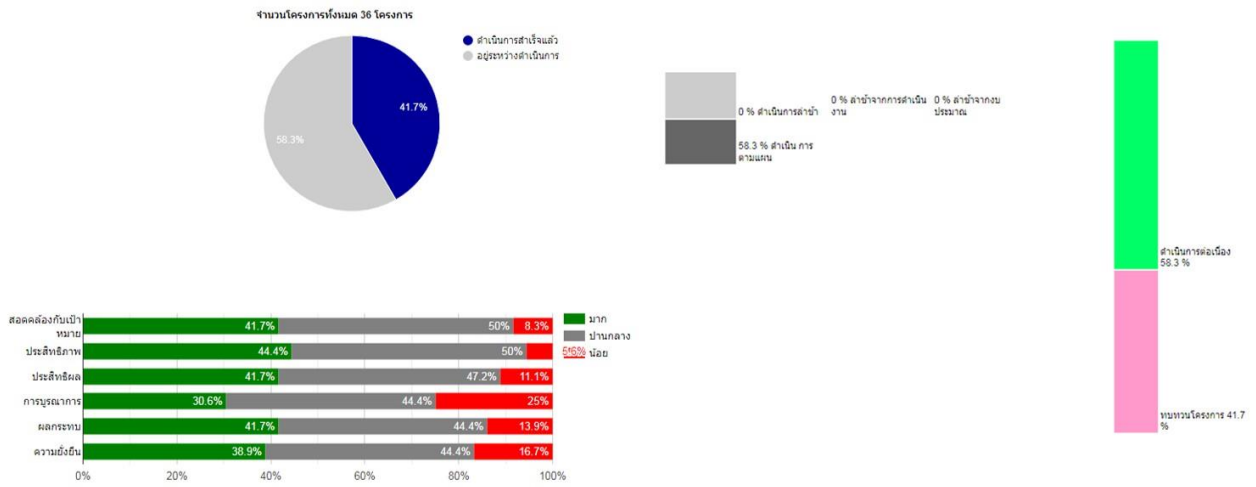
(๓) **ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** : การดำเนินงานในด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีความเกี่ยวข้องกับมาตรการและกฎหมายหลายฉบับ ซึ่งต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน และเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ที่ประเทศไทยให้ได้เข้าร่วมเป็นภาคี จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานในหลายส่วน อีกทั้งควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการรักษาทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน

(๔) **ความหลากหลายทางชีวภาพ** : การดำเนินการอนุรักษ์ คุ้มครอง พื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการการทำงานร่วมกันในหลายส่วน อาทิการเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของหน่วยงานต่าง ๆ การวิจัยและพัฒนาด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่ตรงต่อความต้องการของประเทศการสร้างบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีความรู้ความสามารถ และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมแก่ชุมชนผู้เป็นเจ้าของและดูแลรักษาทรัพยากรในพื้นที่

(๕) **สิ่งแวดล้อม** : การจัดการมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง เกิดจากสาเหตุในหลายมิติ ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลา องค์ความรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะปัญหามลพิษจากการใช้รถยนต์ในเขตเมืองที่ก่อให้เกิดมลพิษ PM ๒.๕ ที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนจำนวนมาก อีกทั้งยังมีความซับซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ

(๖) **ระบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** : ระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมจากภาครัฐเพื่อเป็นเครื่องมือทางกฎหมายในการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ให้ได้รับการดูแลและควบคุมอย่างมีมาตรฐานนั้นยังไม่ได้ได้รับความเชื่อมั่นจากภาคประชาชนเท่าที่ควรเหตุเพราะยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจากภาคประชาชน อีกทั้งการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นยังไม่เป็นที่แพร่หลายในการจัดทำ เนื่องด้วยการขาดปัจจัยต่าง ๆ ในการดำเนินงาน อาทิ การขาดผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การขาดกลไกเชิงสถาบันที่จะมาขับเคลื่อน

๖.๓ ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ ๑๔ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๖๓

๖.๔) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) **ทรัพยากรทางบก** : ควรมีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการเร่งพัฒนาปรับปรุงฐานข้อมูลของแนวเขตที่ดินป่าไม้ที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้เป็นเอกภาพอยู่บนฐานข้อมูลชุดเดียวกันเพื่อให้เกิดฐานข้อมูลกลางของประเทศในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐาน

(๒) **ทรัพยากรน้ำ** : การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่เป็นประเด็นที่สำคัญ ที่ต้องดำเนินการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการน้ำตั้งแต่ในระดับนโยบายไปจนถึงระดับพื้นที่ โดยการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศการวางแผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์น้ำและความร่วมมือจากภาคประชาชน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) **ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** : การดำเนินการระยะต่อไป ควรตรากฎหมาย หรือ มาตรการต่าง ๆ มาใช้เป็นการชั่วคราว เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาได้ทันทั่วถึง และเพื่อนำปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการออกกฎหมายดังกล่าวมาปรับปรุงและแก้ไขร่างกฎหมายที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคต รวมทั้งควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การออกนโยบายการจัดทำแผนและร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนเอง

(๔) ความหลากหลายทางชีวภาพ : การดำเนินงานในระยะต่อไป ควรมุ่งเน้นการกำหนดกฎหมาย นโยบาย มาตรการข้อบัญญัติต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน และจัดตั้งหน่วยงานกลาง เพื่อประสานงาน และบูรณาการกับทุกภาคส่วนในการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้ครอบคลุมในทุกมิติ รวมถึงการพัฒนาฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้มีครบถ้วนและสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในมิติต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืน

(๕) สิ่งแวดล้อม : การดำเนินการในระยะต่อไป ควรมุ่งเน้นในการแก้ปัญหาโดยบูรณาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการจัดการปัญหามลพิษทั้งระบบ และสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนในการดำเนินการ โดยยึดกรอบแนวคิดการป้องกันไว้ก่อน (Precautionary Principle) เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้าตลอดจนการสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อโดยเฉพาะในระดับปัจเจกที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง

(๖) ระบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : ในการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ให้เป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วนนั้น จำเป็นต้องดำเนินการสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และสร้างกลไกเชิงสถาบัน เพื่อให้การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ได้ขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการทำให้เครื่องมือการประเมินสิ่งแวดล้อมจากภาครัฐอื่น ๆ เป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วนโดยปรับปรุงขั้นตอน หรือกลไกในการจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมการรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วนด้วย

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

๗.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

แผนการปฏิรูปประเทศที่กระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพหลัก ในส่วนของโครงการที่เกี่ยวข้องกับ ด้านสาธารณสุขมีจำนวน ๒๗,๐๕๖ โครงการ แบ่งเป็นโครงการที่กระทรวงสาธารณสุขรับผิดชอบจำนวน ๓๒๐ โครงการ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพหลักใน ๑๐ ประเด็น มีโครงการจำนวน ๒๔๗ โครงการ แต่ยังมีโครงการที่กระจายอยู่ที่กระทรวงต่าง ๆ อีกจำนวน ๖๒๒ โครงการ ซึ่งตอบเป้าหมายการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ดังนั้น เมื่อพิจารณาโครงการที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นจึงทำให้เห็นว่าการบูรณาการระหว่างหน่วยงานเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้น เมื่อประเมินผลการดำเนินการในประเด็นปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขทั้ง ๑๐ ประเด็น ประจำปี ๒๕๖๓ จึงพบว่ามีสถานะการดำเนินการเป็นสีแดงและส้ม กล่าวคือ การดำเนินการอยู่ในขั้นวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย และมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย

ทั้งนี้ ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย คือ

(๑) การดำเนินการเกี่ยวข้องกับการปฏิรูประบบราชการและงานพื้นฐานภาครัฐซึ่งมีกฎหมายแผนระดับ ๓ นโยบายและมีหน่วยงานรับผิดชอบอยู่แล้ว เช่น ระบบข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัล การปรับปรุงโครงสร้างและกระจายอำนาจ การบริหารงานบุคคลการงบประมาณ และการพัฒนาราชการ

(๒) การยอมรับและความเข้าใจของหน่วยงานระดับปฏิบัติ รวมทั้งทักษะที่จำเป็นและการสนับสนุน ด้านเทคนิคที่เพียงพอ

(๓) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ และระดับพื้นที่

(๔) ปัจจัยด้านผู้นำในระดับนโยบาย Leadership

(๕) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ Collaboration/Participation - การมี Innovation/Technology - Digitalisation/Mindset

๗.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

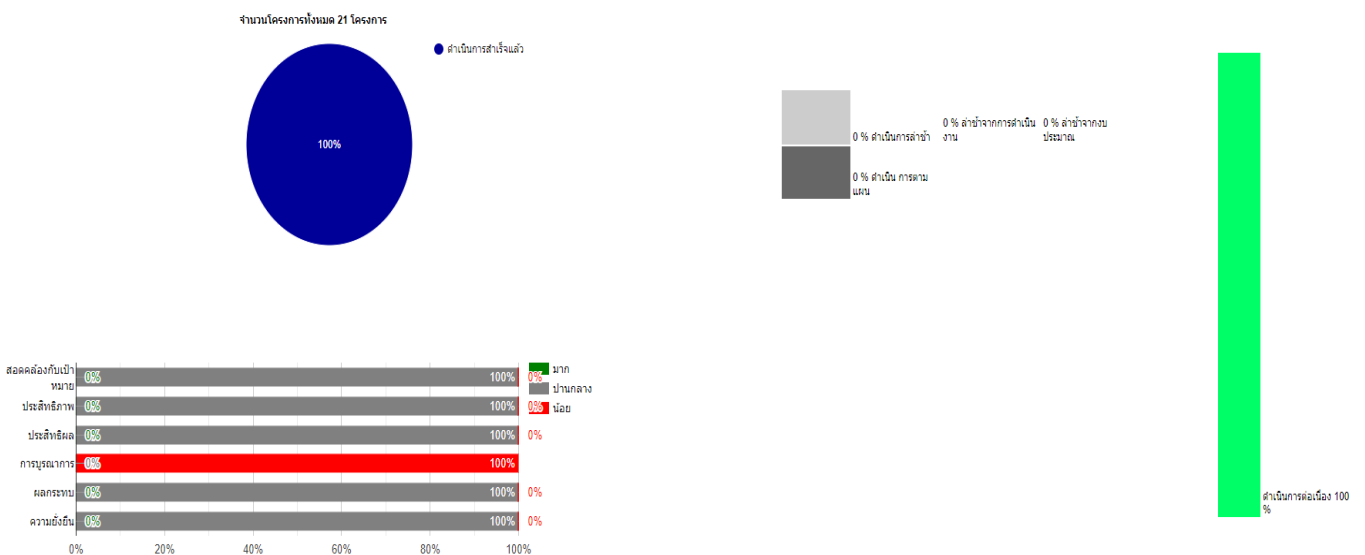
(๑) ด้านงบประมาณ การสร้างแรงจูงใจด้านงบประมาณเป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งควรสร้างนวัตกรรมใหม่ในระบบงบประมาณ โดยหากกระบวนการด้านงบประมาณยังเป็นแบบเดิมการขับเคลื่อนแผนต่าง ๆ คงไม่สามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนด ทั้งนี้ สำนักงบประมาณได้พยายามปรับกระบวนการด้านงบประมาณแต่พบว่า ยังคงไม่สามารถผลักดันให้แผนการปฏิรูปประเทศก้าวไปสู่การทำให้เกิดประสิทธิภาพหรือบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

(๒) การแปลงแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขทั้ง ๑๐ ประเด็น ไปสู่แผนปฏิบัติราชการ แม้ขณะนี้มีความพยายามในการแปลงแผนดังกล่าวไปเป็นแผนปฏิบัติราชการ แต่ยังคงต้องการการ

กระตุ้นและผลักดันในระดับนโยบายอย่างมากเพื่อให้แผนถูกนำไปใช้เป็นทิศทางการทำงานของทุกส่วนราชการอย่างแท้จริงซึ่งกระบวนการจัดทำแผนได้พยายามที่จะบูรณาการหรือกำหนดทิศทางร่วมกัน แต่การดำเนินการยังไม่สามารถ ก้าวไปถึงในด้านนโยบาย

(๓) ปัจจัยด้านผู้นำในระดับนโยบาย ควรกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ซึ่งสามารถระบุได้ถึงระดับบุคคล เพื่อติดตามกำกับกับการดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุข โดยผู้บริหารควรพิจารณาให้ชัดเจนเกี่ยวกับการกำหนดหน่วยงานซึ่งจะเป็นผู้นำหลัก และเป็นหน้าที่ของสำนักงาน ป.ย.ป. ในการทำให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับภารกิจภายในกระทรวงสาธารณสุข ทั้งในส่วนของการบริหารและภารกิจเกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศ

๗.๓) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

ภาพที่ ๑๕ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

ด้านสาธารณสุข ประจำปี ๒๕๖๓

๗.๔) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

(๑) กระบวนการแปลงแผนการปฏิรูปประเทศไปเป็นแผนปฏิบัติการยังคงไม่มีความคืบหน้า

(๒) สสช. เห็นว่า สิ่งที่จะเป็นจุดเปลี่ยน คือ การจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายและทำห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ให้ชัดเจน และทำโครงการให้มีความสอดคล้องกัน

(๓) ควรกำหนดให้มีกลไกในการรับผิดชอบที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากกว่าการกำหนดให้กระทรวงเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในการดำเนินการ เช่น การทำ workshop หรือการทำให้เกิด Value Chain จนเห็นภาพกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ที่ชัดเจนของแต่ละเรื่อง

(๔) ควรมีการกำหนดกระบวนการติดตามและประเมินผล (Monitoring And Evaluation: M&E) ที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการติดตามผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ eMENS CR อาจไม่เพียงพอ

(๕) ควรมีการกำหนดบทบาทในการให้คุณให้โทษแก่ส่วนราชการหรือหัวหน้าส่วนราชการที่ไม่ดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

(๖) กลไกงบประมาณเป็นเรื่องสำคัญ ควรพิจารณาทบทวนและกำหนดรูปแบบและวิธีการพิจารณางบประมาณเพื่อดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศใหม่ โดยอาจพิจารณาจบ Function และเพิ่มจบ Agenda เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนของแผนต่าง ๆ

(๗) ควรมีปฏิรูประบบราชการอย่างจริงจัง เพื่อนำไปสู่การเร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปประเทศที่มีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม บรรลุเป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนด

(๘) ควรเสนอให้มีการบรรจุวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีทุกครั้งเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้รัฐมนตรีประจำกระทรวง ประธานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน และปลัดกระทรวง เข้าร่วมประชุม เพื่อนำเสนอประเด็นความคืบหน้า และนำเสนอปัญหาที่จะเกิดจากการดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการติดตามความคืบหน้าการดำเนินการอย่างจริงจัง และกระตุ้นให้เกิดการดำเนินการของหน่วยงานที่เป็นไปตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้นโดยถือเป็นการตรวจสอบถ่วงดุล (Balance and check) และป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ต่อรัฐบาล

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด

แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

๘) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

๘.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยปัจจุบันมีสถานการณ์และแนวโน้มที่สำคัญ อาทิ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมสื่อโดยรวมที่ต้องแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีดังกล่าว ทั้งในแง่ของคุณภาพของเนื้อหาสาระ ต้นทุนและรายได้จากการดำเนินการ การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้บริโภคสื่อที่สามารถเป็นได้ทั้งผู้ผลิต (Creator) ผู้นำเสนอ (Sender) และผู้บริโภค (Receiver) สื่อไปพร้อมกัน โดยสื่อออนไลน์ที่ประชาชนเข้าถึงส่วนใหญ่เป็นของต่างประเทศ และไม่มีผู้กำกับดูแลหรือบริหารจัดการที่ชัดเจน ทำให้เสี่ยงต่อการใช้เป็นช่องทางในการหลอกลวงการเผยแพร่ข้อมูลหรือการแสดงความคิดเห็น (Bully) ไม่เหมาะสม สร้างความเดือดร้อน หรือคุกคามต่อสิทธิส่วนบุคคล

๘.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) การรู้เท่าทันสื่อของประชาชน การขับเคลื่อนให้ประชาชนมีการรู้เท่าทันสื่อ และการผลักดันให้เกิดการจัดทำและบรรจุหลักสูตรเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การสอนในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าและระดับอุดมศึกษายังมีความท้าทายที่สำคัญ ในการจัดทำและบรรจุหลักสูตรเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การสอนในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าและระดับอุดมศึกษา ได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชน เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

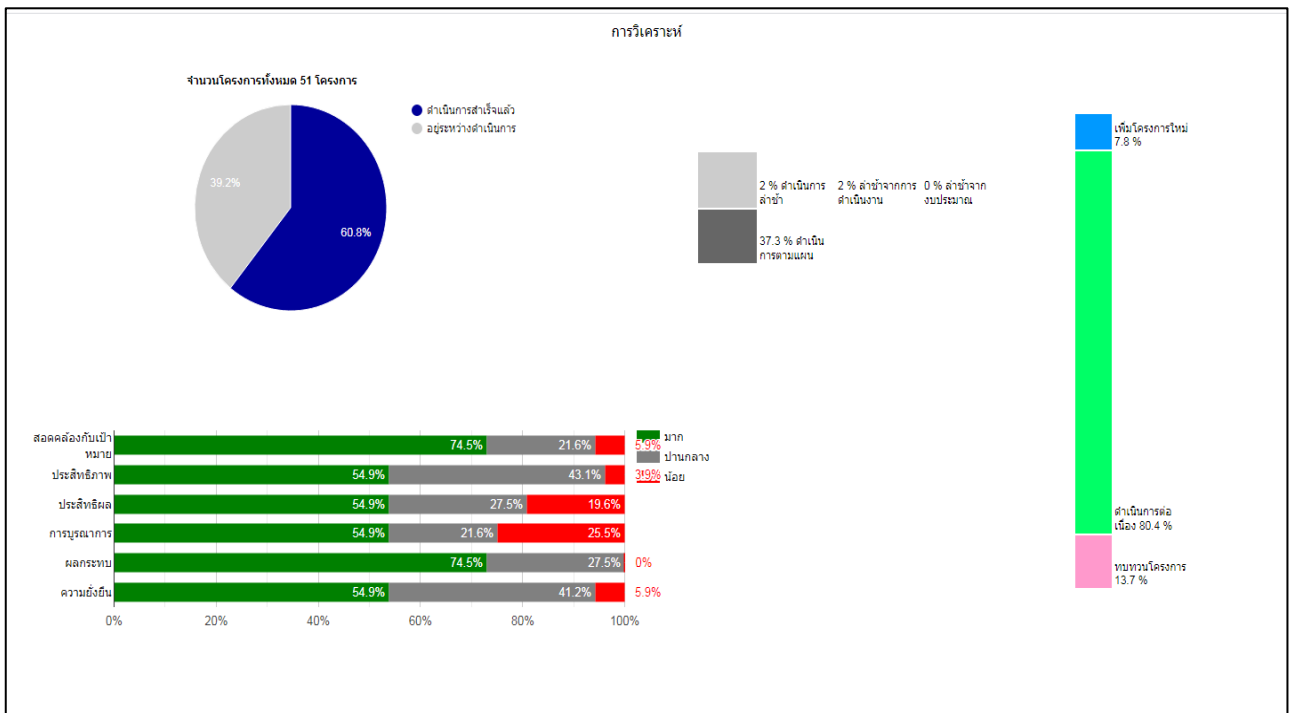
(๒) จริยธรรมของสื่อมวลชน การผลักดันร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ให้มีผลบังคับใช้ รวมถึงการสร้างการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมเพื่อให้การดำเนินการตาม กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างการยอมรับและการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพ

(๓) การบริหารจัดการด้านการสื่อสารมวลชนและโทรคมนาคม และการปฏิรูปโครงสร้างอุตสาหกรรม สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ อุตสาหกรรมสื่อของไทยยังคงมีความท้าทายในเรื่องของการปรับเปลี่ยน กฎเกณฑ์และมาตรการของภาครัฐ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ จึงควรพิจารณาแนวทางการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมสื่อ เพื่อช่วยให้ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสื่อสามารถปรับตัว และพัฒนาให้พร้อมรับกับสถานการณ์ ที่มีการแข่งขันมากขึ้น และในการ

จัดสรรคลื่นความถี่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยมุ่งเน้นให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรม กับผู้ประกอบการสื่อทุกระดับ

(๔) การให้ข้อเท็จจริงและเสรีภาพในการสื่อสารจากภาครัฐ การสื่อสารของหน่วยงานของรัฐยังขาดการประเมินผลการรับรู้ของประชาชน ส่งผลให้ไม่ได้รับข้อมูลและข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวทางและรูปแบบการประชาสัมพันธ์และผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูลของหน่วยงาน ในแต่ละระดับความสำคัญของข้อมูล และการประเมินผลการสร้างการรับรู้ของการสื่อสารข้อมูลสำคัญของหน่วยงาน

๗.๓) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

ภาพที่ ๑๖ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศประจำปี ๒๕๖๓

๗.๔) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อให้การดำเนินการตาม ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ และสอดคล้องกับแผนงาน/โครงการที่จะดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ ควรรายงานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่ได้ดำเนินการด้วย และควรที่จะเปิดพื้นที่สร้างการรับรู้และให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและประเมินผลด้วยและการติดตามแผนงาน/โครงการ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ต่อเนื่องทุกประเด็นปฏิรูป เพราะทุกประเด็น คือ ปัจจัยแห่งความสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด
แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

๙) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

๙.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

การพัฒนาประเทศและการเติบโตอย่างยั่งยืนของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาประสบกับปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มต่าง ๆ เช่น เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส คนไร้สัญชาติ และกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ยังไม่ทั่วถึงและไม่ตรงตามสภาพปัญหา ทำให้ประชาชนต้องเผชิญกับปัญหาเดิม ๆ ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) และสถานการณ์ภายในประเทศด้านอื่น ๆ ได้แก่

(๑) สถานการณ์ด้านออม สวัสดิการสังคมและการลงทุนเพื่อสังคม โดยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ทำให้ภาครัฐต้องจัดสวัสดิการต่าง ๆ มากขึ้น ประชากรไทยโดยเฉลี่ยมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชดเชยค่าใช้จ่ายตลอดช่วงชีวิตและมีการออมอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลต่อความมั่นคงในการดำรงชีวิตในวัยสูงอายุ ขณะที่การลงทุนทางสังคมจากภาคส่วนต่าง ๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(๒) สถานการณ์ของกลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคม ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ยังเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกันการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม โดยกลุ่มแรงงานนอกระบบยังไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการที่จำเป็น อีกทั้งกลุ่มคนพิการยังถูกจำกัดในการเข้าสู่ตลาดงานและโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต

(๓) สถานการณ์ด้านการจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสังคม ระบบจัดการข้อมูลทางสังคมของประเทศยังเป็นลักษณะการดำเนินการจากหลายส่วน โดยมีหน่วยงานต่างๆจัดทำข้อมูลแต่ยังมิได้บูรณาการให้เป็นฐานข้อมูลเดียวกัน

(๔) สถานการณ์ด้านความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาในระดับชุมชนมีการฟื้นฟูมาอย่างต่อเนื่องแต่ยังมีข้อจำกัดเชิงระบบในหลายส่วนที่ทำให้ชุมชนจำนวนมากยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ และมีข้อจำกัดของการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

(๕) สถานการณ์การเรียนรู้และการรับรู้ของสังคม ที่ปัจจุบันเด็กไทยมีความเสี่ยงจากภัยออนไลน์และการรับรู้ข่าวสารของประชาชนทั่วไป จึงจำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังภัยจากข่าวปลอม

นอกจากนี้ สถานการณ์ภายนอก พบว่า

(๑) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวแปรในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม

(๒) กระแสการเติบโตของหุ้นส่วนการพัฒนาทางสังคม โดยเฉพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม ในการให้บริการสังคมโดยภาคส่วนอื่นที่มีใช้รัฐ เพื่อให้การจัดการบริการทางสังคมมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

(๓) กระแสโลกาภิวัตน์และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายระหว่างกันมากขึ้นทั้งสินค้า บริการ และแรงงาน และจะทำให้ประเทศไทยกลายเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น

แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมจึงเป็นหนึ่งในแผนการปฏิรูปประเทศที่ต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติและมีความสอดคล้องกับบริบทสังคมไทยและสถานการณ์โลก ส่งผลให้ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย สัมคคีปรองดอง พัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ สังคม มีความสงบสุขเป็นธรรม มีโอกาสทัดเทียม ขจัดความเหลื่อมล้ำ ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โดยได้มีการกำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูปทั้งสิ้น ๕ ประเด็น ได้แก่

- (๑) การปฏิรูปการออม สวัสดิการ และการลงทุนเพื่อสังคม
- (๒) กลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคม
- (๓) การจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสังคม
- (๔) ระบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง
- (๕) การมีส่วนร่วม การเรียนรู้ การรับรู้ และการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม

โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

- (๑) คนไทยมีหลักประกันทางรายได้ในวัยเกษียณที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ
- (๒) สังคมไทยเป็นสังคมแห่งโอกาสและไม่แบ่งแยก
- (๓) ภาครัฐมีข้อมูลและสารสนเทศด้านสังคมที่บูรณาการทุกหน่วยงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้
- (๔) ชุมชน/ท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง โดยสามารถจัดการตนเองและทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ได้
- (๕) คนไทยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น

ในประเด็นปฏิรูปที่ ๑ การปฏิรูปการออม สวัสดิการ และการลงทุนเพื่อสังคม การดำเนินงานที่ผ่านมามีบางกิจกรรมที่ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการจัดให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เช่น การพัฒนากองทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกักตุนเพื่อใช้ในการพัฒนาสังคม การพัฒนาระบบการออมภาคบังคับโดยการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ส่วนหนึ่งคืนกับผู้เสียภาษี ซึ่งควรมีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลเพื่อใช้สำหรับจัดเก็บเงินออมจากภาษี และมีบางกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้วแต่ควรพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงาน ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ที่ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงาน เช่น กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนการออมแห่งชาติ กิจกรรมการให้เงินช่วยเหลือเพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย นอกจากนี้มีพันธกิจที่ให้วัดช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคมมากขึ้นได้ดำเนินการแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด

ในประเด็นปฏิรูปที่ ๒ กลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคม กิจกรรมบางอย่างควรมีการพิจารณาทบทวนการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

(COVID - 19) วิกฤตเศรษฐกิจ และสถานการณ์การเงินการคลังของประเทศ เช่น กิจกรรมการขยายอายุเกษียณ จาก ๖๐ ปี เป็น ๖๓ ปี การปฏิรูประบบขนส่งสาธารณะไม่ให้เป็นอุปสรรคเพื่อคนทั้งมวล แม้ว่าจะมีการผลักดันโดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน

ในประเด็นปฏิรูปที่ ๓ การจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสังคม การดำเนินงานที่ผ่านมารวมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้พัฒนาและจัดทำข้อมูลตำบล โดยให้ชุมชน/ตำบลจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง นำไปใช้ด้วยตนเองและเป็นเจ้าของ ทั้งนี้ เพื่อให้ชุมชน/ตำบลรู้จักตนเอง ซึ่งควรพัฒนาให้เกิดการบูรณาการฐานข้อมูลดังกล่าวระหว่างหน่วยงานระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น เพื่อการพัฒนาตำบลที่ยั่งยืน

ในประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ระบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง การช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ องค์กรภาคประชาสังคมและภาคประชาชนมีส่วนร่วมสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนหน่วยงานรัฐดูแลประชาชนให้มีความอยู่ดีมีสุข โดยเห็นได้ชัดเจนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ที่เกิดขึ้น ซึ่งการขับเคลื่อนงานในพื้นที่เป็นการดำเนินงานที่ประชาชนร่วมประชาสังคม เอกชน ท้องถิ่น ท้องที่ โดยมีหน่วยงานรัฐหนุนเสริม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง

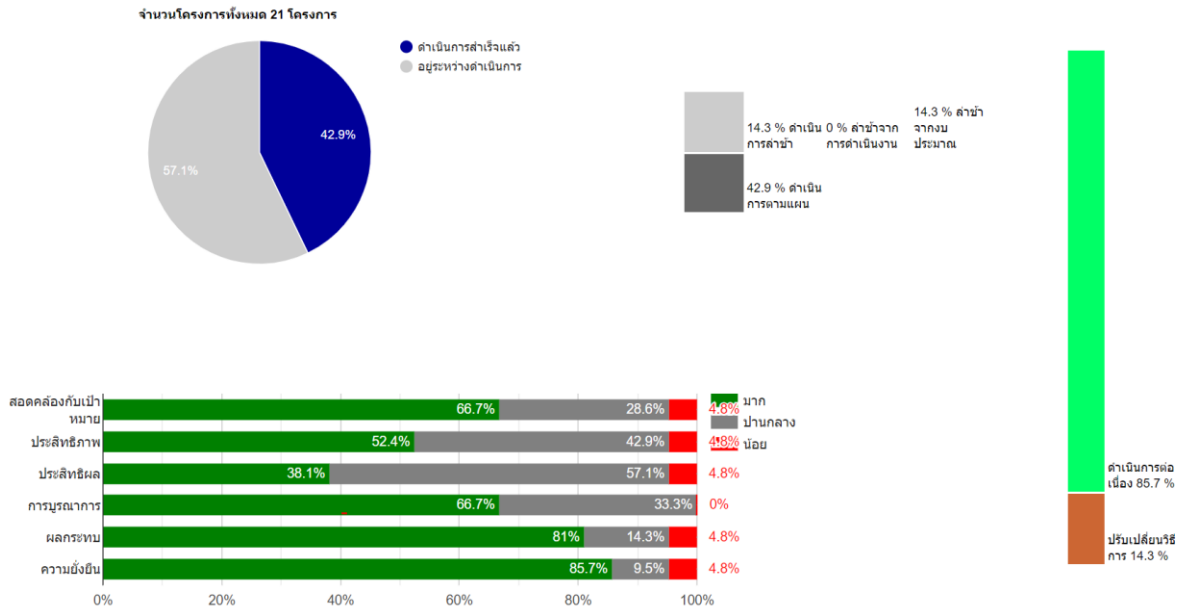
ในประเด็นปฏิรูปที่ ๕ การมีส่วนร่วม การเรียนรู้ การรับรู้ และการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม การส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกสาธารณะและการมีส่วนร่วมให้แก่ประชาชนทุกช่วงวัยผ่านกิจกรรมบนพื้นที่สร้างสรรค์รูปแบบต่าง ๆ จะส่งผลให้บุคคลดังกล่าวเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๙.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

ในบางกิจกรรมได้ดำเนินการสำเร็จตามแผนการ แต่เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมบรรลุตามเป้าหมายและมีความยั่งยืน จึงควรมีการพิจารณาติดตาม เร่งรัด และขยายผลการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม เช่น พิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมาย การเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรองและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ปรากฏในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม (เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒) และการติดตามการตราร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นต้น นอกจากนี้ในพันธกิจ ระบบขนส่งสาธารณะไม่ให้เป็นอุปสรรคเพื่อคนทั้งมวลฯ ในส่วนของนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการออกแบบโครงสร้างระบบขนส่งสาธารณะควรคำนึงถึงหลักการ UD และหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับหลักการ UD ทั้งนี้ เพื่อให้ให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ และควรเร่งรัดสนับสนุนการเสริมสร้างชุมชน/ตำบลเข้มแข็งให้ครอบคลุม

ในทุกพื้นที่ โดยการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งด้วยจุดพลัง ประกอบด้วย ท้องที่ ท้องถิ่น ประชาสังคม และหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อให้เกิดการสานพลังจากภาคส่วนต่าง ๆ ให้ไปสู่การสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง

๙.๓) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคม

ภาพที่ ๑๗ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ประจำปี ๒๕๖๓

๙.๔) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

(๑) โครงการและกฎหมายที่คณะกรรมการสิทธิการได้ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดข้างต้นเป็นโครงการที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่สำคัญและอยู่ระหว่างดำเนินการ เช่น โครงการพัฒนาตำบลเข้มแข็ง โครงการตำบลแบบบูรณาการ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. การจัดทำกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ และการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน รวมทั้งการปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ การวินิจฉัยการออกบัตรประจำตัวคนพิการตลอดจนการกำหนดค่านิยมคนพิการ/ความพิการของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้รัฐบาลสามารถกำหนดนโยบายให้คนพิการได้รับสิทธิสวัสดิการและความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเฉพาะคนพิการที่มีความยากลำบากซึ่งไม่อยู่ในระดับที่จดทะเบียนได้หรือคนพิการที่ไม่เห็นได้โดยประจักษ์

(๒) การขับเคลื่อนพันธกิจบางประเด็น มีความจำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายหรือหลักการสากลเกี่ยวกับประเด็นนั้น ๆ ให้แก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เช่น หลักการออกแบบที่เป็นสากล หรือ Universal Design (UD) ซึ่งในพันธกิจ ระบบขนส่งสาธารณะไม่ให้เป็นอุปสรรคเพื่อคนทั้งมวลฯ ในส่วนของนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการออกแบบโครงสร้างระบบขนส่งสาธารณะ อาคาร และสถานที่ควรคำนึงถึงหลักการดังกล่าว และหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ

กับหลักการดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการและคนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของรัฐและเอกชน ได้โดยสะดวก อีกทั้งในประเด็นการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้น

(๓) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ได้กำหนดประเด็นการขยายอายุเกษียณราชการสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งต่าง ๆ เป็นหนึ่งในขั้นตอนและวิธีการดำเนินการปฏิรูปในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ ปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิดเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง ดีและมีความสามารถอย่างคล่องตัวตามหลักคุณธรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

ต่อมา มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๔ เห็นชอบให้ชะลอหรือทบทวนการขยายเกษียณอายุราชการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมฉบับเดิม และให้มีการกำหนดทางเลือกที่หลากหลายในการจ้างงานข้าราชการที่เกษียณอายุราชการควบคู่ไปกับมาตรการขยายอายุเกษียณ ทั้งนี้ ให้พิจารณาตามความจำเป็นและความต้องการบุคลากรในแต่ละตำแหน่งหรือสาขา ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา ดังนั้น การขยายอายุเกษียณดังกล่าวข้างต้นจึงควรพิจารณามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวประกอบ

(๔) เร่งรัดส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฯลฯ จัดทำแผนที่เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนโดยเฉพาะ กลุ่มคนพิการ คนยากจน กลุ่มบุคคลบนพื้นที่สูง กลุ่มชาติพันธุ์ ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ประเด็นย่อยที่ ๕

(๕) เร่งรัด ติดตามผลการดำเนินงานของกรมการปกครองในการขึ้นทะเบียนผู้ไร้สถานะทางทะเบียน ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศด้านสังคม ประเด็นย่อยที่ ๕ การขึ้นทะเบียนกับผู้ไร้สถานะทางทะเบียนราษฎร กิจกรรมที่ ๑ ติดตามกฎหมายทะเบียนราษฎร แก้ไขใหม่ เพื่อสามารถบังคับใช้ได้ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ไร้สถานะทางทะเบียนราษฎร ได้รับสถานะทางทะเบียนราษฎรและได้สิทธิประโยชน์ บริการขั้นพื้นฐานจากรัฐ ซึ่งตอนนี้ทางกรมการปกครองได้ดำเนินการในเชิงรุกมาตั้งแต่ธันวาคม ๒๕๖๓ เป็นต้นมา

(๖) กิจกรรม/โครงการบางเรื่องจำเป็นต้องอาศัยศักยภาพของผู้นำชุมชน/ผู้บริหารท้องถิ่นในการขับเคลื่อนภารกิจ และการปฏิบัติงานต้องอาศัยอำนาจของกฎหมายเพื่อให้มีกลไกการทำงานที่มีความยั่งยืนและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาตำบลเข้มแข็ง โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาคีเครือข่าย (พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครและภาคประชาสังคมเพื่อการจัดสวัสดิการ) เป็นต้น

(๗) การจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายและข้อมูลทางสังคมของชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยชุมชน และเพื่อให้ชุมชนได้นำไปใช้ ให้มีความเชื่อมโยงกับหน่วยงานระดับกระทรวง เป็นเรื่องที่สำคัญที่ควรเร่งดำเนินการให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว เนื่องจากเพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการและแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งแผนดังกล่าวและ One Plan ควรมีความสอดคล้อง

กันและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์และบริบทของสังคมแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้ง ประชาชนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาที่มีความเหมาะสมตรงตามความต้องการของประชาชน เช่น ในโครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ

(๘) เร่งผลักดันการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคมและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับชุมชน เพื่อสร้างการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งด้วยจุดพลัง ประกอบด้วย ท้องถิ่น ประชาสังคม และภาคส่วนอื่น ๆ นอกจากนี้ ควรสร้างความเข้าใจให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในทุกระดับในประเด็นดังกล่าว

(๙) ในบางพันธกิจได้ดำเนินการเสร็จแล้ว เช่น พันธกิจให้วัดช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคมมากยิ่งขึ้น ในประเด็นปฏิรูปที่ ๑ การออม สวัสดิการ และการลงทุน เพื่อสังคม ดังนั้น จึงควรพิจารณาขยายผลการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ภายใต้อพันธกิจดังกล่าว เพื่อให้สังคมได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประชาชนอย่างแท้จริงหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงควรดำเนินกิจกรรมโครงการดังกล่าวข้างต้นอย่างต่อเนื่อง เร่งรัดการพิจารณากฎหมายที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและแผนการปฏิรูปประเทศอย่างละเอียดรอบคอบ ออกกฎหมายลำดับรองให้ครบถ้วนตามที่พระราชบัญญัติได้กำหนดไว้ และพิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมาย อีกทั้งทันต่อสถานการณ์ของสังคมและประโยชน์ของประชาชน รวมถึงการให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนโครงการที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศแต่ไม่ปรากฏในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSUR) และควรพิจารณาดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศและสถานะการเงินการคลังของประเทศเป็นสำคัญ

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด
แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

๑๐) แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

๑๐.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

สรุปผลการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัดที่สำคัญในภาพรวม ประจำปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑๗ ประเด็น ๗๑ กิจกรรม คณะกรรมการการพลังงาน วุฒิสภา พิจารณาเห็นว่า การติดตาม เสนอแนะ และ เร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ในประเด็นการปฏิรูปหรือกิจกรรมมีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายและ ตัวชี้วัดตามที่แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานกำหนดไว้ ดังนี้

(๑) การติดตามกิจกรรมที่ติดตามต่อเนื่องในปี ๒๕๖๓ จำนวน ๗๑ กิจกรรม (ติดตาม จำนวน ๖๕ กิจกรรม) จำแนกได้ดังนี้

(๑.๑) โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๙ กิจกรรม

(๑.๒) โครงการที่มีความคืบหน้าตามแผน ๔๓ กิจกรรม

(๑.๓) โครงการที่ผลการดำเนินงานล่าช้า ๑๓ กิจกรรม

(๒) การติดตามความคืบหน้ากฎหมาย

(๒.๑) สถานะดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๔ ฉบับ

(๒.๒) สถานะดำเนินการที่มีความคืบหน้า/อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๖ ฉบับ

๑๐.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

การดำเนินกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานในปี ๒๕๖๓ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ ระหว่างการดำเนินการ และแนวโน้มที่จะสำเร็จบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ อยู่ในระดับมาก โดยการ ดำเนินการตามกิจกรรม/ประเด็นปฏิรูปส่วนใหญ่ได้กำหนดส่วนราชการที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนไว้แล้ว คือ กระทรวงพลังงาน แต่มีบางกิจกรรม/ประเด็นปฏิรูปที่ดำเนินการล่าช้า ควรเร่งรัดการดำเนินงานเพื่อ ให้มีความคืบหน้าเพิ่มเติม เช่น

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ การปฏิรูปองค์กรด้านพลังงาน

(๑) ควรเร่งรัดให้มีการกำหนดโครงสร้างหน่วยงานให้สามารถทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ สัญญาทั้งสามระบบ (สัมปทาน แบ่งปันผลผลิต จ้างบริการ) และแยกเป็นหน่วยงานอิสระจากกรมเชื้อเพลิง ธรรมชาติโดยคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ และเป็นหน่วยงานที่สามารถ บริหารงบประมาณที่มีมูลค่ามาก รวมทั้งทำการการจัดซื้อจัดจ้างได้

(๒) ควรให้องค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามข้อ ๑) สามารถรองรับการดำเนินการภายใต้หลักการร่วม ลงทุนของรัฐ (State Participation) รวมทั้งให้เป็นหน่วยงานนำร่องในการทดสอบการดำเนินงานใน หลักการร่วมลงทุนของรัฐ

ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารกิจการไฟฟ้า

กิจกรรมที่ ๑ การโอนย้ายการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) มาอยู่ใต้กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงพลังงานควรเร่งจัดทำแผนบูรณาการโครงสร้างการบริหารกิจการไฟฟ้าร่วมกัน หรือกิจกรรมที่ ๒ จัดทำระเบียบและกฎเกณฑ์สำหรับ Third Party Access (TPA) ของระบบส่งและระบบจำหน่าย สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ควรเร่งกำหนดหลักเกณฑ์การให้ใช้และเชื่อมต่อบริษัทโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับการส่งเสริมการแข่งขันกิจการไฟฟ้า ตามนโยบายของกระทรวงพลังงาน และควรสนับสนุนการดำเนินงานผ่านรูปแบบ SAND BOX เพื่อรองรับเทคโนโลยีในอนาคต

ประเด็นปฏิรูปที่ ๙ ระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็ว สำหรับโรงไฟฟ้า

ชีวมวล

กิจกรรมที่ ๒ กำหนดพื้นที่สำหรับปลูกไม้โตเร็ว (ระยะแรกพิจารณาพื้นที่ปลูกใกล้โรงไฟฟ้าเดิมที่มีเชื้อเพลิงไม้เพียงพอก่อน) และกิจกรรมที่ ๖ กำหนดมาตรฐานและราคากลางของเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็ว กระทรวงพลังงานควรเร่งรัดคณะทำงานจัดทำแนวทางสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนให้แก่เกษตรกรด้วย โรงไฟฟ้าชุมชนชีวมวลจัดทำข้อมูลกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการปลูกไม้โตเร็วให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และควรกำหนดแผนงาน (Action Plan) ให้ชัดเจน และควรเร่งรัดจัดทำมาตรฐานและราคากลางของเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วให้แล้วเสร็จและใช้เป็นมาตรฐานกลาง ทั้งนี้ ให้มีความสอดคล้องกับนโยบายโครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานรากด้วย

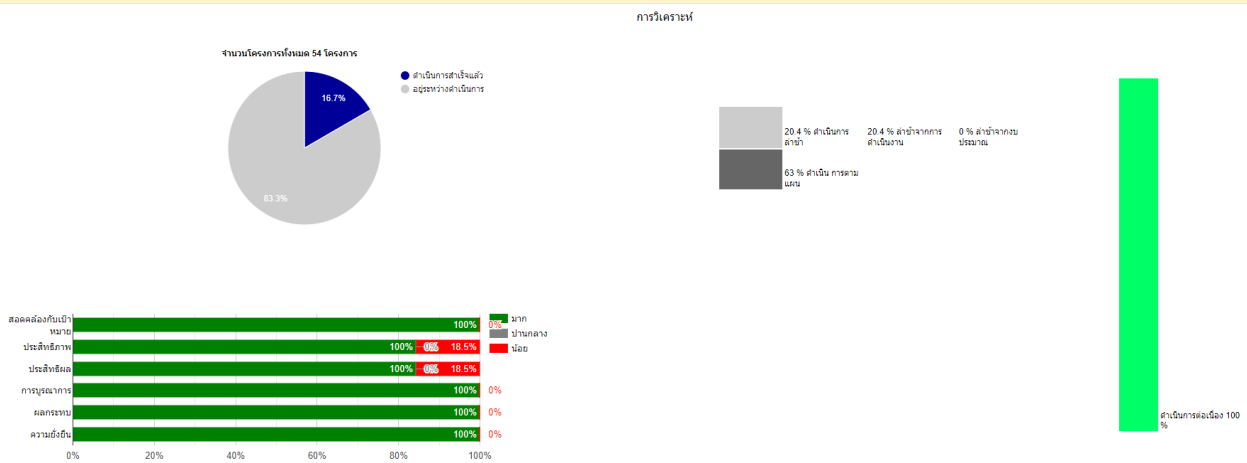
ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๔ การใช้ข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน (Building Energy Code: BEC)

กิจกรรมที่ ๑ บังคับใช้กฎหมายอาคารก่อสร้างใหม่ ซึ่งกฎกระทรวงกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคาร และมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ขั้นตอนต่อไปคือการบังคับใช้กฎกระทรวงฯ กับการก่อสร้างอาคารใหม่ กระทรวงพลังงานควรดำเนินการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากร อาทิ ผู้ออกแบบ สถาปนิก และวิศวกร รวมทั้งบุคลากรท้องถิ่นทั่วประเทศให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการตามกฎกระทรวงฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยซึ่งมีกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับอาคาร ควรเร่งพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องและรองรับต่อการดำเนินการตามกฎกระทรวงฯ และควรพิจารณาให้มีการออกข้อเทศบัญญัติ/กฎหมายลำดับรอง เพื่อกำหนดแนวทางการใช้ดุลยพินิจในการกำกับดูแลเพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงให้เป็นแนวทางเดียวกัน

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๖ การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงพลังงาน ควรเร่งกำหนดทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ไฟฟ้าในอนาคต สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเปลี่ยนมาใช้ยานยนต์ไฟฟ้ากระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการบูรณาการร่วมกับกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ภายในประเทศไทย

๑๐.๓) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

ภาพที่ ๑๘ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ประจำปี ๒๕๖๓

๑๐.๔) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

ภาพรวมการใช้พลังงานของประเทศในปี ๒๕๖๓ มีปริมาณลดลง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ส่งผลให้พฤติกรรมหรือปริมาณความต้องการใช้พลังงานของประชาชนลดลง และส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศโดยตรง นอกจากนี้ปัจจัยอื่น ๆ เช่น อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ราคาน้ำมันดิบตลาดโลก หรือมาตรการในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้นก็เป็นสาเหตุสำคัญต่อการใช้พลังงานของประเทศ

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ ๖ มิติ พบว่าการดำเนินการส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ การมีส่วนร่วม ผลสัมฤทธิ์ และการส่งผลที่ดีอย่างยั่งยืน โดยกิจกรรมส่วนใหญ่มีแนวโน้มการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

ประเด็นปฏิรูป/กิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จ เช่น ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ โครงสร้างแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า หรือประเด็นปฏิรูปที่ ๑๓ การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าในกลุ่มอุตสาหกรรม เป็นต้น เห็นควรนำผลการศึกษาไปสู่การกำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติให้

เกิดผลเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

ประเด็นปฏิรูป/กิจกรรมที่**มีความคืบหน้าตามแผนการดำเนินงาน** เช่น ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ ส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขัน ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ หรือประเด็นปฏิรูปที่ ๑๕ การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐเห็น เป็นต้น ควรเร่งรัดและผลักดันให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของประเด็นปฏิรูป/กิจกรรม โดยต้องมีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็นปฏิรูป/กิจกรรมที่**มีผลการดำเนินการล่าช้าหรือไม่สอดคล้อง**กับเป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน เช่น ประเด็นปฏิรูปที่ ๘ ระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล หรือประเด็นปฏิรูปที่ ๑๑ การส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี เป็นต้น ควรมีการปรับปรุงกิจกรรมเหล่านั้นให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป หรือหากยังไม่ดำเนินการควรพิจารณายกเลิกกิจกรรมและนำงบประมาณการดำเนินการในส่วนนั้น มาปรับใช้สำหรับดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับเดิม) หรือแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) ต่อไป

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด
แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

๑๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑๑.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทยเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน เครือข่ายการทุจริตมีการเชื่อมโยงไปในวงกว้าง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศทั้งเป็นเครือข่ายที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรนอกภาครัฐ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และเสถียรภาพทางการเมือง แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้มีหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบหลายหน่วยงาน เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริต (ศอตช.) ศาลปกครอง และกรมสอบสวนคดีพิเศษ แต่ปัญหาการทุจริตกลับเพิ่มขึ้นและแพร่ขยายเป็นวงกว้าง ส่งผลให้เกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินการของหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ สะท้อนให้เห็นถึงการขาดการบูรณาการประสานความร่วมมือในการทำงานในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑๑.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ การป้องกันและเฝ้าระวัง การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริตให้มีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ และการบูรณาการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน

ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การป้องปราม ๑ การแสดงฐานะทางการเงินของเจ้าพนักงานของรัฐ เปิดเผย ตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรม

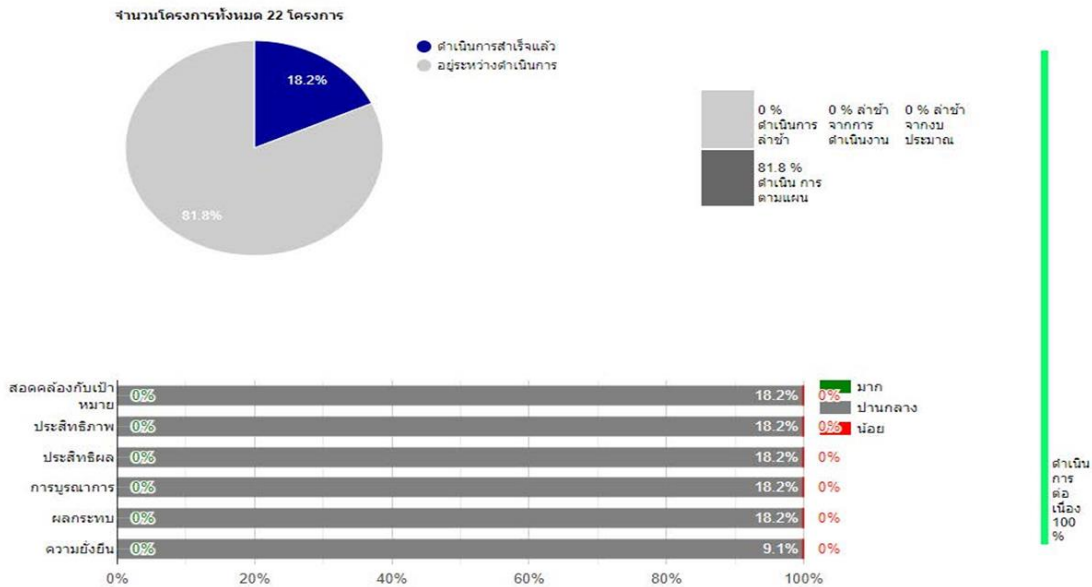
ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ การป้องปราม ๒ ภาคธุรกิจเอกชนที่มีแนวคิดแตกต่างกันเป็นแนวร่วม ปฏิบัติต่อต้านทุจริต (CAC) และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานภาครัฐ

ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ การปราบปราม ๑ การเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการดำเนินคดีแก่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในด้านต่างๆ เพื่อปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ การปราบปราม ๒ ระบบเทคโนโลยีเพื่อช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแสการทุจริต

ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ การบริหารจัดการ การบูรณาการดำเนินงานด้วยศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เพื่อมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนร่วมกันบูรณาการแก้ไขปัญหาทุจริต

๑๑.๓) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ภาพที่ ๑๙ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปี ๒๕๖๓

๑๐.๓) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑๐.๓.๑) ด้านแผนงาน โครงการ และกิจกรรม

(๑) การดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ภารกิจหลักที่จะต้องดำเนินการกับงบประมาณ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการหรือแผนการปฏิบัติการให้มีความสอดคล้อง

(๑.๑) ยุทธศาสตร์ชาติ

(๑.๒) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และ (๓) แผนแม่บทเฉพาะกิจ ภายใต้ยุทธศาสตร์อันเป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ การจัดสรรงบประมาณ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และผลการดำเนินงานของปี พ.ศ. ๒๕๖๓

(๒) หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก ควรมีส่วนร่วมในการกลั่นกรองโครงการหรือกิจกรรมที่หน่วยงานสนับสนุนของงบประมาณสนับสนุนภายใต้กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ในเบื้องต้นก่อนที่จะมีการเสนอพิจารณาอนุมัติงบประมาณโดยอาจทำเป็นในลักษณะของการพิจารณาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบของคณะกรรมการ

เพื่อเป็นการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ และง่ายต่อการติดตามประเมินผล นอกจากนี้ในการรายงานผล ควรรายงานทั้งกิจกรรม/โครงการที่ได้รับงบประมาณสนับสนุน และกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการงานนอกงบประมาณด้วย

(๓) ควรพิจารณาดำเนินการการเฝ้าระวังและป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็น ๓ ระดับ การเฝ้าระวังการทุจริตโดยการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ และลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนการป้องกันการทุจริตให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจหลักสูตรการทุจริตศึกษา และหลักสูตรวัยใสใจสะอาดให้สอดคล้องเหมาะสมกับช่วยวัยของนักเรียนนักศึกษา และมีแนวฝึกปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งพัฒนาศักยภาพบุคคล กรณีการปราบปรามการทุจริต เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการคดี ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าของเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ผ่านศูนย์รับเรื่องร้องเรียน (Call Center) และระบบของหน่วยงานได้ง่าย

(๔) ควรแก้ไขปัญห้อัตรากำลังนักกฎหมายของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่มีความรู้ความสามารถและเพียงพอต่อจำนวนคดีทุจริตทั่วประเทศ และเพียงพอต่อคดีทุจริตที่ค้างการพิจารณาเพื่อบริหารจัดการแต่ละคดีให้แล้วเสร็จภายในอายุความและสอดคล้องกับเป้าหมายของความสำเร็จตามแผนการปฏิรูปประเทศ

(๕) กิจกรรมการสร้างลักษณะนิสัยไม่โกงและไม่ยอมให้ผู้ใดโกงเพื่อต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยเริ่มจากเด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง ควรดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และสร้างภาคีเครือข่ายให้เพิ่มขึ้น รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ที่เป็นภาคีเครือข่าย โดยเฉพาะกิจกรรมที่ปลูกฝังจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริตให้แก่เด็กและเยาวชน (คณะกรรมการการพัฒนาศักยภาพและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ วุฒิสภา)

(๖) ควรพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พิจารณาประเด็นการทุจริตเชิงนโยบาย (Policy Corruption) พัฒนามาตรฐานการป้องกันการทุจริต ดำเนินการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการฟอกข่มขู่ผู้แจ้งเบาะแส รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนมีความตื่นตัวเป็น Active Citizen ในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชัน ตามบทบาทและความสามารถของตน โดยการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามแผนการปฏิรูปประเทศ องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) (คณะกรรมการการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา)

๑๐.๓.๒) ด้านกฎหมาย

นอกจากกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ควรยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเฝ้าระวัง และแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการกระทำทุจริตทุกช่องทาง รวมทั้งการฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่ไม่ทำตามอำนาจหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ให้เป็นกฎหมายว่าด้วยการ

คุ้มครองผู้ชี้เบาะแส สำหรับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการฟ้องข่มขู่ผู้แจ้งเบาะแสควรพิจารณาตรา
กฎหมายป้องกันการฟ้องข่มขู่ผู้แจ้งเบาะแส โดยนำแนวคิดของ Anti-SLAPP Law มาประยุกต์ใช้ รวมถึง
บทบัญญัติห้ามหน่วยงานของรัฐที่ถูกร้องเรียนฟ้องผู้แจ้งเบาะแส และการห้ามผู้ถูกกล่าวหาฟ้องประชาชนที่
แจ้งเบาะแส หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริง ได้สวนข้อกล่าวหาจนกว่าการดำเนินการ
ตามอำนาจหน้าที่เสร็จสิ้น

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๑๒.๑) การศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑๒.๑.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญ

ต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) การศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และมีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก คนไทยต้องมีศักยภาพให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะให้พร้อมรับมือต่อแรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาและวิกฤตที่ต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอกและภายในที่สำคัญ รวมทั้งสถานการณ์การจัดการศึกษาเปลี่ยนไปและเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ดังนี้

(๑) สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

(๑.๑) การปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดด การเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตแห่งสรรพสิ่ง (Internet of Things) ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ไปโดยฉับพลันสิ้นเชิง (Disruption) เกิดเป็นความท้าทายของกระแสโลกาภิวัตน์รอบใหม่ที่ทุกประเทศในโลกจะต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับมือให้ทัน และสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและสารสนเทศที่มีอยู่อย่างมหาศาล เพื่อความเป็นต่อทางด้านเศรษฐกิจภายใต้ การแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดน

(๑.๒) การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ โดยด้านเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว การรวมเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตเดียวมีการไหลเวียนอย่างเสรีของแรงงาน สินค้า บริการ การลงทุน และเงินทุน ด้านสังคมและวัฒนธรรมเกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม และเทคโนโลยีระหว่างกัน ด้านการเมืองและความมั่นคง มีการเปิดชายแดนและการเคลื่อนย้ายประชาชนข้ามแดน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ไทยต้องเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้ และปรับตัว ทั้งทักษะที่จำเป็น สมรรถนะในการทำงาน ภาษา และพร้อมรับภัยคุกคามข้ามชาติที่อาจเกิดขึ้น โดยการศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มศักยภาพของคนเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

(๑.๓) การเข้าสู่วิกฤตสังคมสูงวัย ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขทำให้ประชาชนมีอายุยืนยาวมากขึ้น ประกอบกับอัตราการเกิดที่ลดลง ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานภายในประเทศ และการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวมากขึ้น อีกทั้งแนวโน้มความต้องการสินค้าและบริการสำหรับผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น

ขึ้น การศึกษาจึงจำเป็นต้องวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีความทันยุคและสมรรถนะสูง ผ่านการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ลดภาวการณ์พึ่งพิง และเป็นอีกหนึ่งกำลังสำคัญ ในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง

(๑.๔) การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรง

การขยายตัวของอุตสาหกรรมและชุมชนเมือง ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว สร้างมลพิษ เกิดภาวะโลกร้อน ตลอดจนเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีความถี่และความรุนแรงมากขึ้น นำมาซึ่งความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมที่ประมาณค่ามิได้ การศึกษาจึงต้องสามารถถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ของการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไปสู่เด็กและเยาวชนให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง บริหาร และจัดการ หาท่างป้องกันภัยธรรมชาติ และรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคมที่ดีต่อไป

(๒) สภาพการณ์และแนวโน้มภายใน

(๒.๑) คุณภาพของคนไทยทุกกลุ่มวัย

ปัจจัยที่ส่งผลส่วนหนึ่งมาจากการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถเตรียมและพัฒนาคนให้มีความทันยุคและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของแต่ละกลุ่มวัย เช่น เด็กเล็ก (๐ - ๓ ปี) มีพัฒนาการไม่สมวัย ซึ่งส่งผลต่อระดับสติปัญญา บุคลิกภาพและความฉลาดทางอารมณ์ในระยะยาว วัยเรียนเน้นเรียนในสายสามัญ ให้คุณค่ากับคุณวุฒิทางการศึกษา โดยไม่มุ่งเป้าหมาย การศึกษาและเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตวัยแรงงานมีปัญหาลดคุณภาพแรงงานต่ำ เนื่องจากทักษะและสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และผู้สูงวัย ส่วนใหญ่เป็นวัยพึ่งพิง ทั้งในเชิง เศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ

(๒.๒) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย

ปัจจุบันคนไทยมีแนวโน้มประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการขาดคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และจิตสาธารณะ เพิ่มขึ้น แต่กลับมีค่านิยมที่ยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม และขาดความอดทน การศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการวางรากฐานบนค่านิยมที่ดีของสังคมไทย

(๒.๓) การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

(COVID - 19) ส่งผลกระทบทั้งด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และชุมชนอย่างต่อเนื่อง และ “สถานศึกษา” ทั้งในสังกัดกระทรวง ศึกษาธิการและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นสถานที่อันดับแรกที่ถูกประกาศให้ปิดเรียน ส่งผลให้ครูและนักเรียนทั้งประเทศต้องปรับวิธีการเรียน เปลี่ยนวิธีการสอนในรูปแบบใหม่

๑๒.๑.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้าน การศึกษา (ขั้นพื้นฐาน)

(๑) ปัญหาของระบบการศึกษาของไทยมีความซับซ้อนสูงและมีองค์ประกอบในการจัดการหลายด้าน มีการเชื่อมโยงการดำเนินงานหลายภาคส่วนระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วน

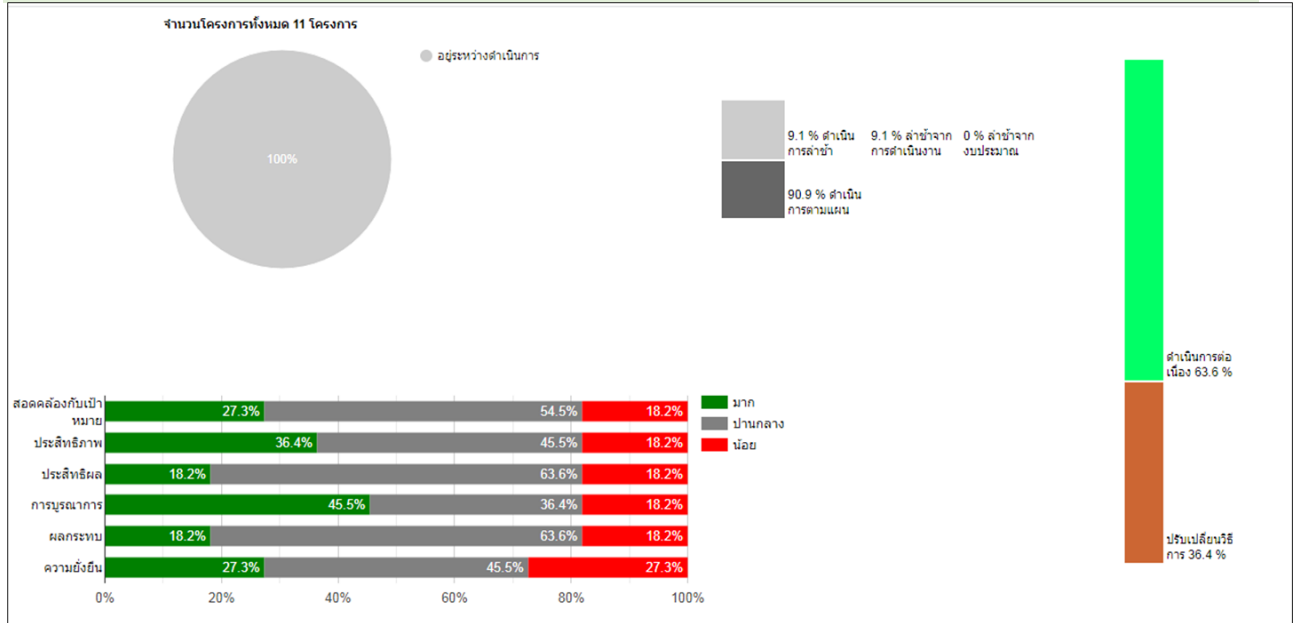
ท้องถิ่น และภาคเอกชน มีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับระบบงานในกระทรวงต่าง ๆ ไม่ใช่เพียงแต่กระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษามีทั้งส่วนที่เป็นการพัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษา สำหรับการพัฒนาผู้เรียนที่เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับประชาชนวัยต่าง ๆ เพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตที่ดี

(๒) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง พบว่าคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับที่สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมากในทุกรายวิชา ในขณะที่พบว่ามึนักเรียนจากโรงเรียนวิทยาศาสตร์และโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนสาธิตเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบ PISA ในด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์สูงกว่ามาตรฐานที่ระดับ ๕๐๐ คะแนน นักเรียนของโรงเรียนในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ มีคะแนนน้อยกว่า ๔๐๐ คะแนน นอกจากนี้ การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพศึกษาและการประเมินคุณภาพในแนวทางที่ได้ดำเนินการผ่านมาพบว่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และยังสร้างภาระจำนวนมากให้แก่ครูและสถานศึกษา

(๓) การใช้ทรัพยากรทางการศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพ ประเทศไทยใช้งบประมาณด้านการศึกษา คิดเป็นสัดส่วนถึงประมาณร้อยละ ๒๐ ของงบประมาณแผ่นดินของประเทศ หรือประมาณร้อยละ ๔.๒ ของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (GDP) แต่ผลลัพธ์การศึกษาที่ประเมินโดย PISA กลับอยู่ในระดับ “Poor” เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น เวียดนามที่มีค่าใช้จ่ายทางการศึกษาน้อยกว่าไทยครึ่งหนึ่ง แต่ผลการทดสอบ PISA อยู่ในระดับ “Great” ซึ่งเป็นภาพสะท้อนอย่างดีถึงการใช้ทรัพยากรไม่ตรงประเด็นที่จะส่งผลดีต่อคุณภาพทางการศึกษา อีกทั้งยังขาดข้อมูลและสารสนเทศในการจัดการที่ทันสมัยและมีคุณภาพเพียงพอที่จะเอื้อต่อการจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ ตรงประเด็น ไม่ซ้ำซ้อนและมีความเป็นธรรม

(๔) บริบทของประเทศและของโลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตลอดจนนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ มีแหล่งความรู้ใหม่เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย ซึ่งเหมือนเป็นโอกาสในทางหนึ่ง แต่ในอีกทางหนึ่งการเปลี่ยนแปลงข้างต้นส่งผลให้ประชาชนต้องมีความสามารถและสมรรถนะในการเลือกเรียนรู้สิ่งใหม่และการปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ระบบการศึกษาจึงต้องมุ่งพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เปิดทางเลือกให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ เชี่ยวชาญในเรื่องที่ถนัด และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถดูแล สุขภาวะของตนเองและครอบครัว ในขณะที่เด็วยกกับที่ยังคงต้องมุ่งเน้นการให้มีคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นเป็นคนดี รับผิดชอบต่อสังคมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

๑๒.๑.๓) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน)

ภาพที่ ๒๐ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ประจำปี ๒๕๖๓

๑๒.๑.๔) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน)

(๑) หน่วยงานและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายโดยเร็ว พร้อมกันนี้จำเป็นต้องเร่งจัดทำแผนพัฒนากฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อรองรับการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทั้งองค์พหุและเป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ที่จะมียผลใช้บังคับเป็นกฎหมายในอนาคต

(๒) ส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนและส่งเสริมให้คนไทยทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามความต้องการผ่านการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาตนเอง และการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะส่งผลให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

(๓) บุคลากรวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือการจัดการระดับพื้นที่ โดยกระจายอำนาจให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ผ่านการขับเคลื่อนเรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการและระบบนิเวศที่สนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษา พร้อมกับปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่หลักสูตร ฐานสมรรถนะที่ครอบคลุมการสร้างเสริมให้ผู้เรียน เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เชี่ยวชาญได้

ตามความถนัด มีความรับผิดชอบ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และในโลกอนาคต รวมทั้งต้องพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ให้รองรับกับการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ

(๔) กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษานโยบายหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลัก ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงศึกษาธิการ จำเป็นต้องเร่งพิจารณาและเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูป (ด้านการศึกษา) ที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างความรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาให้กับบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อรวมเป็นกำลังสำคัญให้การขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมายตามหัวเวลาที่กำหนด

(๕) กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งดำเนินการให้ส่วนราชการในสังกัดจัดทำแผนปฏิบัติราชการให้สอดคล้องและรองรับกับแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และการขับเคลื่อน กิจกรรมปฏิรูป (ด้านการศึกษา) ที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) รวมทั้งควรเร่งจัดทำแผนงานการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน อาทิ การดำเนินการตามประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันและมีเอกภาพ มีการบริหารจัดการภาครัฐที่ดี อันจะส่งผลให้บรรลุเป้าหมาย ตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ ประกอบมาตรา ๒๕๘ จ.ด้านการศึกษากายในปี ๒๕๖๕

๑๒.๒) อุดมศึกษา

๑๒.๒.๑) สถานการณ์เปลี่ยนไปที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการดำเนินการ หรือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (อุดมศึกษา)

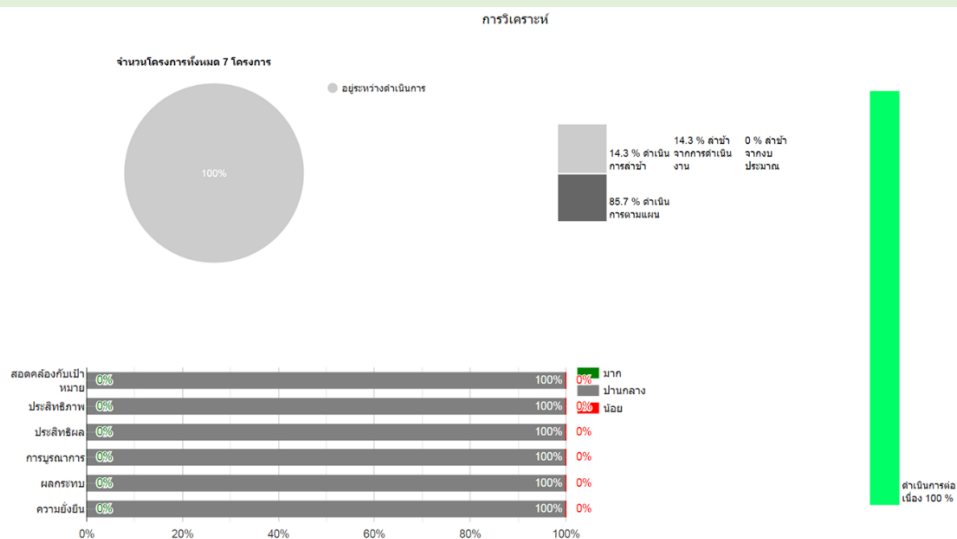
ภาพรวมความคืบหน้าในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตั้งแต่มีการประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษานั้นมีความคืบหน้าตามแผนพอสมควร อย่างไรก็ตาม ปัญหาอุปสรรคในระยะแรกที่ทำให้การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษามีความล่าช้า เกิดจากปัจจัยหลายประการหนึ่งในนั้นได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดความตระหนักต่อภารกิจหน้าที่ของตนตามที่แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้กำหนดให้ดำเนินการ แต่ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวก็ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตลอดมา จนปัจจุบันทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการภายใต้กรอบที่แผนกำหนดไว้แล้ว ซึ่งยังคงต้องดำเนินการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องจริงจัง เพื่อให้บรรลุและสัมฤทธิ์ผลตามแผนได้อย่างสมบูรณ์ตลอดปี ๒๕๖๓ ที่ผ่านมาเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ทั่วโลก รวมถึงประเทศ

ไทย ส่งผลให้รัฐบาลต้องสั่งปิดพื้นที่หรือจำกัดการเคลื่อนย้าย เดินทางท่องเที่ยวไปมาระหว่างกัน ทำให้ภาคธุรกิจได้รับผลกระทบไม่สามารถขับเคลื่อนได้ บางแห่งต้องขาดทุนล้มละลาย การจ้างงานลดลง รวมไปถึงการศึกษาในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ที่เกิดสภาพบังคับทางอ้อมให้ต้องเร่งกระบวนการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา เช่น ผู้บริหาร ครูอาจารย์ นิสิตนักศึกษา สถานศึกษา จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID -19) ดังกล่าว อันเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาที่กำหนดไว้

๑๒.๒.๒) ประเด็นความท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (อุดมศึกษา)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID -19) ดังกล่าว เป็นส่วนสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนตามประเด็นการปฏิรูปที่กำหนดไว้ ได้แก่ ระบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน การดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ การจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน การศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในระดับผู้บริหารนโยบายซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้วย

๑๒.๒.๓) ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (อุดมศึกษา)

ภาพที่ ๒๑ แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (อุดมศึกษา) ประจำปี ๒๕๖๓

๑๒.๒.๔) ข้อเสนอแนะภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (อุดมศึกษา)

(๑) ขอให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดเตรียมข้อมูลการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการอุดมศึกษา ให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ ครบถ้วน ทันสมัย ตรงประเด็น โดยมีระบบที่นำเสนอข้อมูลต่อวุฒิสภาอย่างเข้าใจได้ง่าย รวมถึงสามารถนำข้อมูลที่เสนอมาใช้ประโยชน์ได้ทันที

(๒) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบรวบรวมข้อมูลและเสนอต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้ครบถ้วนตามข้อ (๑) ได้แก่

(๒.๑) รัฐมนตรี/ปลัดกระทรวง/ผู้บริหารระดับมาตรการและนโยบาย ควรศึกษาทำความเข้าใจแผนการปฏิรูปประเทศอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถกำหนดมาตรการและนโยบายที่สอดคล้องต่อการปฏิรูปประเทศ

(๒.๒) หน่วยงานขับเคลื่อนด้านอุดมศึกษา เช่น คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สปอว.) ควรเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินการที่สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปประเทศซึ่งเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

(๒.๓) สภามหาวิทยาลัย ควรเตรียมความพร้อมดำเนินการ รวมถึงมีระบบปฐมนิเทศ มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบอุดมศึกษาและประเด็นการปฏิรูปประเทศก่อนการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของตน

(๒.๔) อธิการบดี/คณบดี ต้องศึกษารายละเอียดของแผนการปฏิรูปประเทศให้มีความเข้าใจ เพื่อให้สามารถดำเนินการหรือรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องต่อการปฏิรูปประเทศ

(๒.๕) คณาจารย์/บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา ควรศึกษานโยบายและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของตนให้สอดคล้องต่อแผนการปฏิรูปประเทศ

(๒.๖) ควรเพิ่มกิจการนักศึกษา ให้นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ การสร้างความตระหนักรู้เท่าทันสื่อหรือสังคม

(๓) ขอให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รับผิดชอบรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้น แยกออกมาเพิ่มเติมจากข้อมูลการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เสนอต่อวุฒิสภาในการรายงานผลการดำเนินงานครั้งต่อไป ได้แก่

(๓.๑) จัดทำตารางเปรียบเทียบผลการดำเนินงานรอบไตรมาสปัจจุบันกับไตรมาสที่ผ่านมา เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงหรือการดำเนินงานที่มีความก้าวหน้าจากไตรมาสเดิมอย่างชัดเจน

(๓.๒) พิจารณานำข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการในแต่ละประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มเติมเป็นประเด็นอย่างน้อยที่สุดสำหรับการปฏิรูปประเทศด้านการอุดมศึกษาต่อไป

QR Code ผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด
แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

หน้าว่าง

๒.๓ ความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุง กฎหมาย และข้อเสนอแนะ

๑) ภาพรวมการติดตามกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศ	กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเต็ม) ทั้งหมด	ดำเนินการแล้วเสร็จ	กฎหมายที่ต้องจัดทำหรือปรับปรุงเพื่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) (Big Rock ๔๕ ฉบับ)	กฎหมายที่วุฒิสภาเห็นควรเร่งรัด (เพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในแผนเดิม)
๑. ด้านการเมือง	๑	-	๑	๖
๒. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน	๗	๓	๒	๑
๓. ด้านกฎหมาย	๑๗	๘	๕	-
๔. ด้านกระบวนการยุติธรรม	๓๘	๖	๑	-
๕. ด้านเศรษฐกิจ	๔๓	๓๑	๗	๓
๖. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๒๖	๑๕	๑	๑
๗. ด้านสาธารณสุข	๑๕	๑	๑	-
๘. ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ	๖	๒	๒	-
๙. ด้านสังคม	๒๑	๔	๕	๔
๑๐. ด้านพลังงาน	๑๕	๓	๘	-
๑๑. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๑๙	๓	๑๑	๑
๑๒. ด้านการศึกษา	ขั้นพื้นฐาน	๖	๓	-
	อุดมศึกษา	๒	๑	-
รวม	๒๑๔	๘๐	๔๕	๑๖

๑๕๑

๒) เปรียบเทียบจำนวนกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้งหมด

แผนการปฏิรูปประเทศ	กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ		กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	
	ฉบับเดิม	ฉบับปรับปรุง (Big Rock ๔๕ ฉบับ)	สมัยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (๒๕๕๗ - ๒๕๖๒)	สมัยวุฒิสภา (๒๕๖๒ - ปัจจุบัน)
๑. ด้านการเมือง	๑	๒	-	-
๒. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน	๗	๒	๓	-
๓. ด้านกฎหมาย	๑๗	๕	๗	๑*
๔. ด้านกระบวนการยุติธรรม	๓๘	๑	๕	๑
๕. ด้านเศรษฐกิจ	๔๓	๗	๒๒*	๙*
๖. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๒๖	๑	๑๔	๑
๗. ด้านสาธารณสุข	๑๔	๑	๑	-
๘. ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ	๖	๒	๒	-
๙. ด้านสังคม	๒๑	๔	๔*	-
๑๐. ด้านพลังงาน	๑๔	๘	๑*	๒
๑๑. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๑๙	๑๑	๓*	-
๑๒. ด้านการศึกษา	ขั้นพื้นฐาน	๑	๓	-
	อุดมศึกษา		๑	-
รวม	๒๑๔	๔๕	๖๖*	๑๔*

* หมายถึง ในจำนวนนี้มีกฎหมายลำดับรองรวมอยู่ด้วย

๓) สรุปผลการติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุง กฎหมาย

๓.๑) ด้านการเมือง

(๑) คณะกรรมาธิการการปกครองท้องถิ่น วุฒิสภา ขอเสนอแนะ เร่งรัด และผลักดันกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน ๕ ฉบับ ซึ่งมีได้ถูกกำหนดให้ออกตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง แต่ด้วยเป็นกฎหมายสำคัญอันจะส่งผลให้สามารถบูรณาการการทำงานทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งแก้ไขปัญหาการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น (รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ ๔.๓)

(๒) ในช่วงที่ผ่านมา หลายภาคส่วนได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยสภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบและมีการประกาศใช้ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๓ และวุฒิสภาได้เห็นชอบและมีการประกาศใช้ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภา และกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ด้วยเช่นกัน ซึ่งทั้ง ๒ ข้อบังคับได้กำหนดกระบวนการการดำเนินการถึงคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในกรณีที่ว่าฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ ในกรณีของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีการดำเนินการตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ อย่างต่อเนื่อง อาทิ การขับเคลื่อนมาตรฐานทางจริยธรรม และการสำรวจพฤติกรรมทางจริยธรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐบนสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอันนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชนมากขึ้น

(๓) คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา ขอเสนอแนะและเร่งรัดร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. (เป็นร่างพระราชบัญญัติภายใต้แผนฉบับเดิม และฉบับปรับปรุง) นอกจากนี้ยังมีร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. (เป็นร่างพระราชบัญญัติภายใต้แผนฉบับปรับปรุง) โดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จภายในปี ๒๕๖๕

๓.๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) ควรมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานเจ้าของเรื่อง และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอย่างใกล้ชิด เพื่อติดตามเร่งรัดการออกพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การติดตามตรวจสอบเร่งรัดการออกพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง อีกทั้งสามารถรับทราบถึงปัญหาอุปสรรคและสาเหตุที่ทำให้ส่วนราชการนั้น ๆ ไม่สามารถออกกฎหมายได้ตามแผนที่กำหนดไว้

(๒) คณะกรรมาธิการ ตสร. วุฒิสภา ควรดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีในส่วนราชการไม่สามารถดำเนินการออกพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาต่อรัฐมนตรีที่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้รัฐมนตรีมีการติดตามเร่งรัดการออกพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองจากส่วนราชการที่อยู่ในการกำกับดูแลของตน และเพื่อให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้แล้วเสร็จต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

(๓) คณะกรรมาธิการ ตสร. วุฒิสภา ควรมีการติดตามการบังคับใช้กฎหมาย โดยการพิจารณาเนื้อหาของกฎหมายลำดับรองว่า มีความสอดคล้องกับหลักการและเจตนารมณ์ที่กฎหมายแม่บทแต่ละฉบับกำหนดไว้หรือไม่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณากลับกรองร่างพระราชบัญญัติ และเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนโดยรวมอย่างแท้จริง

๓.๓) ด้านกฎหมาย

คณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ประจำปี ๒๕๖๓ จำนวน ๕ ฉบับ ได้แก่

(๑) การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อเสนอแนะ

เห็นควรกำกับดูแลให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ อย่างเคร่งครัด

(๒) (ร่าง) พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการขออนุญาต อนุมัติ ขึ้นทะเบียนเป็นจำนวนมาก เห็นควรเร่งรัดให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนพิจารณาทบทวนกฎหมายให้

มากที่สุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน โดยควรให้ความสำคัญกับกฎหมายที่มีผลกระทบกับการขออนุญาตประชาชนเป็นสำคัญ และควรมีการจัดลำดับกฎหมายที่จะดำเนินการก่อน – หลัง รวมทั้งเร่งรัดการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

(๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.

ข้อเสนอแนะ

ควรเร่งรัดให้มีกฎหมายลำดับรองโดยเร็ว เมื่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. มีผลใช้บังคับแล้ว

(๔) ร่างพระราชบัญญัติการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ.

ข้อเสนอแนะ

เห็นควรเร่งรัดให้เสนอร่างพระราชบัญญัติการจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาโดยเร็ว

(๕) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.

ข้อเสนอแนะ

ควรเร่งรัดให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาโดยเร็ว แต่อย่างไรก็ดี ในระหว่างที่กฎหมายฉบับดังกล่าวยังไม่มีผลบังคับใช้ หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดทำแนวทางการปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยโดยละเอียดเพื่อให้หน่วยงานที่จะเสนอร่างกฎหมายมีแนวทางในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน

๓.๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) กระบวนการยุติธรรม

(๑.๑) ร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. (ประเด็นปฏิรูปที่ ๑)

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน จะทำให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับความยุติธรรม โดยไม่ล่าช้า รวมทั้งตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้ดำเนินการไปอย่างโปร่งใสและไม่ล่าช้า อันจะยังประโยชน์ให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวก และรวดเร็วอย่างแท้จริง ดังนั้น จึงควรควร

ติดตามเร่งรัดให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาโดยเร็ว

(๑.๒) ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ.

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้มีการปฏิรูปเรื่องนิติวิทยาศาสตร์โดยให้มีหน่วยงานดำเนินการในเรื่องนิติวิทยาศาสตร์มากกว่า ๑ หน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนสามารถเลือกใช้บริการได้และเป็นการถ่วงดุลการทำงานระหว่างหน่วยงาน ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานที่ดำเนินการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยมีเกิน ๑ หน่วยงานอยู่แล้ว จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานกลางเพื่อให้แต่ละหน่วยงานมีมาตรฐานการทำงานที่ยอมรับร่วมกันโดยมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีกฎหมายรองรับเรื่องดังกล่าว และมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะทำให้หน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐานระดับสากล มีระบบการตรวจเก็บพยานหลักฐานและการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ และมีอิสระอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดี อันเป็นการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน ดังนั้น จึงควรผลักดันให้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. และเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาโดยเร็ว

(๒) ด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ)

(๒.๑) ร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.

ข้อเสนอแนะ

เมื่อร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้ว ควรบังคับใช้ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

(๒.๒) ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีอาญา พ.ศ.

ข้อเสนอแนะ

เห็นควรยกเลิกการเสนอร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. ต่อรัฐสภา เนื่องจากเนื้อหาของสาระของร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ใช่การปฏิรูปตำรวจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตามหากมีความจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายควรแก้ไขเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๓.๕) ด้านเศรษฐกิจ

(๑) สถานะดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๑๐ ฉบับ ได้แก่

- (๑.๑) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑
- (๑.๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑
- (๑.๓) พระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒
- (๑.๔) พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒
- (๑.๕) พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒
- (๑.๖) พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒
- (๑.๗) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
- (๑.๘) พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑
- (๑.๙) พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑
- (๑.๑๐) พระราชบัญญัติการพัฒนากำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ

พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) สถานะดำเนินการที่มีความคืบหน้า จำนวน ๑๕ ฉบับ

- (๒.๑) ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๖๐
- (๒.๒) ร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการเงินฝากที่ไม่มีการเคลื่อนไหวของสถาบันการเงิน พ.ศ.
- (๒.๓) ให้มีการจัดตั้งสำนักงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ
- (๒.๔) เร่งรัดกระบวนการการจัดตั้งและออกกฎหมายลำดับรองทั้งหมดที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดตั้งธนาคารที่ดิน
- (๒.๕) ปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบ/ขั้นตอนที่เป็นอุปสรรคและเพื่อการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ โดยการ แก่กฎระเบียบของการดำเนินงานภาครัฐ ให้สามารถนำสิทธิที่ภาครัฐช่วยเหลือเป็นของผู้ประกอบการ เพื่อนำไปต่อยอดทางธุรกิจได้ การเพิ่มช่องทางการตลาดให้ SMEs โดยปรับปรุงระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อาทิ การกำหนดสัดส่วนวงเงิน (โควตา) ที่หน่วยงานต้องจัดซื้อจัดจ้าง SMEs และการกำหนดวงเงิน/ประเภทของการจัดซื้อจัดจ้างที่ ให้เฉพาะ SMEs เป็นผู้สิทธิเข้าแข่งราคา (ในกรณีของสหรัฐฯ ร้อยละ ๒๓ และประเทศจีน ร้อยละ ๓๐ ของงบประมาณจัดซื้อจัดจ้าง ต้องจัดซื้อจัดจ้างจาก SMEs)

(๒.๖) ให้มีการตราพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายลำดับรองอื่นใดตามแต่กรณี เพื่อจัดตั้ง หรือแต่งตั้ง CSCA (Central Scholarship Coordinating Agency) ทุนการศึกษา เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน)

(๒.๗) ออกกฎข้อบังคับที่ช่วยเสริมให้การใช้กฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า ๒๕๖๐ สามารถบังคับใช้ได้ดียิ่งขึ้นและมีรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น

(๒.๘) แก้ไขกฎหมายสิทธิบัตร เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาการจดทะเบียนให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

(๒.๙) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒.๑๐) ยกเลิกหรือทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย ไม่ได้สร้างคุณค่า หรือเป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกิจ

(๒.๑๑) แก้กฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อธุรกิจและบุคลากรสตาร์ทอัพ เพื่อจัดอุปสรรคในการเริ่มต้นและการดำเนินธุรกิจสตาร์ทอัพในแต่ละอุตสาหกรรม และเพื่อดึงดูดบริษัทและบุคลากรสตาร์ทอัพต่างชาติ

(๒.๑๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐

(๒.๑๓) แก้ไขข้อกฎหมายในการเปิดเผยข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐ และระหว่างหน่วยงานของรัฐกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถสร้างฐานข้อมูลครบวงจรด้านภาคเกษตร และนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินนโยบายของประเทศได้

(๒.๑๔) แก้ไขกฎหมายให้ สถาบันการเงินสามารถเข้าถึง Big data ภาคเกษตร ซึ่งถูกบูรณาการมาจากหน่วยงานต่าง ๆ

(๒.๑๕) ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๓.๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.

มีความก้าวหน้า ดังนี้

(๑) ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว

(๒) ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

โดยมีความสัมพันธ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

๓.๗) ด้านสาธารณสุข

(๑) ความก้าวหน้าในการพัฒนา : พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒
ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดทำกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง

(๒) การพัฒนา ปรับปรุงกฎหมาย และเสนอผลักดัน : การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ขณะนี้อยู่ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเปิดรับฟังความคิดเห็น

(๓) การดำเนินการล่าช้า : ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของการปฏิรูปด้านสาธารณสุข ของประเทศไทย

๓.๘) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

ควรเร่งรัดดำเนินการจัดให้มี ปรับปรุงแก้ไข กฎหมายตามแผนปฏิรูปฉบับเดิมให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.

เป็นกฎหมายปฏิรูปในประเด็นปฏิรูปที่ ๒

สาระสำคัญ : เพื่อกำหนดมาตรฐานจริยธรรม สื่อมวลชนและตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชน

(๒) การรวมกฎหมาย ๓ ฉบับเป็นฉบับเดียว อันได้แก่ (๒.๑) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ (๒.๒) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ (๒.๓) พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๙๘

เป็นกฎหมายปฏิรูปในประเด็นปฏิรูปที่ ๓

สาระสำคัญ : เพื่อให้ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบัน

(๓) การตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

เป็นกฎหมายปฏิรูปในประเด็นปฏิรูปที่ ๓

สาระสำคัญ : เพื่อปลดล็อกให้สามารถหลอมรวมกิจการในการใช้คลื่นความถี่ได้

(๔) ร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร

เป็นกฎหมายปฏิรูปในประเด็นปฏิรูปที่ ๔

สาระสำคัญ : เพื่อเก็บภาษีจากรูจกออนไลน์ ต่างประเทศ

(๕) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยดาวเทียมสื่อสารและการดำเนินกิจการในอวกาศ

พ.ศ.

เป็นกฎหมายปฏิรูปในประเด็นปฏิรูปที่ ๕

สาระสำคัญ : เพื่อกำกับดูแลกิจการอวกาศและการให้บริการดาวเทียมสื่อสารของประเทศไทย

๓.๙) ด้านสังคม

รายละเอียดปรากฏตามข้อมูลในตารางข้อเสนอแนะ และเร่งรัด ประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ**ด้านสังคม** ประกอบกับทราบว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับแล้วแต่ปรากฏว่า สคบ. ยังมีข้อจำกัดในการดำเนินการ เนื่องจากบุคลากรยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการฟ้องคดีแทนผู้บริโภค สคบ. อยู่ระหว่างการประสานความร่วมมือกับสภานายความ และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการฟ้องคดี

๓.๑๐) ด้านพลังงาน

การติดตามความคืบหน้ากฎหมาย มีจำนวนทั้งหมด ๑๐ ฉบับ เป็นกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ (เดิม) ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการจำนวน ๖ ฉบับ ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๔ ฉบับ คือ

อยู่ระหว่างดำเนินการ

- (๑) ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการสาธารณะ
- (๒) ระเบียบการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขันที่ใช้พลังงานทดแทนในระดับชุมชนและครัวเรือน
- (๓) ระเบียบและกฎเกณฑ์ว่าด้วย Third Party Access ของระบบส่งและระบบจำหน่าย
- (๔) มาตรการและระเบียบเพื่อสนับสนุนให้โรงไฟฟ้าแบบ Non-Firm เปลี่ยนไปจ่ายไฟฟ้าแบบ Firm
- (๕) ปรับปรุงแก้ไขพระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. ๒๕๓๖ เพื่อยกเว้นให้โซลาร์รูฟที่มีขนาดไม่เกิน ๑,๐๐๐ kWp ไม่เป็นพลังงานควบคุม
- (๖) ระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี และระเบียบว่าด้วยการเชื่อมต่อโซลาร์รูฟเสรีกับฝ่ายจำหน่าย

ดำเนินการแล้วเสร็จ

- (๑) ระเบียบกระทรวงพลังงานว่าด้วย Code of Conduct ของหน่วยงานโยบาย-กำกับ-ปฏิบัติด้านพลังงาน
- (๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒
- (๓) กฎกระทรวงกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคาร และมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๖๓
- (๔) กฎหมายให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางระหว่างทางและปลายทาง

๓.๑๑) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๑) ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะ โดยประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะได้อย่างสะดวก และมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการรับทราบและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ รวมทั้ง กำหนดให้รัฐมีหน้าที่บริการข้อมูลภาครัฐต่อประชาชนอย่างทั่วถึง

(๒) ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการรับสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐและรางวัลจากการแจ้งเบาะแส พ.ศ. ๒๕๕๔

ส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันร้องแจ้งการทุจริตและมีส่วนร่วมในการต่อต้านทุจริต ด้วยการชี้เบาะแสเมื่อพบเห็นการกระทำความผิด

(๓) ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒

ให้มีมาตรการที่เป็นไปได้ในการสืบหาและกำกับดูแลการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนของตนซึ่งเงินสดและตราสารเปลี่ยนมือได้

(๔) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของสำนักงาน ป.ป.ท. เรื่อง การส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

ให้หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือผู้บังคับบัญชา มีมาตรการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเป็นตัวอย่างในการบริหารงานด้วยความซื่อตรงและรับผิดชอบ กรณีปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการให้ถือเป็นความผิดวินัยหรือความผิดทางอาญา

(๕) ร่างกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความผิดของนิติบุคคล และผู้ร่วมกระทำความผิด ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เร่งรัดติดตามนำทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิดทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ตก เป็นของแผ่นดิน

(๖) ร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ให้มีการแสดงฐานะทางการเงินของเจ้าพนักงานของรัฐที่เปิดเผย ตรวจสอบได้

(๗) ร่างระเบียบว่าด้วยการบริหารงานบุคคลในระบบคุณธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๖ วรรคสอง ให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่และพนักงานของรัฐด้วยระบบคุณธรรมให้ส่วนราชการมีการบริหารงานบุคคลที่เป็นไปตามระบบคุณธรรม (Merit System) ได้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็น “คนดี คนเก่ง คนกล้า ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง”

(๘) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ.

ให้มีกฎหมายกำหนดความผิดจากการกระทำโดยเจตนาของเจ้าพนักงานของรัฐ ที่ทุจริตต่อหน้าที่ การใช้อำนาจโดยมิชอบ และการร่ำรวยผิดปกติที่ชัดเจน เพื่อความรวดเร็วในการไต่สวนและเป็นไปตามมาตรฐานสากล (อนุวัติการตาม UNCAC ๒๐๐๓)

(๙) ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

ให้มีการลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานของรัฐในการใช้อำนาจรัฐที่ได้รับมอบ

(๑๐) ปรับปรุงแก้ไขระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานของรัฐ

ให้มีกฎหมายกำหนดความผิดจากการกระทำโดยเจตนาของเจ้าพนักงานของรัฐที่ทุจริตต่อหน้าที่ การใช้อำนาจโดยมิชอบ และการร่ำรวยผิดปกติที่ชัดเจน เพื่อความรวดเร็วในการไต่สวน และเป็นไปตามมาตรฐานสากล (อนุวัติการตาม UNCAC ๒๐๐๓)

๓.๑๒) ด้านการศึกษา

(๑) การศึกษา (ขั้นพื้นฐาน)

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ติดตามความก้าวหน้าการพัฒนา ปรับปรุงกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

(๑.๑) ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

ผลติดตามความก้าวหน้า : ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงศึกษาธิการ

(๑.๒) ร่างพระราชบัญญัติด้านการศึกษาที่จะตราขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อาทิ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พ.ศ.ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ (ฉบับที่..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. และร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ พ.ศ. พร้อมกับกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง

ผลติดตามความก้าวหน้า : ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ เนื่องจากรอความชัดเจน ของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

(๑.๓) ติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมาย จำนวน ๓ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

ผลติดตามความก้าวหน้า : จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการทบทวนผลสัมฤทธิ์ในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อลด ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของคณะกรรมการที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานในทุกระดับ และกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดเชื่อมโยงทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รวมถึงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงาน ด้านการศึกษา พร้อมกับเห็นควรเร่งตรากฎหมายลำดับรองเพื่อ รองรับการดำเนินการให้เกิดความชัดเจนและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแต่ละฉบับ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

(๒) การศึกษา (อุดมศึกษา)

ภาพรวมร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. พบว่ามีความคืบหน้าพอสมควร ซึ่งคณะกรรมการมีข้อสังเกต ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๒.๑) ควรเร่งรัดและให้ความสำคัญกับการออกกฎหมายหลักและกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีผู้ที่มีความเข้าใจเป็นอย่างดีเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมาย

(๒.๒) ระดับผู้ปฏิบัติขาดความเข้าใจต่อกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาอย่างเหมาะสมเพียงพอ จึงเกิดข้อจำกัดและขาดความยืดหยุ่นในการบังคับใช้กฎหมาย

(๒.๓) การปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหานี้ อาจส่งผลกระทบต่อปัญหาหนึ่ง จึงควรพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ รอบด้านและรัดกุม ก่อนการตราหรือแก้ไขกฎหมายด้านการศึกษา

(๒.๔) กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีโครงการจัดทำกรอบระยะเวลาเสนอกฎหมายให้มีความละเอียดชัดเจนว่าในแต่ละช่วงเวลาจะดำเนินการอย่างไร ตลอดจนวงเงินงบประมาณที่จะใช้จ่าย เพื่อให้วุฒิสภาสามารถติดตามผลการดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

ส่วนที่ ๓

บทสรุป

ในดำเนินการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด การดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ ถือเป็นติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ และผลกระทบต่อเป้าหมาย การปฏิรูปประเทศ รวมทั้งความสอดคล้อง สนับสนุนกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ผลการติดตามการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๒ ด้าน โดยติดตามกิจกรรม/โครงการที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการบรรลุเป้าหมาย จำนวน ๔๕๐ กิจกรรม/โครงการ จากจำนวนทั้งหมด ๓,๘๕๐ กิจกรรม/โครงการ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ สำหรับผลการดำเนินการในภาพรวมสะท้อนให้เห็นถึงโอกาสประสบความสำเร็จ ในระดับมาก จำนวน ๓ แผนการปฏิรูปประเทศ ได้แก่ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และระดับปานกลาง จำนวน ๙ แผนการปฏิรูปประเทศ

ทั้งนี้ สถานการณ์ทั้งภายใน และภายนอกประเทศในห้วงปี ๒๕๖๓ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเนื่องจากผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ประชาชนมีการปรับพฤติกรรม และวิถีการดำเนินชีวิตแบบ “ปกติใหม่ (New Normal)” ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการปฏิรูปประเทศในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ได้มีการจัดทำขึ้นก่อนที่จะเกิดวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรค และจำเป็นต้องมีการปรับแผนการปฏิรูปประเทศในระดับประเด็นการปฏิรูป พันธกิจและโครงการ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. ๒๕๖๔

ประเด็นท้าทายในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๗ กำหนดเป้าหมายไว้ ๓ ประการ คือ (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำ และ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่สำคัญสรุปดังนี้

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนให้ประเทศไทยมีความมั่นคง พบประเด็นท้าทาย (๑) ด้านการเมืองเร่งรัดให้เกิดความรู้สึกสามัคคีปรองดองของประชาชนเพิ่มมากขึ้น (๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดินให้ภาครัฐมุ่งเน้นในการเป็นองค์กรที่นำเทคโนโลยี 5G เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ (๓) ด้านกฎหมายส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปฏิรูปการศึกษาด้านกฎหมาย (๔) ด้านกระบวนการยุติธรรมการเร่งดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ต้องดำเนินการให้เร็วที่สุด (๕) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ เรื่องรู้เท่าทันสื่อ และจริยธรรมของสื่อมวลชน รวมถึงการให้ข้อเท็จจริงและเสรีภาพในการสื่อสารจากภาครัฐ (๖) การป้องกันและการปราบปรามทุจริตประทุมิชอบของหน่วยงานภาครัฐด้วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีโอกาสเข้ามาทำหน้าที่ประเมินการทำงานของหน่วยงานภาครัฐอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้บุคลากรภาครัฐได้พัฒนาปรับปรุงการทำงานของตนเอง

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนให้ประเทศไทยมีความมั่นคง พบประเด็นท้าทาย (๑) ด้านเศรษฐกิจ การบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่สำคัญของภาครัฐให้มีคุณภาพ สะดวก และรวดเร็วมากยิ่งขึ้นโดยมีแพลตฟอร์มดิจิทัลและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมเอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและพัฒนาแรงงานทักษะใหม่ การส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการภายใต้ความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาที่มีศักยภาพ (๒) ด้านพลังงาน เร่งดำเนินการลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานของประชาชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในปัจจุบัน (๓) ด้านสาธารณสุข การพัฒนาศักยภาพของระบบบริการสุขภาพและหลักประกันสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่ (๔) ด้านสังคม เร่งพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรกลุ่มต่าง ๆ ให้ทั่วถึง ตรงตามสภาพปัญหา และสอดคล้องกับความต้องการ

แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนให้ประเทศไทยมีความยั่งยืน พบประเด็นท้าทาย (๑) ด้านการศึกษา ปัญหาระบบการศึกษาของไทยที่มีความซับซ้อนสูงและมีการเชื่อมโยงการดำเนินงานหลายภาคส่วนระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แลภาคเอกชนให้สมดุลบนความหลากหลายขององค์ความรู้สู่ความเป็นเอกภาพทางเป้าหมายบนพื้นฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งการผลักดันให้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ให้มีผลบังคับใช้โดยเร็ว (๒) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เร่งให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรแบบยั่งยืนด้วยการลดการใช้สารเคมี ทั้งในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ของระบบเส้นทางน้ำในการสร้างกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับชุมชน หรือปัญหามลพิษจากการใช้รถยนต์ในเขตเมืองที่ก่อให้เกิดมลพิษ PM 2.5 ที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน และการสร้างความเชื่อมั่นจากภาคประชาชนต่อระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมจากภาครัฐ

ข้อเสนอแนะ/เร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในห้วงปี ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕
สรุปดังนี้

๑. แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ข้อเสนอแนะเร่งรัดสำคัญ ได้แก่

(๑) **ด้านการเมือง** ควรเร่งรัดเสริมสร้างกลไก และมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี และส่งเสริมความปรองดองและสมานฉันท์ให้คนในชาติ

(๒) **ด้านกระบวนการยุติธรรม** เร่งรัดให้มีพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ.”

(๓) **ด้านสื่อสารมวลชน** เทคโนโลยีสารสนเทศ เร่งรัดยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.ประกอบด้วยตัวแทนคณะกรรมการกฤษฎีกา ตัวแทนองค์กรวิชาชีพสื่อ ผู้ประกอบกิจการสื่อ ตัวแทนภาควิชาการด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน และตัวแทนคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเร็ว

(๔) **ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ** เร่งรัดการเสริมสร้างคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)

๒. แผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการความสามารถการแข่งขัน ข้อเสนอแนะ เร่งรัดที่สำคัญ ได้แก่

(๑) **ด้านเศรษฐกิจ** ควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ดำเนินโครงการสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุเป้าหมาย และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมเอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ในกรณีสำนักงานบูรณาการการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำที่มีการจัดตั้งขึ้นมาแล้วควรเร่งรัดให้มีแผนงานโครงการและงบประมาณดำเนินการที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดผลงานที่ประชาชนสามารถสัมผัสได้

(๒) **ด้านพลังงาน** ควรมีการทบทวนเพื่อเพิ่มเติม ๓ ประเด็นสำคัญ ได้แก่ (๑) ประเด็นการรวม ๓ การไฟฟ้าตามแนวคิดที่จะดำเนินการให้อยู่ภายใต้กระทรวงพลังงาน (๒) กรณีพื้นที่อ่างสิทธิ์ทับซ้อนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาที่มีทรัพยากรพลังงาน (๓) การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicle) ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิรูปประเทศด้านพลังงานเห็นผลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม รวมทั้ง ให้เสนอผลการดำเนินการทั้ง ๓ ประเด็นดังกล่าวมาในรายงานแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ ด้วย

๓. แผนการปฏิรูปประเทศสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ข้อเสนอแนะ เร่งรัดที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการศึกษา คือ

(๑) ควรเร่งรัดการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. เพื่อให้มีผลใช้บังคับโดยเร็วเพื่อรองรับการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาและเป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

(๒) ควรเร่งรัดสร้างนวัตกรรมการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือระดับพื้นที่ โดยกระจายอำนาจให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ผ่านการขับเคลื่อนเรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ

(๓) ควรเร่งรัดสร้างความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ผู้บริหารระดับมาตรการและนโยบายให้ทำความเข้าใจแผนการปฏิรูปประเทศอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายและมาตรการที่สอดคล้องต่อการปฏิรูปประเทศของหน่วยงานขับเคลื่อนด้านอุดมศึกษา

(๔) ควรเร่งรัดสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาทุกภาคส่วนส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน และส่งเสริมให้คนไทยทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามความต้องการ

๔. แผนการปฏิรูปประเทศสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ข้อเสนอแนะ เร่งรัดที่สำคัญ ได้แก่

(๑) ด้านสาธารณสุข ควรเร่งรัดการพัฒนาศักยภาพของระบบบริการสุขภาพและหลักประกันสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่ ทั้งควรมีการกำหนดบทบาทในการให้คำแนะนำให้โทษแก่ส่วนราชการหรือหัวหน้าส่วนราชการที่ไม่ดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และควรพิจารณาทบทวนและกำหนดรูปแบบและวิธีการพิจารณางบประมาณ เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนของแผนต่าง ๆ

(๒) ด้านสังคม ควรเร่งรัดให้มีการพิจารณาติดตาม เร่งรัด และขยายผลการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมด้านสังคมโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับกฎหมาย และเร่งรัดการออกแบบโครงสร้างระบบขนส่งสาธารณะควรคำนึงถึงหลักการออกแบบสภาพแวดล้อมให้กับคนทุก ๆ กลุ่ม ตลอดจนเร่งรัดสนับสนุนการเสริมสร้างชุมชน/ตำบลเข้มแข็งให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ รวมถึงเร่งรัดขึ้นทะเบียนผู้ไร้สถานะทางทะเบียน และเร่งรัดจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายและข้อมูลทางสังคมของชุมชน

๕. แผนการปฏิรูปประเทศสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ข้อเสนอแนะ เร่งรัดที่สำคัญ ได้แก่

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรทางบกควรมีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการเร่งพัฒนาปรับปรุงฐานข้อมูลของแนวเขตที่ดินป่าไม้ที่อยู่ในความ

รับผิดชอบ สำหรับทรัพยากรน้ำควรดำเนินการให้การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับพื้นที่ และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งควรเร่งตรากฎหมายหรือมีมาตรการชั่วคราวเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหา รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพควรมุ่งเน้นการกำหนดกฎหมาย นโยบาย มาตรการข้อบัญญัติต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน และจัดตั้งหน่วยงานกลางบูรณาการและพัฒนาฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับสิ่งแวดล้อมควรมุ่งเน้นในการแก้ปัญหามลพิษทั้งระบบ และสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการร่วมมือกันของทุกภาคส่วน นอกจากนี้ในด้านระบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรเร่งให้เครื่องมือการประเมินสิ่งแวดล้อมจากภาครัฐอื่น ๆ เป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วนโดยปรับปรุงขั้นตอนหรือกลไกในการจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมการรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วนด้วย

๖. แผนการปฏิรูปประเทศสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ข้อเสนอแนะ เร่งรัดที่สำคัญ ได้แก่

(๑) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๑.๑) ควรเร่งรัดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาระบบดิจิทัลในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้การบริการภาครัฐสะดวก รวดเร็ว มีผลสัมฤทธิ์สูง และตอบโจทย์ชีวิตประชาชนรวมทั้ง ระบบข้อมูลภาครัฐมีมาตรฐาน ทันสมัย และเชื่อมโยงกัน ก้าวสู่รัฐบาลดิจิทัล

(๑.๒) เร่งรัดให้มีระบบการกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Management System) รวมทั้งมีการนำเทคโนโลยี และระบบการบริหารทรัพยากรขององค์กร (Enterprise Resource Planning: ERP) มาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อการปรับโครงสร้างองค์กร และระบบงานบริหารงานบุคคลภาครัฐให้กะทัดรัด กำลังคนภาครัฐมีขนาดเหมาะสม มีสมรรถนะสูง และมีการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) และระบบงานมีผลสัมฤทธิ์สูง นำไปสู่การมีวัฒนธรรมการทำงานที่โปร่งใส มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวมพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลาเร่งรัด

(๒) **ด้านกฎหมาย** ควรเร่งรัด การพัฒนา ปรับปรุง กฎหมายและ การบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้มีกฎหมายที่ดี และการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อเสนอแนะ/เร่งรัดการพัฒนา การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ในห้วงปี ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ สรุปดังนี้

(๑) กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับ ๒๕๖๑ จำนวน ๑๙๒ ฉบับ ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๖๔ ฉบับ คงเหลือ จำนวน ๑๒๘ ฉบับ รัฐบาลควรพิจารณาเร่งรัดให้มีดำเนินการเสนอกฎหมายที่คงเหลือ จำนวน ๑๒๘ ฉบับดังกล่าว

(๒) กฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับปรับปรุง (๒๕๖๔) จำนวน ๔๕ ฉบับ รัฐบาลควรต้องเร่งรัดดำเนินการเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๕ ทุกฉบับ

(๓) กฎหมายที่วุฒิสภาเห็นควรเร่งรัดเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๑๖ ฉบับ รัฐบาลควรพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติแล้วเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา

ส่วนที่ ๔

ผลการศึกษาด้านงบประมาณเพื่อสนับสนุนการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

คณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ วุฒิสภา ได้จัดทำผลการศึกษาด้านงบประมาณในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ เพื่อสนับสนุนการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ของวุฒิสภา ตามที่รัฐบาลได้เสนอรายงานแผนการปฏิรูปประเทศ เป็นแผนระดับที่ ๒ ที่มีบทบาทในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือ แก้ไขประเด็นปัญหาและอุปสรรคเร่งด่วนในช่วงห้าปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้รากฐานการพัฒนา มีความมั่นคง เหมาะสม และสมควรกับบริบทประเทศ และพร้อมขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์ชาติโดยเป็นการมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง การปรับเปลี่ยน และปลดอุปสรรค “วิธีและกระบวนการ” หรือ “กลไก” หรือ “กฎระเบียบ” ที่สำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานของทุกภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สะดวก มีประสิทธิภาพ และบรรลุผลอันพึงประสงค์ตามรัฐธรรมนูญ และสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ชาติ

ทั้งนี้ ความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ พบว่าสถานการณ์ดีขึ้นกว่าปี ๒๕๖๒ แต่สัดส่วนจำนวนเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่บรรลุเป้าหมายยังมีค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับจำนวน ๑๗๓ เรื่องและประเด็นปฏิรูป โดยมีเรื่องดำเนินการบรรลุเป้าหมาย (สีเขียว) จำนวน ๑๖ เรื่อง เท่านั้น และยังคงมีเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่อยู่ในขั้นวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง) จำนวน ๑๔ เรื่อง และแม้ปัจจุบันแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จะมีผลใช้บังคับแล้ว และคณะรัฐมนตรี ได้เห็นชอบแนวทางในการดำเนินการในระยะต่อไป โดยให้ดำเนินกิจกรรมของแผนเดิมคู่ขนานไปกับ กิจกรรม Big Rock และให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบรับไปดำเนินการในลักษณะภารกิจปกติของหน่วยงาน ซึ่งในระยะต่อไปจะให้ความสำคัญกับแผนการปฏิรูปประเทศฉบับปรับปรุง แต่ภารกิจในแผนเดิมก็ยังคง ดำเนินการควบคู่กันไป และต้องให้ความสำคัญกับสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้รายงาน โดยการนำ “ประเด็น ทำทนาย ที่ส่งผลกระทบต่อ การบรรลุเป้าหมาย” และ “ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย” ไปพิจารณาหาวิธีดำเนินการให้บรรลุผล ควบคู่ไปกับการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ที่ต้อง เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ อีกทั้งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะต้องมีการตรวจสอบย้อนกลับด้วยว่า ประเด็นทำทนายที่ได้ให้ไว้ หรือข้อเสนอแนะที่ได้เสนอนั้น ส่วนราชการได้มีการนำไป

ปฏิบัติหรือไม่ โดยเฉพาะประเด็นท้าทายในเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่อยู่ในชั้น วิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง) จำนวน ๑๔ เรื่อง (ได้แก่ ๐๑๐๒ ๐๓๐๘ ๐๕๑๘ ๐๕๒๐ ๐๕๒๓ ๐๕๕๓ ๐๖๐๑ ๐๖๐๙ ๐๖๑๔ ๐๖๒๑ ๐๗๐๑ ๐๗๐๓ ๑๐๐๖ และ ๑๐๑๑)

ส่วนการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ มีประเด็นสำคัญสรุปได้ ดังนี้

● การดำเนินการทางด้านงบประมาณ

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดกรอบงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น จำนวน ๓,๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมมากที่สุด งบประมาณจำนวน ๗๗๖,๑๑๐.๖ ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ ๒๔.๓ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีซึ่งเป็นการดำเนินการที่สำคัญที่มีกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวข้องจำนวนมาก เช่น การส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างหลักประกันทางสังคม และการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นต้น รองลงมาเป็นยุทธศาสตร์ ด้าน การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์งบประมาณจำนวน ๕๖๗,๙๔๔.๐ ล้านบาท คิดเป็น ๑๕.๕ ร้อยละ ๑๗.๗ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีและยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ บริหารภาครัฐ จำนวน ๕๐๖,๕๙๓.๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ผลการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ โดยภาพรวมสรุปได้ว่า วงเงินงบประมาณ รายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ทั้งสิ้น ๓,๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย จำนวน ๒,๙๔๓,๘๕๙.๙๒ ล้านบาท มีผลการก่องหนี่ จำนวน ๓,๑๕๘,๖๖๙.๐๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๐๐ และ ๙๘.๗๑ ตามลำดับ จำแนกเป็น รายจ่ายประจำวงเงินงบประมาณ จำนวน ๒,๕๕๕,๕๗๔.๓๐ ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย จำนวน ๒,๕๗๕,๙๔๓.๗๐ ล้านบาท มีผลการก่องหนี่ จำนวน ๒,๖๑๓,๖๐๙.๒๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๘๐ และ ๑๐๒.๒๗ ตามลำดับ รายจ่ายลงทุน วงเงินงบประมาณ จำนวน ๖๔๔,๔๒๗.๗๐ ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย จำนวน ๓๖๗,๙๑๖.๒๒ ล้านบาท มีผลการก่องหนี่จำนวน ๕๔๕,๐๕๙.๗๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๐๙ และ ๘๔.๕๘ ตามลำดับ สำหรับผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำแนกตาม ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ๖ ยุทธศาสตร์ พบว่า ยุทธศาสตร์ที่มีผลการเบิกจ่ายมากที่สุด คือ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๕๒ รองลงมา คือ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๘๔ และยุทธศาสตร์ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๘๗ ตามล าดับ ส่วนยุทธศาสตร์ที่มีผล

การเบิกจ่ายน้อยที่สุด คือ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๕๐

ส่วนการใช้จ่ายงบประมาณที่สะท้อนถึงการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศนั้น เนื่องจากตามโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๓ ไม่ปรากฏรายการงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศอย่างชัดเจน หน่วยรับงบประมาณเป็นผู้ดำเนินการเชื่อมโยงเอง โดยหน่วยรับงบประมาณที่มีกิจกรรมปฏิรูปจะดำเนินการเชื่อมโยงประเด็นปฏิรูป เรื่องและประเด็นปฏิรูปและกิจกรรมที่จะดำเนินการเข้ากับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ซึ่งมีทั้งที่เป็นแผนงาน พื้นฐาน แผนงาน ยุทธศาสตร์ และแผนงานยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บท ๒๓ ประเด็น หน่วยงานส่วนใหญ่ที่นำเสนอรายการปฏิรูป จะยกกรายการโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการ เพื่อให้เชื่อมโยงกับการขับเคลื่อน แผนแม่บทและแผน แม่บทย่อย ซึ่งหน่วยงานที่มีความเข้าใจก็จะกำหนดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดเดียวกันหรือสอดคล้องนำไปยังเป้าหมายความสำเร็จได้ แต่หน่วยงานที่ขาดความเข้าใจก็จะดำเนินการให้เห็นเพียงว่ามีการเชื่อมโยง เท่านั้น แต่เป้าหมายตัวชี้วัดกลับกำหนดไม่ชัดเจนหรือกำหนดไว้แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการติดตามของคณะกรรมการ ได้ให้ข้อสังเกตกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการดำเนินการเพื่อปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ว่าจะต้องมีความชัดเจนที่เชื่อมโยงกับโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ได้มากขึ้น โดยเมื่อทำการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศแล้ว การกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณจะต้องนำไปเป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้เกิดการยึดโยง ทั้งนี้ คาดว่าในงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จะมีความชัดเจนมากขึ้น

● สภาพปัญหาทางด้านงบประมาณกับการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๑) ปัญหาจากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เกิดความล่าช้า จึงได้มีการดำเนินการเพื่อเตรียมมาตรการในการรองรับในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะ แนวทาง การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในงบลงทุน โดยกำหนดให้ส่วนราชการสามารถดำเนินการเตรียมการ จัดซื้อจัดจ้างได้ตั้งแต่ขั้นตอนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ของสภาผู้แทนราษฎร เป็นรายหน่วยงานของรัฐเสร็จสิ้นและมีมติเป็นที่สิ้นสุด ซึ่งการเตรียมการ ดังกล่าวจะส่งผลให้งบประมาณในรายการที่ต้องดำเนินการภายในปีเดียว

และงบประมาณที่เป็นรายการ ผูกพันใหม่มีระยะเวลาในการดำเนินการก่อนที่ผูกพันให้แล้วเสร็จภายใน เวลาตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณได้มากขึ้น

๒) ปัญหาจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) เป็นเหตุให้ต้องมีการดำเนินการทางด้านงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหา ด้วยการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ โอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. ซึ่งวงเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ของหน่วยรับงบประมาณที่ได้มีการโอนงบประมาณ จำนวน ๘๘,๔๕๒,๕๙๗,๙๐๐.๐๐ บาท เมื่อรวมกับ บกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ที่ตั้งงบประมาณรายจ่ายไว้ จำนวน ๙๖,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท เป็นจำนวน ๑๘๔,๔๕๒,๕๙๗,๙๐๐.๐๐ บาท

๓) ปัญหาในการใช้จ่ายงบประมาณ เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ประกอบกับมาตรการล็อกดาวน์จากภาครัฐ ทำให้กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง เกิดความล่าช้า ไม่สามารถลงนามในสัญญาได้ทัน หรือไม่สามารถส่งมอบงานได้ ส่งผลให้หน่วย รับงบประมาณต้องดำเนินการปรับแผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณจากเป้าหมาย เดิมที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมและโลจิสติกส์ของ ประเทศ ปัญหาในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ปัญหาขาดการบูรณาการร่วมกันในการดำเนินการตาม แผนงาน/โครงการ และปัญหาขาดประสิทธิภาพในการเบิกจ่ายงบประมาณ ทำให้มียอดเงินกันไว้เบิก เหลือมปีและเงินที่ต้องพับไปจำนวนมาก

๔) ปัญหาในการจัดทำงบประมาณที่ยังขาดความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการดำเนินการตาม แผนการปฏิรูปประเทศ เช่น ความชัดเจนของเป้าหมายในระดับแผนการปฏิรูปประเทศ ค่าเป้าหมาย และการวัดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการ การปรับปรุงตัวชี้วัด ในระดับกิจกรรม รวมทั้งการระบุหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน ซึ่งพบว่า ได้มีการกำหนดเป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และ ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ โดยแยกเป็นวัตถุประสงค์รวมและเป้าหมายรวม โดยทั่วไป แต่ไม่มีการกำหนดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับของแผนการปฏิรูปและระดับของเรื่อง ประเด็นปฏิรูปตลอดช่วงระยะเวลาของแผน (ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) หรือมีการกำหนดไว้แต่ไม่ชัดเจน ดังนั้น เมื่อค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดระดับแผนไม่มีการกำหนดหรือมีการกำหนดแต่ไม่ชัดเจน และการมี ขอบเขตของแผนปฏิรูปที่กว้างเกินไป อาจทำให้การกำหนดเป้าหมาย ผลผลิต/ โครงการและกิจกรรม และตัวชี้วัด ผลสำเร็จในระดับต่าง ๆ ไม่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันทั้งระบบ ทำให้โอกาสการบรรลุ เป้าหมายในการ ปฏิรูปในแต่ละเรื่องเห็นผลเป็นรูปธรรมภายในระยะเวลาที่กำหนดลดน้อยลง คณะกรรมการจึงเห็นด้วยกับการปรับปรุงแก้ไขแผนการปฏิรูปประเทศที่ได้มีการกำหนดกิจกรรม ปฏิรูปประเทศที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ หรือ Big Rock

๖๒ กิจกรรม ซึ่งจะทำให้เห็นความชัดเจนของตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายระดับแผนมากขึ้น หน่วยงานสามารถนำไปใช้ในการพิจารณาทบทวนปรับปรุง เป้าหมายและตัวชี้วัดแผนการปฏิรูปที่รับผิดชอบ เชื่อมโยงไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการและการกำหนด กิจกรรมที่มีความสอดคล้องต่อเนื่องกันทั้งระบบ ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการจัดทำงบประมาณสำหรับโครงการ/กิจกรรมรองรับการดำเนินการตามแผนต่อไปได้ชัดเจนขึ้น

● การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)

เนื่องจากการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศในช่วงที่ผ่านมาปรากฏปัญหา อุปสรรค และความท้าทายต่าง ๆ จึงสมควรมีการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากการตรวจสอบและพิจารณาแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) สรุปองค์ประกอบที่สำคัญได้ ดังนี้

๑) มีการระบุความสอดคล้องของแผนการปฏิรูปประเทศกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยสะท้อนถึงความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) กับเป้าหมายแผนแม่บทย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งสะท้อนว่าทุกกิจกรรมของ Big Rock มีเป้าหมายที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ หรือ Big Rock เป็นกิจกรรมที่กำหนดขึ้นใหม่ และ/หรือดึงจากกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปฉบับเดิม มาจัดทำเป็นกิจกรรม Big Rock ๖๒ กิจกรรม ที่เน้นเฉพาะกิจกรรมปฏิรูปสำหรับแก้ไขปัญหาเร่งด่วน มีความจำเป็นต้องดำเนินการปฏิรูปอย่างแท้จริง และสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นความจำเป็นและความสำคัญกับเรื่องเร่งด่วนที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญภายในปี ๒๕๖๕ ตามนโยบายของรัฐบาล ลดภาระงาน และเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

๓) ในประเด็นของการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนด ได้มีการระบุหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักแต่ละกิจกรรม Big rock ๓๖ แห่ง และ ๒ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ เพื่อรับผิดชอบกิจกรรม Big Rock ๖๒ กิจกรรม ดังนั้น ในขั้นตอนของการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ จึงควรมีการสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถถ่ายทอดกิจกรรม Big Rock ไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะการจัดทำโครงการ/การดำเนินงานต่างๆ และแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการแต่ละกิจกรรมให้มีความถูกต้องครบถ้วน ชัดเจนเพื่อให้

สามารถ ดำเนินการขับเคลื่อนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถติดตามประเมินผลความก้าวหน้าดำเนินงาน และเร่งรัดการดำเนินการให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาที่ต้องการ (ภายในปี ๒๕๖๕)

๔) เนื่องจากระยะเวลาดำเนินการของกิจกรรมปฏิรูปประเทศ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงยังสามารถเสนอคำขอของงบประมาณตามวงรอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๕ ได้ แต่สำหรับความต้องการงบประมาณที่จะใช้จ่ายสนับสนุนรายการ โครงการ/การดำเนินการต่าง ๆ ในช่วงที่เหลือของปีงบประมาณ ๒๕๖๔ สำหรับกิจกรรม Big Rock ที่กำหนดขึ้นใหม่ และยังไม่มียกเงินงบประมาณรายจ่ายรองรับ หรือเป็นกิจกรรมจากแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับเดิมที่มีเงินงบประมาณรายจ่ายปี ๒๕๖๔ รองรับแล้วแต่อาจจะไม่เพียงพอจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล หรือจำเป็นต้องปรับแผนการปฏิบัติงาน นำเงินงบประมาณที่หมดความจำเป็นในการใช้จ่ายแล้ว มาสนับสนุนการดำเนินการ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/หน่วยรับงบประมาณ จึงต้องให้ความสำคัญในการเสนอคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๕ และ/หรือการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม/ปรับแผนการดำเนินการระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๖๔ แล้วแต่กรณี และสำนักงานงบประมาณควรให้ความสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินการและพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการภายใต้กิจกรรม Big Rock ตามความเหมาะสมต่อไปด้วย

● ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

จากผลการศึกษาดังกล่าว คณะกรรมการธิการจึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) การจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่จะต้องจัดทำแผนงานโครงการให้สอดคล้องและรองรับกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ทั้ง ๖๒ กิจกรรม ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) แต่ด้วยการดำเนินการตามปฏิทินงบประมาณ และการดำเนินการเพื่อเป็นไปตามแผนการขับเคลื่อนกิจกรรมสำคัญที่ควรเร่งดำเนินการ (Big Rock) ยังมีช่วงระยะเวลาที่ไม่สอดคล้องกัน อาจทำให้โครงการหรือแผนงานตามคำขอของงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณไม่สามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายใน ปี ๒๕๖๕ ได้

๒) กิจกรรมที่จะขับเคลื่อนตามแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ หรือ Big Rock ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จะต้องมีชัดเจน โดยแผนงาน/โครงการที่จะเกิดขึ้นต้องส่งผลให้เกิดการแก้ไขปัญหาเพื่อยกระดับประชาชนให้ได้รับประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้ ในการดำเนินการของผู้รับผิดชอบหลักหรือสนับสนุนแผน ทั้งการทำงานในระดับบทบาทภารกิจของหน่วยงาน (Function) หรือการทำงานในระดับ

แผนการปฏิรูป ประเทศจะต้องคิดใหม่ทำใหม่ นำเป้าหมายเป็นตัวกำหนด และคำนึงถึงเป้าหมายในแต่ละระดับ แล้วขับเคลื่อนกิจกรรมหรือโครงการภายใต้ Big Rock ให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย

๓) เพื่อให้การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๑๓ ด้าน กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) จำนวน ๖๒ กิจกรรม ในขั้นตอนของการดำเนินการตามแผน หน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก และ ป.ย.ป. กระทรวง ต้องประสานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องภายใต้ Big Rock นั้น ๆ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ และแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) โดยควรมีการติดตามและรายงานความก้าวหน้าเป็นรายเดือน ไปยังสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทราบ และให้ความช่วยเหลือในกรณีที่มีปัญหา

๔) สำนักงานประมาณควรมีการจัดทำรายงานผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานจากการใช้จ่ายงบประมาณใน กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชน อย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ของหน่วยรับงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ เพื่อเผยแพร่ให้รับทราบเป็นการทั่วไป เช่นเดียวกับการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานจากการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๕) ส่วนราชการต้องให้ความสำคัญกับสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้รายงาน ด้วยการพิจารณา “ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย” และ “ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย” แล้วนำไปหาวิธีดำเนินการในทางปฏิบัติให้บรรลุผล โดยอาจดำเนินการไปพร้อมกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ที่ต้องเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะต้องมีวิธีการตรวจสอบย้อนกลับด้วยว่า ประเด็นท้าทายที่ได้ให้ไว้ หรือข้อเสนอแนะที่ได้เสนอนั้น ส่วนราชการได้มีการนำไปปฏิบัติหรือไม่

ส่วนที่ ๔ ผลการศึกษาด้านงบประมาณ
เพื่อสนับสนุนการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด
การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา

รายนามคณะผู้รับผิดชอบในการจัดทำรายงาน

สรุปผลการรายงานการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ
และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (สำนักกรรมการ ๓)

๑. นายสุรัตน์ หวังต่อลาภ	รองเลขาธิการวุฒิสภา
๒. นายต้นพงศ์ ตั้งเต็มทอง	ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสาวจิรวิน คะประสิทธิ์	กำกับดูแลการปฏิบัติราชการกลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๖ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายณัฐกิตติ ปัทมะ	วิทยากรเชี่ยวชาญ
๕. นายอลนกรณ์ คำด้วง	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
๖. นายอุตร พันธุมิตร	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
๗. นางสาวปาริชาติ ภาคสิม	วิทยากรชำนาญการ
๘. นางสาวพรพนา ปาเฉย	นิติกรชำนาญการ
๙. นางปิยาภา ชระธีระคุปต์	นิติกรชำนาญการ
๑๐. นางสาวลักษณันรี ไชยเดช	วิทยากรชำนาญการ
๑๑. นางสาวอมรรัตน์ อินนุมาต	นิติกรปฏิบัติการ
๑๒. นางสาวภัทรพร มูณี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๑๓. นายพีรวัฒน์ คงเป็นไทย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๑๔. นางสาวสุมาลัย เพ็ชรมณี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๕. นางสาวจารุณี นันชนะ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๖. นางสาวพัชรินทร์ ประไพ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๗. นางสาววิไลวรรณ เรืองอุไร	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๘. นางสาวแคทลียา เนาว์พิมาย	นักวิชาการสนับสนุนงานวิชาการ
๑๙. นายธนภัทร์ พิมพวงค์	นักวิชาการสนับสนุนงานวิชาการ
๒๐. นางสาวณัฐรดา ศรีสวัสดิ์	เจ้าหน้าที่ธุรการ

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สำนักกรรมการ ๓ โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๓๘

ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ
ISO
9001:2015
QUALITY MANAGEMENT SYSTEM

ออกแบบและพิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

- ๒๘๓๓ ๙๔๑๕, ○ ๒๘๓๓ ๙๔๑๖,
- ๒๘๓๓ ๙๔๑๒, ○ ๒๘๓๓ ๙๔๑๖